ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳԱԳԱՐԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԻ ՊԻՈՆԵՐՆԵՐԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻՎ 1 ՀԱՍՑԵՈՒՄ «ԱՐՄՍՏՐՈՅ» ՍՊԸ ԿՈՂՄԻՑ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ԳԱԳԱՐԻՆԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ (ՇՄԱԳ) ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Կատարող՝

«Քոնսեկոարդ» ՍՊԸ տնօրեն՝ Մ. Թևոսյան

Երևան, 2026թ.

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ՇԿ	Շինարարության կապալառու
ԲՀՏ	Բնապահպանության և հանքարդյունաբերության տեսչություն
ՇՄՍԱԳ	Շրջակա միջավայրի վրա և սոցիալական ազդեցության գնահատում
ԲՍԿՊ	Բնապահպանական և սոցիալական կառավարման պլան
ԱԱՇՄ	Առողջություն, անվտանգություն, շրջակա միջավայր
ԻԳ	Իրականացնող գործակալություն
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմին
ՇՄՆ	Շրջակա միջավայրի նախարարություն
ՍԿ	Սպասարկման (շահագործման) կապալառու
ԾԱԱ	Ծրագրի ազդակիր անձինք
ՖՄՌ	Ֆիզիկական մշակութային ռեսուրսներ
ԱՊՄ	Անհատական պաշտպանության միջոցներ
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՊՈԱԿ	Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 5

2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ....5

3. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԵՎ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ 6

3.1. ՀՀ ազգային օրենսդրությունը....7

3.2. Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությունը միջազգային նապահպանական կոնվենցիաներին 13

3.3. Վարչական (կազմակերպական) շրջանակը 15

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏԱՐԱԾՔԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ 16

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ....25

5.1. Աշխարհագրական դիրքը և ռելիեֆը....25

5.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն 25

5.3. Հիդրոերկրաբանություն 29

5.4. Կլիմա և օդային ավազան 29

5.5. Մթնոլորտային օդ....32

5.6. Աղմուկ և թրթռում 34

5.7. Ջրային ռեսուրսներ....35

5.8. Հողային ռեսուրսներ 37

5.10. Բուսական և կենդանական աշխարհ 39

5.10.1 Կենսաբազմազանություն....39

5.11. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ 40

5.12. Պատմամշակութային հուշարձաններ 40

5.13. Բնության հուշարձաններ 41

5.14. Սոցիալական և մշակութային ռեսուրսներ....42

6. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ, ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ....46

6.1. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը 46

6.2. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ....49

6.3. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը 58

7. ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ 60

7.1. «Ոչ մի գործողություն» այլընտրանքային տարբերակ....60

7.2. Ծրագրի առավելությունները 60

8. ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԲՆԱՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ ԵՎ ՆՅՈՒԹԵՐ 61

8.1. Ջուր. 61

8.2. Հողային աշխատանքներ 63

8.3. Օգտագործվող նյութեր 63

9. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ 63

9.1. Շինարարական փուլի ազդեցությունը և մեղմող միջոցառումները 63

9.1.1. Օդային ավազան 63

9.1.2. Ջրային ավազան 68

9.1.3. Թափոնների կառավարում 68

9.1.4. Հողային ռեսուրսներ 69

9.1.5. Կենսաբազմազանություն 69

9.1.6. Պատմամշակութային հուշարձաններ 70

9.1.7. Էկոլոգիապես զգայուն տարածքներ 70

9.1.8. Արտակարգ իրավիճակներ. 70

9.1.9. Աղմուկ և թրթռում 71

9.1.10. Սոցիալական ազդեցությունների մեղմացումը շինարարության փուլում 72

9.1.11. Աշխատանքի անվտանգություն և առողջություն 72

9.1.12. Հակահրդեհային միջոցառումներ 73

9.1.13. Սանիտարահիգենիկ և սանիտարահամաճարակային նորմեր 74

9.1.14. Բարեկարգում և կանաչապատում 75

9.2. Սոցիալական ծրագիր 76

10. ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ ԵՎ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ 76

11. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ, ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ 78

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1՝ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ. ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ 79

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2՝ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐ 95

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3՝ ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ 97

. 100

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեռնարկող	«ԱՐՄՍՏՐՈՅ» ՍՊԸ
Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն	Հ, Սյունիքի մարզ, ք. Սիսիան, Ա. Մանուկյան 15
Էլեկտրոնային հասցե	armshin-ltd@mail.ru
Նախատեսվող գործունեության անվանումը	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի Պիոներների փողոց թիվ 1 հասցեում Գագարինի միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքներ (քաղաքաշինական գործունեության օբյեկտների կառուցում՝ 1500 քմ և ավելի վերգետնյա ամենամեծ կառուցապատման մակերեսով կամ 2000 քմ և ավելի ստորգետնյա ամենամեծ կառուցապատման մակերեսով («Բ» կատեգորիա», Կետ 8, քաղաքաշինության բնագավառ, ենթակետ՝ ա))
Նախատեսվող գործունեության նպատակը	Գագարինի միջնակարգ դպրոցի կառուցում
Նախատեսվող գործունեության իրականացման վայրը	ՀՀ, Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք, Գագարին բնակավայր, Պիոներների փողոց 1
ՇՄԱԳ հաշվետվության մշակող	«Քոնսեկոարդ» ՍՊԸ
Պետական ռեգիստրի գրանցման համարը	88.110.00902
Գրանցման տարեթիվը	22.05.2006

2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Նախատեսվող գործունեության նպատակն է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի Պիոներների փողոց թիվ 1 հասցեում իրականացնել Գագարինի միջնակարգ դպրոցի նոր շենքի կառուցում՝ ապահովելով ժամանակակից, անվտանգ և ֆունկցիոնալ կրթական միջավայր, որը կհամապատասխանի գործող քաղաքաշինական, սանիտարահիգիենիկ և կրթական նորմերին ու չափանիշներին:

Ծրագրի իրականացումը նախատեսվում է 1.15 հա մակերեսով հողամասում

(կադաստրային ծածկագիր՝ 05-004-0309-0002), որը գտնվում է բնակավայրերի հասարակական կառուցապատման գոտում և սեփականության իրավունքով պատկանում է «ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Գագարինի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ին

Տարածքը ներկայումս կառուցապատված չէ, ունի աննշան թեքությամբ ռելիեֆ և գտնվում է ձևավորված բնակավայրային միջավայրում՝ հարակից ճանապարհային և մասնավոր սեփականության հողամասերով:

Նախագծվող շինության առավելագույն բարձրությունը նախատեսվում է մինչև 14.0 մետր, կառուցապատման տոկոսը՝ 28 %, կառուցապատման խտությունը՝ 0.4 %, իսկ կանաչապատման տոկոսը՝ 34 %

Ծավալատարածական և ճարտարապետական լուծումները մշակվում են՝ հաշվի առնելով տարածքի հատակագծային առանձնահատկությունները, հողամասի սահմանները, հարակից հողօգտագործումները և կրթական հաստատությունների համար սահմանված անվտանգության և սանիտարական նորմատիվ պահանջները:

Նախատեսվող դպրոցի շենքը կներառի ուսումնական դասասենյակներ, վարչական և ուսուցչական հատվածներ, մարզական և հանդիսությունների համար նախատեսված տարածքներ, ճաշարան, ինչպես նաև տեխնիկական և օժանդակ գոտիներ: Նախագծով նախատեսվում է նաև բակային տարածքների բարեկարգում, կանաչապատում և անվտանգ տեղաշարժ ապահովող ենթակառուցվածքների ստեղծում: Ինժեներական ցանցերը (ջրամատակարարում, կոյուղի, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում և էլեկտրոնային հաղորդակցություն) նախատեսվում է միացնել կից տարածքով անցնող գործող հաղորդալարերից

Ծրագրի իրականացմամբ նպատակ է դրվում բարելավել Գագարին բնակավայրի կրթական ենթակառուցվածքները, ստեղծել ուսումնական գործընթացի կազմակերպման համար ժամանակակից պայմաններ և ապահովել աշակերտների ու աշխատակիցների անվտանգ և հարմարավետ միջավայր: Միաժամանակ, հաշվի առնելով, որ գործունեությունը իրականացվելու է բնակավայրի ձևավորված տարածքում, նախագծման և շինարարության փուլերում նախատեսվում է կիրառել շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունների նվազեցման միջոցառումներ՝ մասնավորապես աղմուկի, փոշու, շինարարական տրանսպորտի շարժի և ժամանակավոր անհարմարությունների կառավարման ուղղությամբ, որոնք ներկայացված են սույն հաշվետվության համապատասխան բաժիններում:

3. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԵՎ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ

Սույն գլուխը ներկայացնում է նախատեսվող գործունեությանն առնչվող շրջակա

միջավայրի վրա ազդեցությունը կարգավորող ազգային և միջազգային իրավական և մեթոդական փաստաթղթերը, ներառյալ բնապահպանական քաղաքականությունը, շրջանակային և ճյուղային օրենսդրական ակտերը՝ հողային հարաբերությունների, առողջության և անվտանգության հարցերով:

3.1. ՀՀ ազգային օրենսդրությունը

Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն

Ըստ ՀՀ Սահմանադրության (ընդունվել է 1995թ., փոփոխվել 2005 և 2015 թվականներին) 10-րդ հոդվածի “Պետությունն ապահովում է շրջակա միջավայրի պահպանությունը և վերականգնումը, բնական պաշարների ողջամիտ օգտագործումը”:

Հոդված 33.2-ով սահմանված է որ. “ Յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի ապրելու իր առողջությանը և բարեկեցությանը նպաստող շրջակա միջավայրում, պարտավոր է անձամբ և այլոց հետ համատեղ պահպանել և բարելավել շրջակա միջավայրը”:

1991 թվականից առ այսօր ավելի քան 25 օրենսգրքեր և օրենքներ են ընդունվել, որոնք կարգավորում են շրջակա միջավայրի հետ կապված իրավահարաբերությունները:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և պաշտպանության մասին համապատասխան ազգային օրենքը հետևյալն է.

✓ «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ Օրենք (հունիսի 21, 2014): Սույն հաշվետվությունը մշակվել է համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին (մայիսի 3, 2023) օրենքի դրույթների և պահանջների:

Կարևոր է նաև հաշվի առնել բնապահպանական ոլորտը կարգավորող հետևյալ իրավական ակտերը.

- «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենքը (1991, թարմացված 2006-ին),
- «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին օրենք» (1994 թ.,, վերջին փոփոխությունը՝ 2022թ.),
- «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998),
- «ՀՀ Հողային օրենսգիրք» (2001),
- «Հիդրոօթերևութաբանական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքը (2001),

- «Բնապահպանական կրթության մասին» ՀՀ օրենք (2001),
- «Ընդերքի մասին օրենսգիրքը» (2002),
- «ՀՀ Ջրային օրենսգիրք» (2002),
- «Սեյսմիկ պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքը (2002),
- «Ջրօգտագործողների միությունների և ընկերությունների մասին» օրենքը (2002),
- «Բնապահպանական վերահսկողության մասին» օրենք (2005),
- «ՀՀ Անտառային օրենսգիրքը» (2005),
- «Տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենք (1998),
- «Ավտոմոբիլային ճանապարհների մասին» ՀՀ օրենք (1996),
- «Ջրի ազգային ծրագրի մասին» ՀՀ օրենքը (2006),
- «Հողի օգտագործման հսկողության և պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքը (2008 թ.),
- «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» ՀՀ օրենքը (2006),
- «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենքը (1994),
- «Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2014 թ. նոյեմբերի 19-ի N 1325-N որոշում,
- «Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N 71-Ն որոշում,
- «Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N 72-Ն որոշում,
- «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշում,
- «Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվ բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 31-ի N 781 որոշում,
- ՀՀ Առողջապահության նախարարի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» N 2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնները եվ նորմերը հաստատելու մասին հրաման,
- «Պատմության եվ մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման եվ օգտագործման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշում,
- ՀՀ կառավարության 2005 թվականի հունվարի 25-ի N 224-Ն որոշում,
- ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N 160-Ն որոշում,

➢ «Բնակավայրերի կանաչ գոտիների չափերին և տեսակային կազմին մերկայացվող պահանջները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2018 թվականի փետրվարի 8-ի N 108-Ն որոշում,

➢ ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի № 438 որոշում,

➢ Շրջակա միջավայրի նախարարի 2024 թվականի հոկտեմբերի 29-ի «Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման ուղեցույցները հաստատելու մասին» N438-Լ հրաման,

➢ Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների բանած գազերում վնասակար նյութերի պարունակության սահմանային թույլատրելի նորմատիվները հաստատելու մասին ՀՀ կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի N 160-Ն որոշում,

➢ «ՀՀՇՆ 13-05-2026 «Շինարարական արտադրության կազմակերպում» Հայաստանի Հանրապետության շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքաշինության նախարարի 2008 թվականի հունվարի 14-ի N 11-ն ու Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքաշինության նախարարի 2008 թվականի հունվարի 14-ի N 07-Ն հրամաններն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ Քաղքաշինության Կոմիտեի նախագահի 15 հունվարի 2026թ.-ի հրաման:

Գնահատման ընթացքում հաշվի են առնվել նաև բնապահպանական այլ օրենքների որոշ դրույթներ: Դրանք առնչվում են օդի պահպանությանը, մշակութային և պատմության հուշարձաններին, բուսական և կենդանական աշխարհներին, ջրօգտագործմանը, սեյսմիկ պաշտպանությանը, թափոններին, հիգիենային և աշխատողների պաշտպանությանը, ինչպիսիք են՝

Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգիրք

Հողօգտագործման և հողի աղտոտման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության Հողային օրենսգրքով (ընդունված 02.05.2001): Ելնելով օրենսգրքի պահանջներից ՀՀ կառավարության կողմից ընդունվել են “Հողերի ռեկուլտիվացմանը ներկայացվող պահանջների և ռեկուլտիվացման ենթակա՝ խախտված հողերի դասակարգման տեխնիկական կանոնակարգը հաստատելու մասին” (29.05.2006 թիվ 750-Ն), “Հողերն աղտոտումից պահպանելու ընդհանուր պահաջների, հողն աղտոտող վնասակար նյութերի ցանկի և հողերի աղտոտվածության աստիճանի գնահատման տեխնիկական կանոնակարգը հաստատելու մասին” (24.08.2006 թիվ 1277-Ն), “Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող

պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին" (02.11.2017 թիվ 1404-Ն), ինչպես նաև 02.11.2017 N1404-Ն որոշումները:

ՀՀ Կառավարության 2021 թվականի օգոստոսի 18-ի «Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը» ընդունվել է է ՀՀ փոխվարչապետի N1352-Ն հրամանով:

Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգիրք

ՀՀ տարածքում ընդերքօգտագործման սկզբունքներն ու կարգը, ընդերքն օգտագործելիս բնությունը և շրջակա միջավայրը վնասակար ազդեցություններից պահպանության խնդիրները, աշխատանքների կատարման անվտանգության ապահովման, ինչպես նաև ընդերք օգտագործման ընթացքում պետության և անձանց իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության 2011թ. նոյեմբերի 28 ընդերքի մասին օրենսգրքով:

Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգիրք

Սույն օրենսգիրքը ընդունվել է 2004 թվականի նոյեմբերի 9-ին, այն կարգավորում է կոլեկտիվ եւ անհատական աշխատանքային հարաբերությունները, սահմանում է այդ հարաբերությունների ծագման, փոփոխման եւ դադարման հիմքերն ու իրականացման կարգը, աշխատանքային հարաբերությունների կողմերի իրավունքներն ու պարտականությունները, պատասխանատվությունը, ինչպես նաեւ աշխատողների անվտանգության ապահովման ու առողջության պահպանման պայմանները:

Աշխատանքային պայմանագիրը համաձայնություն է աշխատողի եւ գործատուի միջեւ, կազմված համաձայն աշխատանքային օրենսգրքի, այլ նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջների հիման վրա:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք, խմբագրված՝ 03.05.2023թ. (ՀՕ-150-Ն)

Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման, անդրսահմանային ազդեցության գնահատման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության, հանրության ծանուցման, հանրային լսումների իրականացման, պետական փորձաքննական եզրակացության տրամադրման, ուժը կորցնելու, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման, փորձաքննության եւ նախատեսվող գործունեության իրականացման

գործընթացներում նախաձեռնողների իրավունքների ու պարտականությունների հետ կապված հարաբերությունները:

Օրենքը դասակարգում է գործունեության տեսակները ըստ ծավալների և ազդեցության մակարդակի՝ “Ա” և ”Բ” կատեգորիաների: Կատեգորիաները որոշված են ելնելով գործունեության ծավալներից և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության մակարդակից:

Փորձաքննությունն իրանացվում է մեկ փուլով՝ երկու հանրային լսումներով: Առաջին հանրային լսումը կազմակերպվում է ազդակիր համայնքի կողմից: Հանրային լսումից և քննարկումից հետո, քննարկման նյութերը, ՇՄԱԳ հաշվետվությունը և օրենքով պահանջով այլ անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացվում են ՀՀ շրջակա մջավայրի նախարարություն:

“Ա” կատեգորիայի համար փորձաքննությունը տևում է 80 աշխատանքային օր, իսկ “Բ” կատեգորիայի համար՝ 40 աշխատանքային օր, որի ընթացքում կազմակերպվում են երկրորդ հանրային քննարկումները: Գործընթացի ավարտին տրվում է փորձաքննական եզրակացություն:

«Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք

Օրենքն ընդունվել է 1998 թվականի նոյեմբերի 11-ին:

Սույն օրենքը սահմանում է հուշարձանների պահպանության եւ օգտագործման բնագավառի իրավական հիմքերը: Այն կարգավորում է գործունեության ընթացքում ծագող հարաբերությունները:

Հոդված 15-ում ներկայացվում է Հուշարձանների և պատմական միջավայրի պահպանության ապահովման միջոցառումների համակարգը, այդ թվում հուշարձանների հայտնաբերումը և պետական հաշվառումը, հուշարձանների պահպանության գոտիների սահմանումը:

Հոդված 22-ում ներկայացվում է հուշարձաններ ներառող տարածքներում շինարարական և այլ աշխատանքների համար հողի հատկացումները, նախագծերի համաձայնեցումը և այդ աշխատանքների ընթացքում հուշարձանների պահպանության ու անվթարության ապահովումը:

Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի մասին օրենք

ՀՀ պետական քաղաքականությունը բնական բուսական աշխարհի գիտականորեն հիմնավորված պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության բնագավառում սահմանում է “Բուսական աշխարհի մասին” ՀՀ

օրենքը (ընդունված 23.11.1999 թ.):

Հայաստանի Հանրապետության կենդանական աշխարհի մասին օրենք

ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը սահմանում է "Կենդանական աշխարհի մասին" ՀՀ օրենքը (ընդունված 03.04.2000թ.):

Այս օրենքների պահանջների կատարումը ապահովելու համար ՀՀ կառավարության կողմից 29.01.2010 թ. թիվ 71-Ն որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ կենդանիների կարմիր գիրքը և 29.01.2010 թ. թիվ 72-Ն որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ բույսերի կարմիր գիրքը:

Հայաստանի Հանրապետության թափոնների մասին օրենք

Թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, հեռացման, ծավալների կրճատման և դրանց հետ կապված այլ հարաբերությունների, ինչպես նաև մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման իրավական և տնտեսական հիմքերը կարգավորվում են «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքով (ընդունված 24.11.2004):

ՀՀ բնապահպանության նախարարի 26.11.2006 թ. N 342-Ն հրամանով հաստատել է «ՀՀ տարածքում գոյացող արտադրության և սպառման թափոնների ցանկը»:

ՀՀ բնապահպանության նախարարի 25.12.2006 թ. N 430-Ն հրամանով հաստատել է «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկը»:

Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարարի 6 մայիսի 2002թ. N 138 հրաման "Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում" N2–III – 11.3 սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին"

Նշված սանիտարական նորմերով սահմանվել են արտադրական, սպասարկման և այլ տեսակի գործունեության արդյունքում առաջացող աղմուկի ազդեցության մակարդակը և ցուցանիշները:

Առողջապահության նախարարաի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներ:

Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարարի 17 մայիսի 2006 թվականի N533-Ն հրաման "Աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում թրթռման (վիբրացիայի) հիգիենիկ նորմերը ՀՆ 2.2.4-009-06 հաստատելու մասին"

Հիգիենիկ նորմերը սահմանում են թրթռման դասակարգումը, նորմավորվող չափորոշիչները, աշխատատեղում թրթռման սահմանային թույլատրելի մակարդակները ու բնակելի և հասարակական շենքերում թրթռման թույլատրելի մակարդակները:

3.2. Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությունը միջազգային նապահպանական կոնվենցիաներին

Հայաստանի Հանրապետությունը ստորագրել և վավերացրել է մի շարք միջազգային կոնվենցիաներ և արձանագրություններ՝ առաջինը ստորագրելով Ռամսարի կոնվենցիան 1993 թ.-ին՝ խոնավ տարածքների պահպանության մասին: Այս ծրագրի համար առանձնահատուկ կարևորություն ունի այն փաստը, որ ՀՀ-ն փոխարինել է նախկին ԽՍՀՄ սահմանումներով մշակված բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերը՝ ԲՊՄՄ չափորոշիչներին համապատասխան: Սույն ՇՄԱԳ հաշվետվությունը հիմնված է ԲՊՄՄ Կարմիր գրքերի վրա: Աղյուսակ 1-ում թվարկվում են համաշխարհային և տարածաշրջանային նշանակության բնապահպանական և մշակութային միջազգային այն կոնվենցիաներն ու համաձայնագրերը, որոնք ստորագրվել և/կամ վավերացվել են Հայաստանի Հանրապետության կողմից:

Աղյուսակ 1: Միջազգային բազմակողմանի բնապահպանական համաձայնագրեր, որոնք ստորագրվել և վավերացվել են Հայաստանի Հանրապետության կողմից:

	Կոնվենցիա կամ արձանագրություն. ընդունման օրն ու վայրը	Ուժի մեջ է մտել	Ստորագրվել է	Վավերացվել է	Մեկնաբանություն
1	Միջազգային նշանակության խոնավ տարածքների, հատկապես՝ ջրլող թռչունների բնադրավայրերի մասին, (Ռամսար, 1971)	1993	1993	Որպես իրավահաջորդ անդամակցվել է ՀՀ ԱԳՆ պահանջով, 1993 թ.	
2	Կենսաբանական բազմազանության մասին կոնվենցիա (Ռիո դե Ժանեյրո, 1992)	1993	1992	1993	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1993 թ
3	Կենսաբանական անվտանգության մասին կարթագենյան արձանագրություն (Կարթեգենյա, 2000)	2004	2000	2004	
4	Կլիմայի փոփոխության մասին ՄԱԿ-ի շրջանակային կոնվենցիա (Նյու Յորք, 1992)	1994	1992	1993	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1993 թ

	Կոնվենցիա կամ արձանագրություն. ընդունման օրն ու վայրը	Ուժի մեջ է մտել	Ստորագրվել է	Վավերացվել է	Մեկնաբանություն
5	Կիոտոյի արձանագրություն (Կիոտո, 1997)	2005	1997	2002	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1993 թ
6	Մեծ հեռավորությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մասին կոնվենցիա (Ժնև, 1979)	1997	1979	1996	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1997 թ
7	ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Անդրսահմանային համատեքսում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման մասին» կոնվենցիա (Էսպու, 1991թ.)	1997	1991	1996	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1997 թ
	«Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման մասին» արձանագրություն (Կիև 2003թ.)	2011	2003	2010	
8	Աղտոտիչների արտանետման և տեղափոխման ռեգիստրների մասին արձանագրություն (Կիև, 2003)		2003		
9	Անապատացման դեմ պայքարի մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիա (Փարիզ, 1994)	1997	1994	1997	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1997 թ
10	Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային փոխադրման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանման մասին կոնվենցիա (Բազել, 1989)	1999	1989	1999	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1999 թ
11	Օզոնային շերտի պահպանության մասին կոնվենցիա (Վիեննա, 1985)	1999	1989	1999	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1999 թ
	Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին Մոնրեալի արձանագրություն (Մոնրեալ, 1987)	1999	1987	1999	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 1999 թ
12	ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Շրջակա միջավայրի հարցերի առնչությամբ տեղեկատվության հասանելիության, որոշումներ ընդունելու գործընթացին հասարակայնության մասնակցության և արդարադատության մատչելիության մասին» կոնվենցիա (Օրհուս 1998թ.)	2001	1998	2001	
13	Միջազգային առևտրում առանձին վտանգավոր քիմիական նյութերի և պեստիցիդների վերաբերյալ նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառման մասին կոնվենցիա	2003	1998	2003	

	Կոնվենցիա կամ արձանագրություն. ընդունման օրն ու վայրը	Ուժի մեջ է մտել	Ստորագրվել է	Վավերացվել է	Մեկնաբանություն
	(Ռոտերդամ, 1998)				
14	ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Արդյունաբերական վթարների անդրսահմանային ազդեցության մասին» կոնվենցիա (Հելսինկի, 1992թ.)	1997	1992	1996	
	Ջրի և առողջության մասին արձանագրություն (Լոնդոն, 1999)				Վավերացման գործընթացում է
15	Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին Ստոկհոլմի կոնվենցիա (Ստոկհոլմ, 2001)	2004	2001	2003	
16	Շրջակա միջավայրի փոխակերպման տեխնիկական միջոցների ռազմական կամ այլ կարգի թշնամական օգտագործումն արգելելու մասին կոնվենցիա (Ժնև, 1976)	2002	1976	2001	Վերագրանցվել է ՄԱԿ-ում 2002 թ
17	Լանդշաֆտների եվրոպական կոնվենցիա (Ֆլորենսիա, 2000)	2004	2000	2004	
18	Համաշխարհային մշակութային և բնական ժառանգության պահպանության մասին կոնվենցիա (Փարիզ, 1972)	1993	1972	1993	Որպես իրավահաջորդ անդամակցվել է ՀՀ ԱԳՆ պահանջով, 1993 թ.
19	Էներգետիկ կանոնադրության պայմանագիր (Լիսաբոն, 1994 թ.)		1994		
	Էներգախնայողության և հարակից բնապահպանական ասպեկտների վերաբերյալ էներգիայի կանոնադրության արձանագրություն (Լիսաբոն, 1994)		1994		
20	Բեռնի կոնվենցիա- Եվրոպայի վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին Եվրոխորհրդի կոնվենցիա (Բեռն, 1979)	2008	1979	2008	

3.3. Վարչական (կազմակերպական) շրջանակը

Այս բաժնում ներկայացված են նախագծի իրականացման մեջ ներառված հիմնական մասնակիցները և ամփոփվում է դրանց դերը և պարտականությունները, առաջնահերթ, բայց ոչ բացառապես բնապահպանական տեսանկյունից:

Իրականացնող գործակալություն (ԻԳ)

Ներկայացվող գործունեության պատվիրատու է հանդիսանում՝ ՀՀ Քաղաքաշինության Կոմիտեն: «Արմստրոյ» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է սույն Ծրագրի

Ձեռնարկող ընկերությունը, որի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան , Թումանյան 32/4:

Մասնավորապես ՇՄՍԱԳ շրջանակներում, ԻԳ-ն պատասխանատու է լինելու ամբողջ նախագծի իրականացման մոնիթորինգի համար, որը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով՝

- Հետևել, որ բնապահպանական կառավարման պլանի բոլոր պահանջները՝ (ներառյալ բնական միջավայրի պահպանության պլանավորումը և մեղմացնող միջոցառումները), կապված նախագծի իրականացման հետ, պատշաճորեն ներառվեն ծրագրի մրցութային փաստաթղթերի մեջ:
- Հետևել, որ բոլոր անհրաժեշտ թույլտվությունները և/կամ համաձայնությունները, որոնք պահանջվում են համապատասխան կառավարական մարմինների կողմից, կառուցողը ստանա նախքան նախագծի շրջանակներում որևէ շինարարական աշխատանքների մեկնարկը:
- Համոզվել, որ կառուցողները (կապալառուներ) լիարժեք կերպով պատկերացնում են իրենց պարտականությունները՝ շրջակա միջավայրի պահպանության խնդիրների մեղմացման հարցում՝ կապված ԲԿՊ իրականացման ընթացքում աշխատակազմի հավաքագրման և վերապատրաստման հետ:
- Կառուցողի կողմից ԲԿՊ իրականացման մոնիթորինգ, համաձայն մոնիթորինգի պլանի:

Շինարարական Կապալառու (ՇԿ)

Նախատեսվող բազմաբնակարան շենքը կառուցելու է շինարարական կապալառու ընկերությունը:

Կառուցողը պատասխանատու է բնապահպանական կառավարման համար, որը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով՝

- համապատասխան օրենքների, կանոնակարգերի եւ ստանդարտների պահանջների ապահովում
- անհրաժեշտ թույլտվությունների եւ / կամ համաձայնությունների ձեռք բերում
- իրականացնել մեղմացնող միջոցառումներ՝ շինարարական փուլի ազդեցությունները նվազեցնելու համար
- ապահովել բնապահպանական և սոցիալական կառավարման պլանի միջոցառումների իրականացումը
- հետևել, որ պահպանվեն առողջության և անվտանգության պահանջները:

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏԱՐԱԾՔԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

Ներկայացված գործունեությունը նախատեսվում է իրականացնել է Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի Պիոներների փողոց թիվ 1 հասցեում: Գործունեության համար հայցվող տարածքը գտնվում է Գագարին բնակավայրում, Սևան բնակավայրից մոտ 6կմ (դեպի արևմուտք), իսկ Հրազդան բնակավայրից մոտ 7.5կմ (դեպի արևելք) հեռավորության վրա: Տարածքը սեփականության իրավունքով պատկանում է «Հայաստանի Հանրապետության Գեղագրքունիքի մարզի Գագարինի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ին:

Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ հողի նպատակային նշանակությունը բնակավայրերի է, գործառնական նշանակությունը՝ հասարակական կառուցապատման (սեփականության վկայականը ներկայացված է սույն հաշվետության Հավելված 2-ում):

Հողատարածքի մակերեսը և կադաստրային ծածկագրերը ներկայացված են ստորև.

Աղյուսակ 2: Տեղամասի տվյալները

N	Բնակավայր	Կադաստրային ծածկագիր	Մակերես (հա)
1	Սևան համայնք, Գագարին, Պիոներների փողոց թիվ 1	05-004-0309-0002	1.15

<u>Նախատեսվող գործունեության նպատակային նշանակությունը.</u>

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի Պիոներների փողոց թիվ 1 հասցեում Գագարինի միջնակարգ դպրոցի նոր շենքի կառուցումը միտված է համայնքի կրթական ենթակառուցվածքների զարգացմանը, հանրակրթության որակի բարձրացմանը և բնակավայրի սոցիալ-տնտեսական կայուն զարգացմանը: Նախագծի հիմնական նպատակային ուղղություններն են՝

- **Կրթական ենթակառուցվածքների զարգացում և արդիականացում՝** Նորակառույց դպրոցի շենքը կապահովի ժամանակակից կրթական չափանիշներին համապատասխան ուսումնական միջավայր՝ ստեղծելով արդյունավետ և տեխնիկապես հագեցած պայմաններ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման համար:
- **Անվտանգ և առողջ կրթական միջավայրի ստեղծում՝** Նախագծման ընթացքում հաշվի են առնվում սեյսմակայունության, հրդեհային անվտանգության, սանիտարահիգիենիկ և ներառականության

պահանջները՝ ապահովելով աշակերտների և աշխատակազմի համար անվտանգ, առողջ և հարմարավետ պայմաններ:

- **Քաղաքաշինական միջավայրի բարելավում՝** Դպրոցի շենքի կառուցումը և հարակից տարածքների բարեկարգումն ու կանաչապատումը կնպաստեն Գագարին բնակավայրի հասարակական գոտու կազմակերպված զարգացմանը՝ ներդաշնակորեն ինտեգրվելով առկա կառուցապատմանը և ճանապարհային ենթակառուցվածքներին:
- **Սոցիալական նշանակության բարձրացում՝** Նոր կրթական օբյեկտի կառուցումը կնպաստի համայնքի կրթական ծառայությունների մատչելիության բարձրացմանը, աշակերտների ընդունելության պայմանների բարելավմանը և կրթական համակարգի զարգացմանը տեղական մակարդակում:
- **Բնակչության կյանքի որակի բարձրացում՝** Ժամանակակից կրթական պայմանների ապահովումը դրական ազդեցություն կունենա երեխաների կրթական և սոցիալական զարգացման վրա, ինչպես նաև կբարձրացնի ծնողների և համայնքի ընդհանուր սոցիալական բավարարվածությունը:
- **Տնտեսական և սոցիալական ակտիվության խթանում՝** Շինարարական աշխատանքների իրականացման և հետագա շահագործման փուլերում կներգրավվեն տեղական աշխատուժ և ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, ինչը կնպաստի համայնքի սոցիալ-տնտեսական ակտիվության և կայուն զարգացման խթանմանը:

Տարածքին մոտ կան բնակելի շենք-շինություններ, որոնց վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները բացառելու նպատակով մշակվել են համապատասխան միջոցառումներ, ներկայացված են սույն հաշվետվության ԲԿՊ-ում:

Տարածքին ամենամոտ բնակելի շենքը գտնվում է մոտ 25մ հեռավորության վրա, ամենմոտ հասարակական շինությունը՝ մոտ 40մ հեռավորության վրա, հիմնական ճանապարհը՝ մոտ 75մ հեռավորության վրա: Միջնակարգ դպրոցից անմիջական հարևանությամբ առկա է մոտեցման ճանապարհը, որը սպասարկում է երկու մուտք/ելք: Երկաթգիծը գտնվում է մոտ 185մ հեռավորության վրա (դեպի հյուսիս):

Տարածքում և դրա հարևանությամբ չկան ջրային աղբյուրներ (գետեր, լճեր), ինչպես նաև պատմամշակութային արժեք ներկայացնող հուշարձաններ: Տարածքը գտնվում է Գագարին բնակավայրի կառուցապատված գոտում և երկար ժամանակ ենթարկվել է մարդածին ազդեցության:

Տարածքում չեն արձանագրվել ՀՀ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված

կենդանատեսակներ և ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ:

Ստորև ներկայացված են տեղանքի արբանյակային քարտեզը և գլխավոր հատակագիծը.

Պատկեր 1: Նախատեսվող գործունեության տարածքի իրադրության սխեման

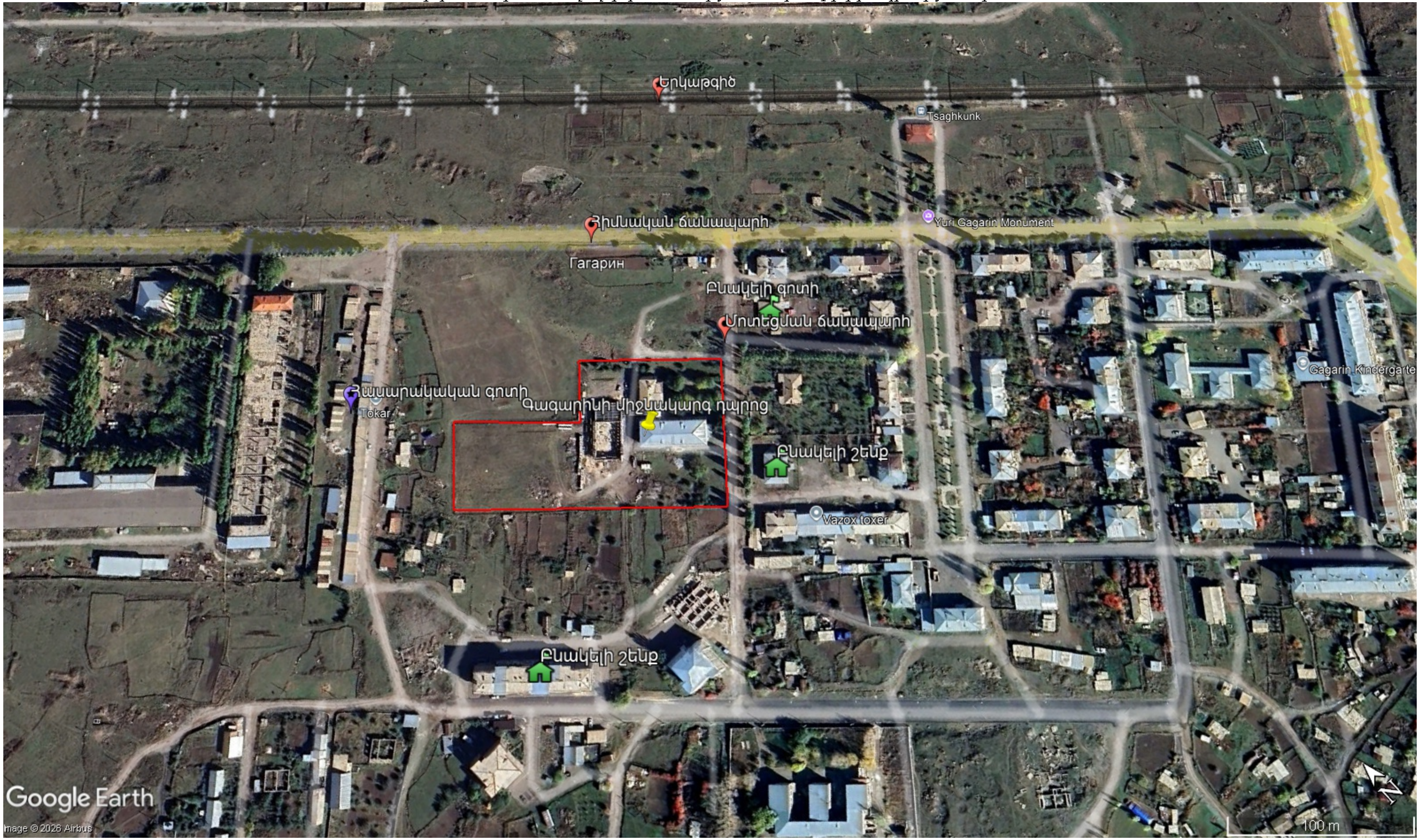

Verin Vank
H29
Цахкунк
Дмашен
Зовабер
Гехамаван
ЦАМАКАБЕРД
Варсер
Севан
Գագարինի միջնակարգ դպրոց
H28
Раздан
H5
KOTAYK
All Seasons
Maru house
Лчашен
M10
Чкаловка
H1
Google Earth
Image © 2025 Airbus
Image © 2025 CNES / Airbus
Mets Lchasar

Պատկեր 2: Գլխավոր հատակագիծ

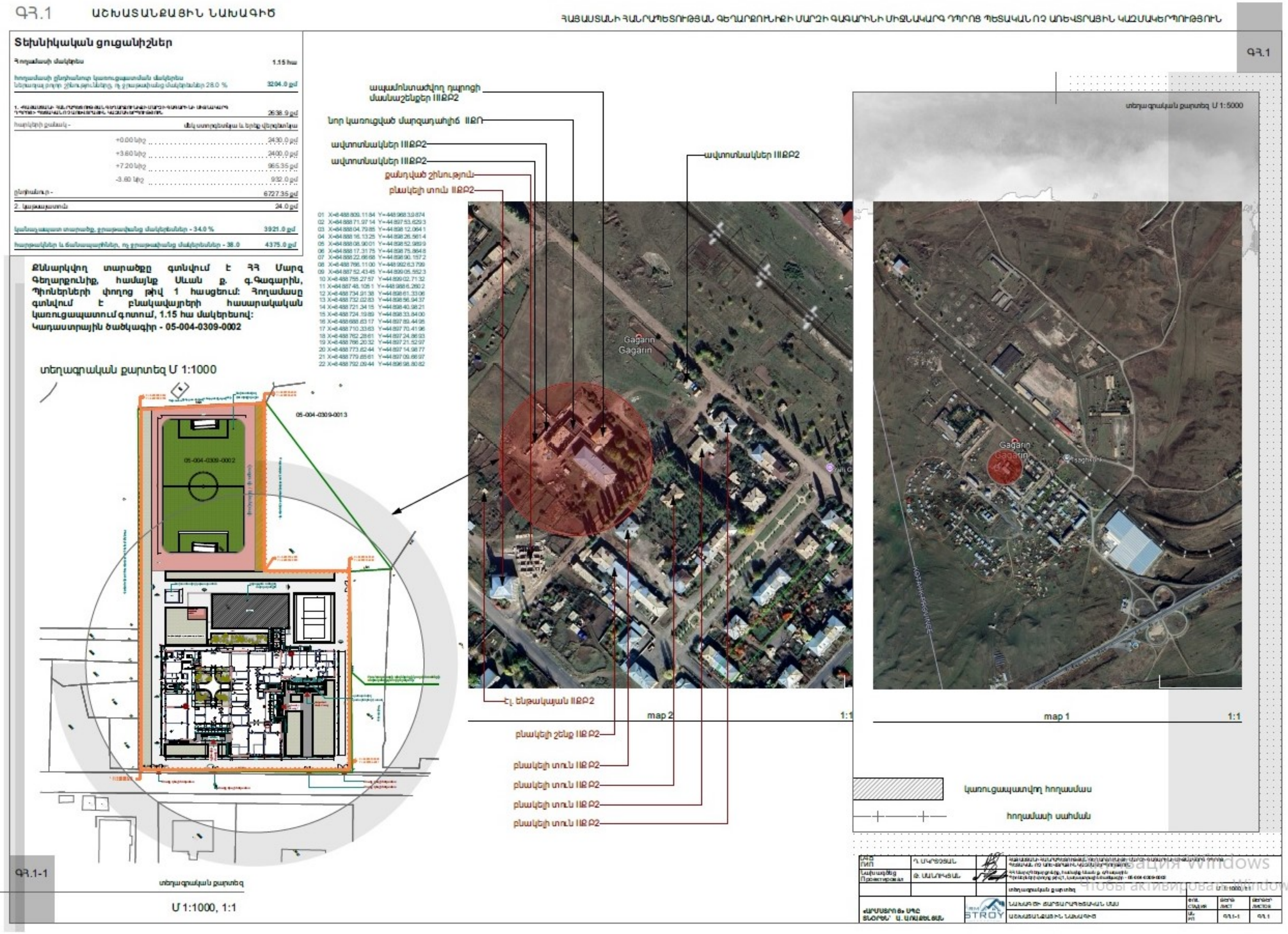

Պատկեր 3: Հատակագիծ (կոորդինատներով)

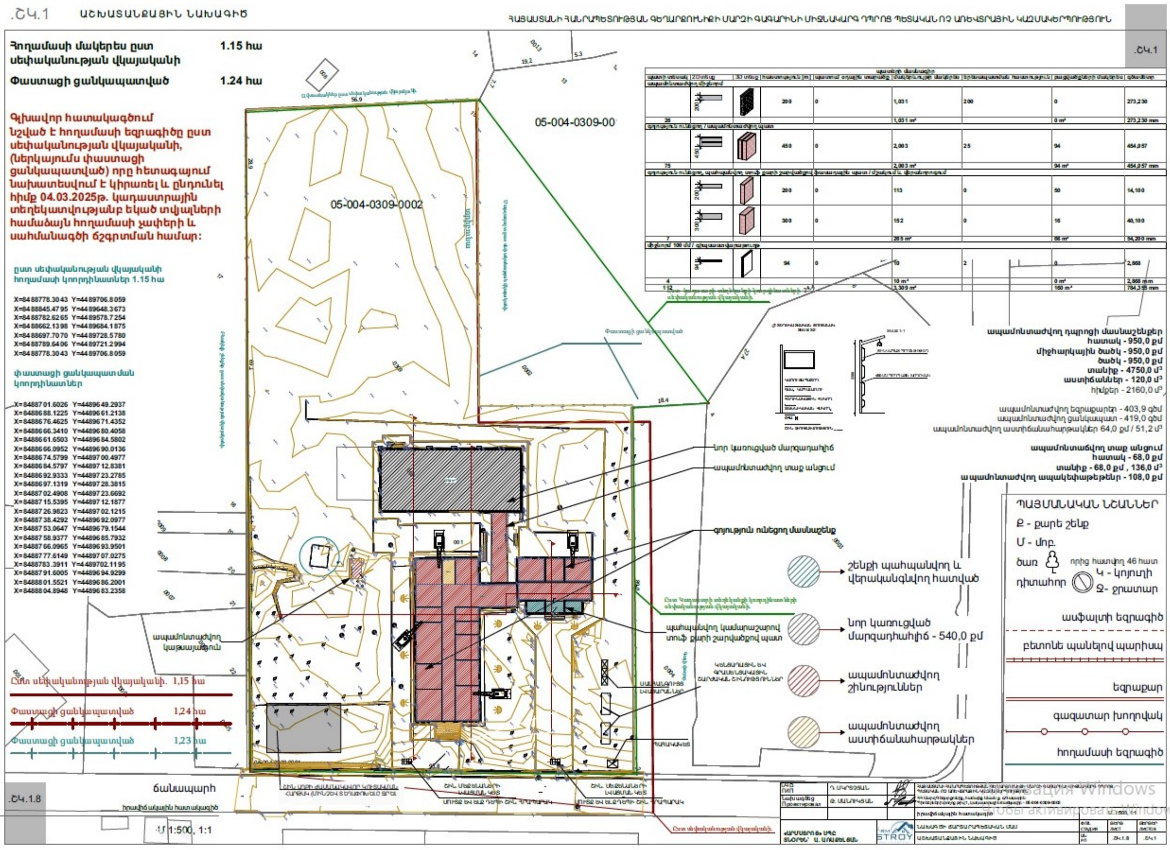

Պատկեր 4: Հատված կադաստրային քարտեզից

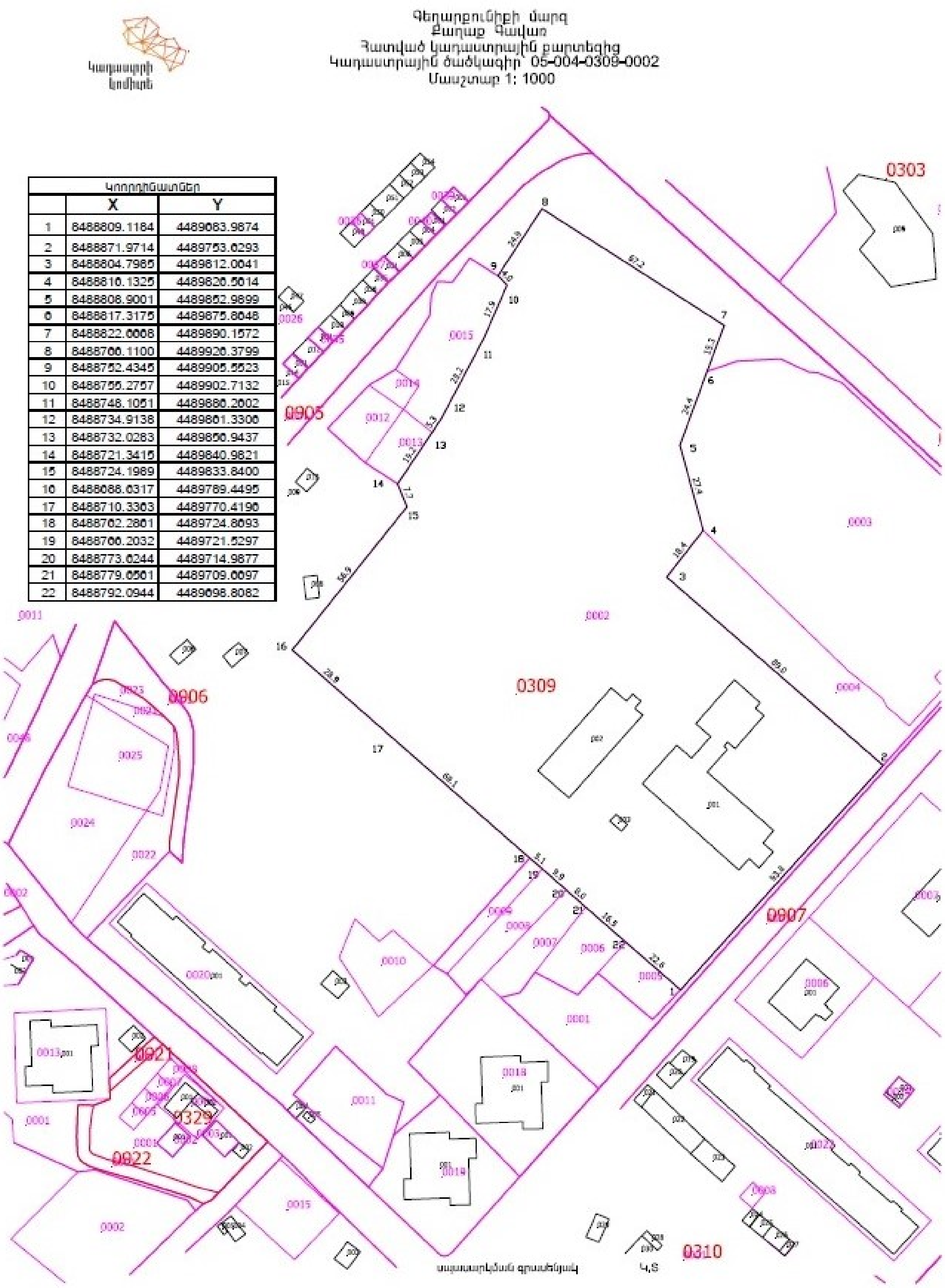

Կոորդինատներ		
	X	Y
1	8488809.1184	4489683.9874
2	8488871.9714	4489753.6293
3	8488804.7985	4489812.6041
4	8488816.1325	4489826.5614
5	8488806.9001	4489852.9899
6	8488817.3175	4489875.8048
7	8488822.6668	4489890.1572
8	8488766.1100	4489926.3799
9	8488752.4345	4489905.5523
10	8488755.2757	4489902.7132
11	8488748.1051	4489886.2602
12	8488734.9138	4489861.3306
13	8488732.0283	4489856.9437
14	8488721.3415	4489840.9821
15	8488724.1989	4489833.8400
16	8488686.6317	4489789.4495
17	8488710.3363	4489770.4196
18	8488762.2861	4489724.8693
19	8488766.2032	4489721.5297
20	8488773.6244	4489714.9877
21	8488779.6561	4489709.6697
22	8488792.0944	4489698.8082

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

5.1. Աշխարհագրական դիրքը և ռելիեֆը

ՀՀ տարածքը զբաղեցնում է Հայկական բարձրավանդակի հյուսիս-արևելյան հատվածը, որը կազմված է ալպիական լեռների ձևավորման գործընթացների արդյունքում առաջացած երիտասարդ ալիքավոր լեռնաշղթաներից, որը կոչվում է Փոքր Կովկաս, ինչպես նաև հյուսիս-արևելքում տեղակայված հրաբխային կազմավորման զանգվածներից, որոնք կազմում են Հայկական հրաբխային բարձրավանդակի մի մասը (Արագած, Արա, Հատիս և Գեղաման):

Ներկայացված տարածքը գտնվում է ծովի մակերևույթից մոտ 1890մ բարձրության վրա: Ռելիեֆի ձևագրական տիպը միջլեռնային էջ (1500-2800մ):

Պատկեր 5: Գործունեության տարածքի ռելիեֆը

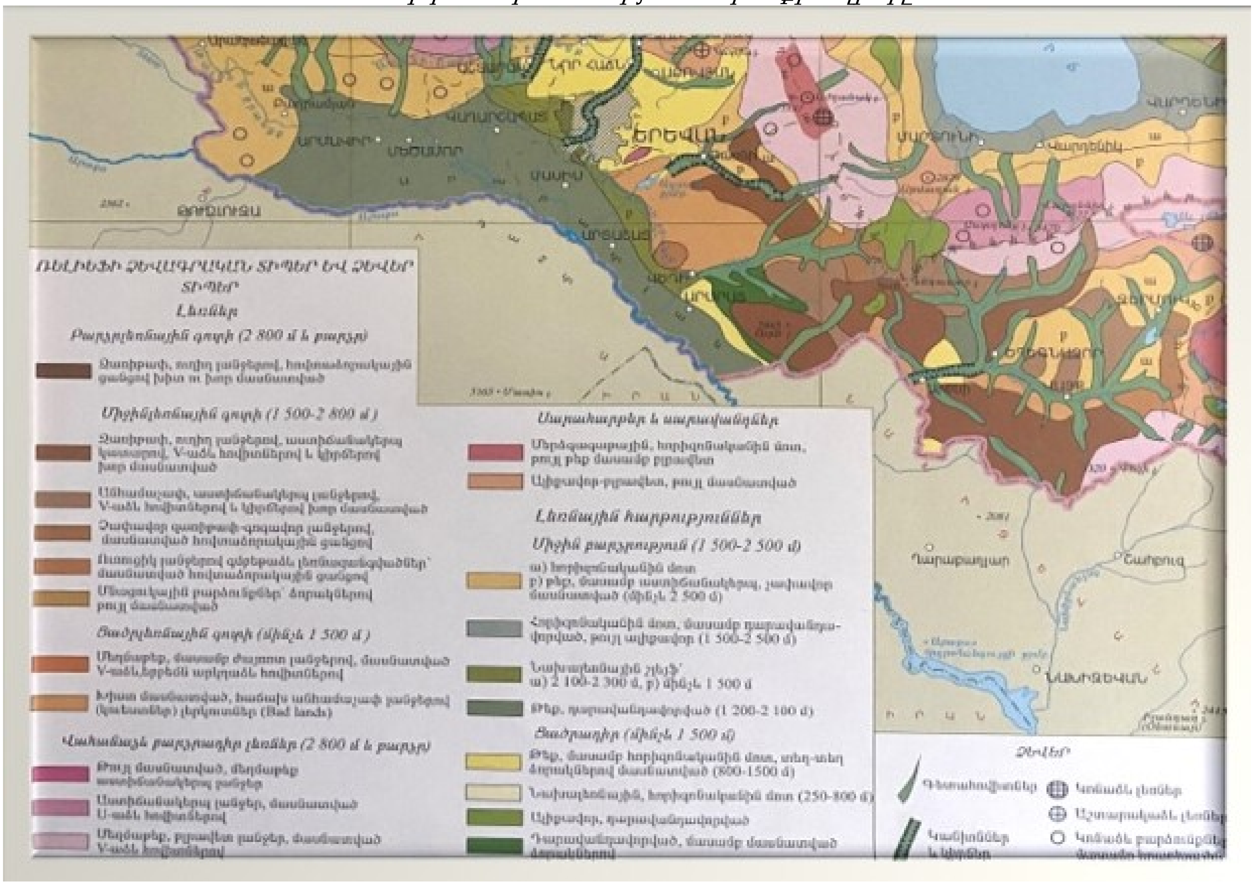

5.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն

Հայաստանի Հանրապետությունը գտնվում է ակտիվ երկրաշարժային գոտում; Հյուսիսից հարավ առանձնացվում են հետևյալ սեյսմիկ զոնաները. Մերձքուռյան, Սոմխեթա-Ղարաբաղի, Մերձսևանյան, Կապան-Գոգորանի, Ծաղկունյաց-Զանգեզուրի, Երևան-Օրդուբադի, Ուրծ-Վայքի: Հիմնականում նշված զոնաների

սահմաններով է անցնում երկրկեղնի խորքային բեկվածքները, որոնցից ամենախոշորն են Սևան-Աքերայի, Շիրակ–Զանգեզուրի և Միջին Արաքսյան /Երևանյան/ բեկվածքները: Բեկվածքների այս զոնաները թափանցում են երկրկեղնի 40-50 մետր խորություններ, իսկ երկրկեղնի մակերեսին արտահայտվում են 5-10 կմ լայնություն ունեցող գոտիներով, որոնց բնորոշ է օֆիոլիթային զուգորդության ձևափոխված ապարներ:

Տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքը բավականին պարզ է: Դրանում մասնակցում են հետևյալ ապարները (լիթոլոգիական կտրվածքը ներքևից վերև).

- Ստորին չորրորդական:
- Անդեզիտադացիտներ և դացիտային տուֆեր:
- Միջին չորրորդական:
- Հրաբխային տուֆեր:
- Ժամանակակից առաջացումներ:

Մակրոսկոպիկ դրանք ոչ այնքան ամուր, տեղ-տեղ նույնիսկ փխրուն, մոխրագույն և մուգ մոխրագույն, գրեթե սև լավային ապարներ են: Ապարի ընդհանուր մենաքարային ֆոնի վրա առանձնանում են դաշտային սփաթի ներփակումներ, որոնք ապարին տալիս են պորֆիրային կառուցվածք: Անդեզիտադացիտների հզորությունը հասնում է 50-ից 100մ-ի: Դացիտային կազմի տուֆալավաները մերկանում են տեղամասի շրջակայքի արևմտյան մասում: Դրանք ներկայացված են մուգ մոխրագույն, գրեթե սև խոշորապորֆիրային կառուցվածքով ապարներով: Ապարի հիմնական զանգվածի ստրուկտուրան հիալոպիլիտային է, իսկ ներփակումները՝ միկրոլիտային: Ապարի 18-20 տոկոսը կազմող ներփակումները ներկայացված են խոշոր, մինչև 3-4մմ մեծության թեփուկավոր ու պրիզմայաձև պլագիոկլազի և պիրոքսենի բյուրեղներով ու մագնետիտի անկանոն հատիկներով:

Ժամանակակից առաջացումները ներկայացված են դելյուվիալ փուխր-բեկորային, տուֆերի և անդեզիտաբազալտների բեկորներ պարունակող ավազախճային նստվածքներով, որոնց հզորությունը տատանվում է 0.3-ից 0.5մ-ի սահմաններում, կազմելով միջինը 0.40մ:

Տուֆերի հաստվածքի ճեղքավորվածության աստիճանը և ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները բավականին կայուն են, միներալոգիական և քիմիական կազմերը համանման: Տեղամասի սահմաններում տեկտոնական խախտումներ, սողանքային և այլ տիպի գեոդինամիկ երևույթներ չեն արձանագրվել:

Պատկեր 6: Երկրկեղնի հիմնական խորքային բեկվածքները

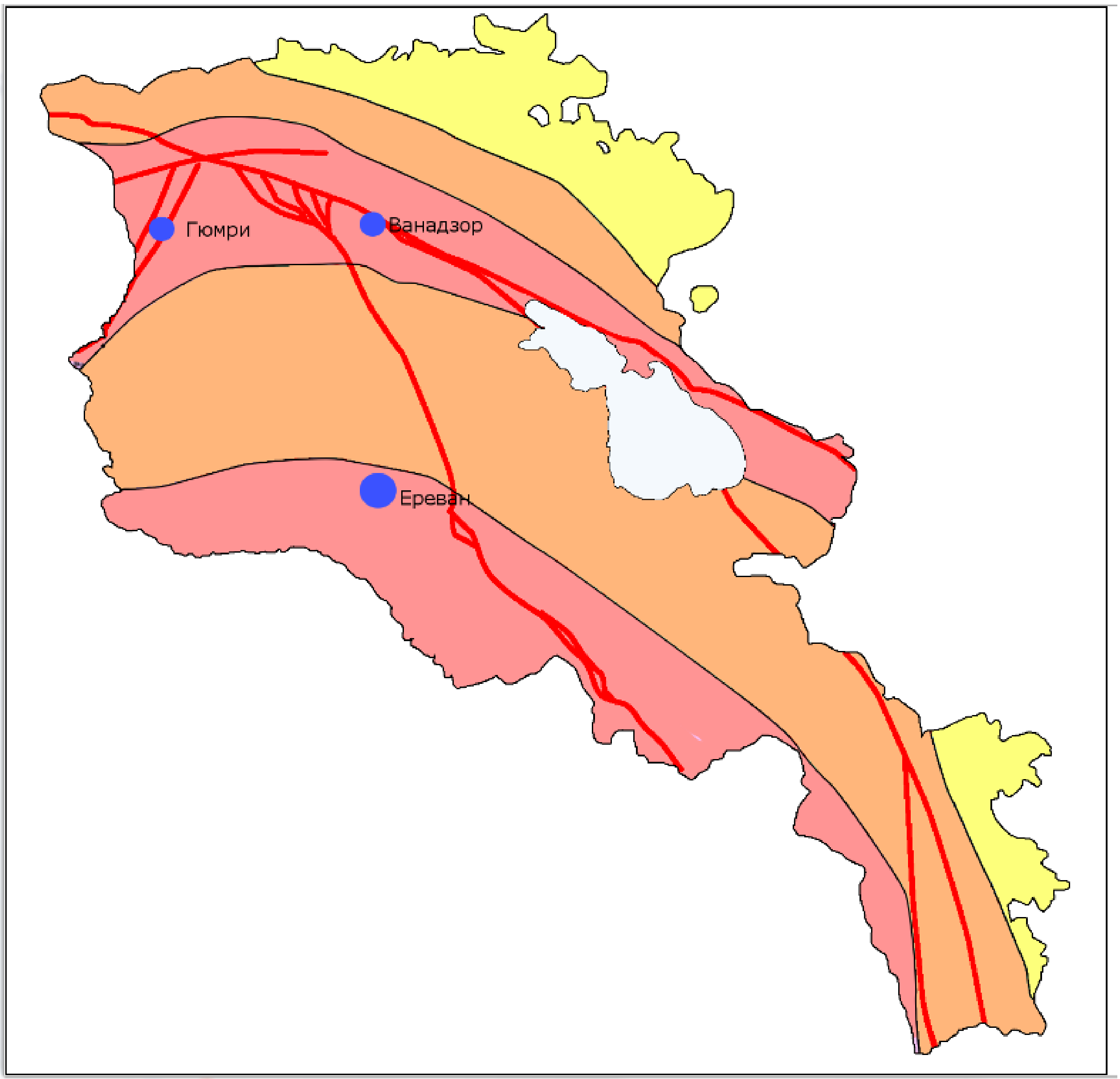

Պատկեր 7: ՀՀ սեյսմիկ շրջանացման սխեմատիկ քարտեզը /նկարը վերցված է ՀՀ Պետական վիճակագրական վարձության կայքից: a=0.2g, մինչև 3 բալ, a= 0.3g, 3-ից 9 բալ, a=0.4g, 9 և ավելի բալ, a=0.5g, կործանարար երկրաշարժ/

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԵՅՍՄԻԿ ՇՐՋԱՆՑՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ
SEISMIC ZONATION MAP OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

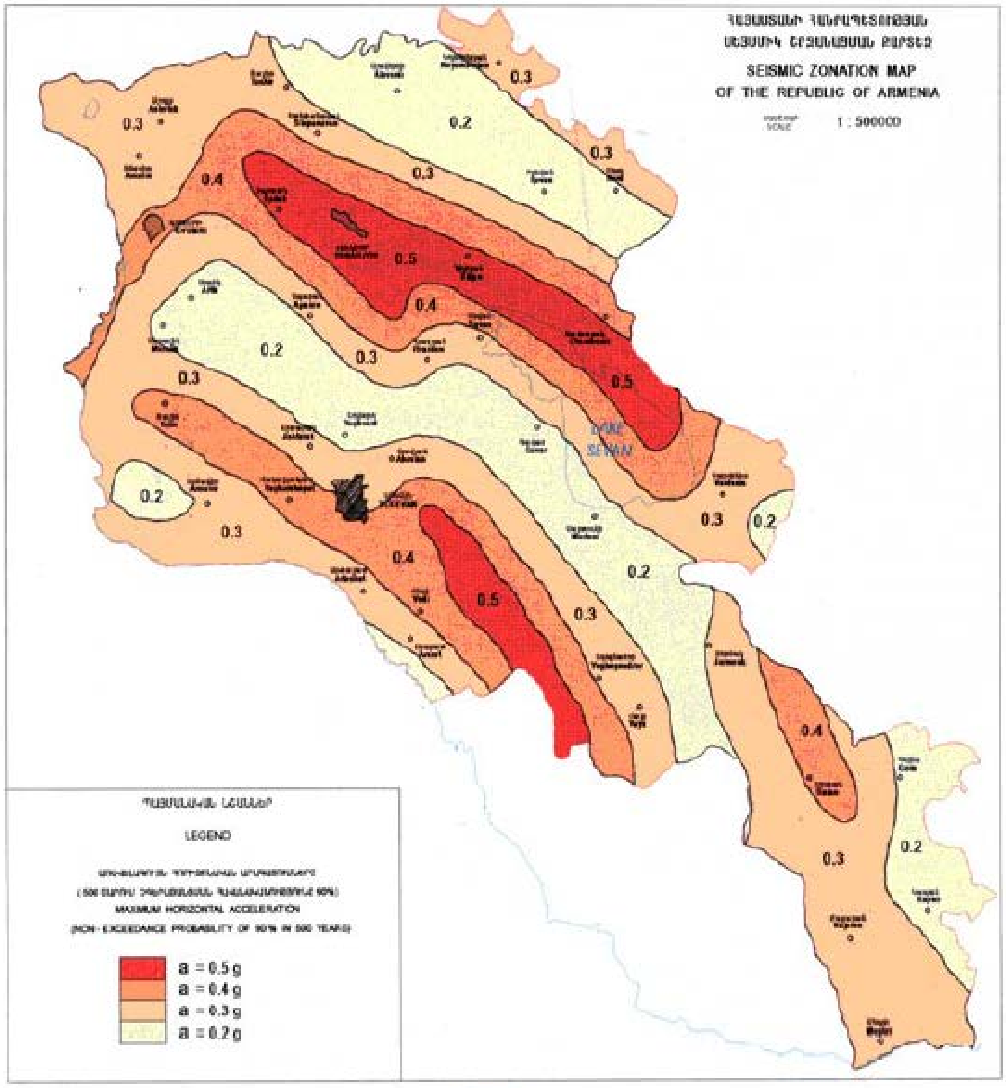

Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 2020թ. դեկտեմբերի 28-ի թիվ 102-Ն հրամանով հաստատված՝ ՀՀՇՆ II-20.04.2020թ. Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. Նախագծման նորմերի սահմանված են չափանիշներ, համաձայն որի, ըստ ուժգնության աճող հաջորդականության առկա են՝ 1, 2, 3 սեյսմիկ գոտիներ, որոնց համար գրունտի հորիզոնական արագացման մեծությունը համապատասխանաբար՝ 300, 400 և 500 սմ/վրկ^2 է: Նույն հրամանի հավելվածում ներկայացված է ՀՀ բնակավայրերի ցուցակը ըստ սեյսմիկ գոտինների: Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է 2-րդ սեյսմիկ գոտում: Հայցվող տարածքին վերագրվում է գրունտի հորիզոնական արագացում՝ a=400 սմ/վրկ^2, A= 0.4g :

Պատկեր 8: Սեյսմիկ գոտիների քարտեզ

5.3. Հիդրոերկրաբանություն

Ուսումնասիրվող տարածքում բացակայում են Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, ինչպես նաև ինժեներաերկրաբանական պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

5.4. Կլիմա և օդային ավազան

Կլիմայական բնութագրի համար հիմք է ծառայել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը և համապատասխան կլիմայական ցուցանիշները:

Այդ փաստաթղթով սահմանում են կլիմայական պարամետրերը, որոնք կիրառվում են շենքերի և շինությունների, ջեռուցման, օդափոխության, օդի լուսավորման, ջրամատակարարման համակարգերի նախագծման, ինչպես նաև քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման ժամանակ: Կլիմայական ցուցանիշները հիմնականում հաշվարկված են Հայաստանի Հանրապետության այն բնակավայրերի համար, որտեղ տեղակայված օդերևութաբանական կայանները ունեն դիտարկումների բավականին երկար (30

տարուց ոչ պակաս) շարք: Ցուցանիշները սրբագրված են վերջին տասնամյակի (2009թ. ներառյալ) տվյալների հաշվառումով: Տեղումների որոշ հարաչափերի հաշվարկման համար օգտագործվել են նաև կարճ շարք ունեցող օդերևութաբանական դիտակետերի տվյալները: Տարածքի կլիմայի բնորոշման համար հիմք է վերցրվել մոտակայքում գտնվող օդնրևույթաբանական կայանի երկարատև դիտարկման արդյունքները:

Կլիմայական պայմանների մանրամասն ցուցանիշները ներկայացված են ստորև՝ աղյուսակներում: Ընդհանուր առմամբ Ծրագրի համար հայցվող տարածքը գտնվում է լեռնային կլիմայական շրջանում, որտեղ. Ամառ՝ զով, քամոտ, օպտիմալ խոնավությամբ, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին՝ 16°C, հարաբերական խոնավությունը (ժ 15-ին) 45-60%, քամու միջին արագությունը՝ 3.0-6.0 մ/վ: Ձմեռ՝ շատ ցուրտ, քամոտ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին 5-12°C, հարաբերական խոնավությունը (ժ 15-ին) 70% և ավելի, քամու միջին արագությունը՝ 5.0-7.0 մ/վ: Ներկայացված Ծրագրի իրականացման ամենամոտ օդերևութաբանական ցուցանիշները վերլուծելով, կարելի է նշել, որ դիտարկվել է 32 °C օդի բացարձակ առավելագույն ջերմաստիճան և -33 °C բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճան, ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը կազմել է 75% և ամենաշոգ ամսվանը՝ 53%, մթնոլորտային միջին տարեկան տեղումները կազմում են 583մմ, իսկ տարվա մեջ միջին ձնածածկ օրերի քանակը՝ 136: Առանց արևի օրերի քանակը կազմում է տարեկան 18օր/2697ժ. (Սևան լճային):

Կլիմայի և օդային ավազանի մասին տեղեկատվական ցուցանիշները վերցված են Ծրագրի համար հայցվող տարածքին ամենամոտը գտնվող «Սևան» օդերևութաբանական դիտակետից:

Աղյուսակ 3: Օդի միջին ջերմաստիճանը, °C

Բնակավայրի անվանումը	Օդի միջին ամսական, ըստ ամիսների °C												Միջին տարեկան	Բացարձակ նվազագույն	Բացարձակ առավելագույն
Սևան քաղաք	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	4,2	-33	32
	-8,2	-7,4	-3,3	3,5	8,8	12,1	15,7	15,7	12,2	6,4	0,6	-5,5			

Աղյուսակ 4: Օդի հարաբերական խոնավությունը (%)

Բնակավայրի անվանում	Օդի հարաբերական խոնավությունը. %		
	ըստ ամիսների	Միջին տարեկան	միջինը ժամը 15-ին

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		Ամենա-ցուրտ ամսվա	Ամենաշոգ ամսվա
Սևան քաղաք	81	80	77	72	73	72	70	68	65	69	76	82	74	75	53

Աղյուսակ 5: Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը միջին ամսական մմ օրական առավելագույնը												
	ըստ ամիսների												Տարեկան
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	X I	XII	
Սևան քաղաք	25	30	40	65	103	79	50	40	37	51	38	25	583
	21	26	26	52	46	45	43	74	44	59	50	26	74

Աղյուսակ 6: Ձյան ծածկույթ

Բնակավայրի անվանումը	**Ձյան ծածկույթը**			
	Առավելագույն տասնօրյակային բարձրությունը, սմ	**Տարվա մեջ ձնածածկույթով օրերի քանակը**	**Ձյան մեջ ջրի առավելագույն քանակը, մմ**	**Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը**
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Սևան քաղաք	93	136	252	114

Աղյուսակ 7: Քամի

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշում, (հՊա)	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, % ըստ ուղղությունների Միջին արագությունը, մ/վ								Անհողմությունների կրկնելիությունը,%	Միջին ամսական արագությունը,մ/վ	Միջին տարեկան արագությունը,մ/վ	Ուժեղ քամիներով (□15մ/վ□) օրերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը , մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ "n" տարիների ընթացքում		
			Հյուսիսային (Հս)	Հյուսիս- Արևելյան (ՀսԱրլ)	Արևելյան (Արլ)	Հարավ- Արևելյան (ՀվԱրլ)	Հարավ (Հվ)	Հարավ- Արևմտյան (ՀվԱրմ)	Արևմտյան (Արմ)	Հյուսիս- Արևմտյան (ՀսԱրմ)					20	50	100
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**
Սևան քաղաք	805,5	Հունվար	3	2	2	2	1	7	58	25	13	4.2	3,3	25	24	26	28
			4,1	4,0	3,3	2,7	2,9	5,3	5,4	3,7							
		Ապրիլ	5	9	23	8	4	16	28	7	20	3,3					
			3,9	3,7	3,2	2,5	3,8	6,3	5,5	3,4							
		Հուլիս	18	35	31	6	3	2	3	2	17	3,1					
			4,7	4,1	3,2	2,7	2,1	2,5	3,1	2,8							
		հոկտեմ-բեր	7	5	7	3	4	15	45	14	33	2,7					
			4,0	3,8	2,7	2,2	2,3	5,3	4,3	2,7							

Աղյուսակ 8: Ձմռան սկիզբը, վերջը և տևողությունը

Բնակավայրի անվանումը	Սկիզբ	Վերջ	Տևողություն, օր
1	2	3	4
Սևան լճային	28 նոյեմբեր	27 մարտ	120

Աղյուսակ 9: Արևափայլի տևողություն (ժ) և առանց արևի օրերի քանակ (օր)

Բնակավայրի անվանումը	Արևափայլի տրողությունը և առանց արևի օերերի քանակը													
	Տևողությունը	ըստ ամիսների												Տարեկան
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	X I	XII	
Սևան լճային	ժ	149	154	189	197	253	305	330	316	274	217	170	143	2697
	օր	3	3	2	2	1	0.2	0.1	0.1	0.2	1	2	3	18

5.5. Մթնոլորտային օդ

Մարդու գործունեության հետևանքով մթնոլորտային օդ կարող են արտանետվել տարատեսակ գազեր և տարբեր չափերի մասնիկներ:

Մթնոլորտային օդի որակի ուսումնասիրությունները կատարվում է «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից՝ դիտակետերի միջոցով: ՀՀ կառավարության 2006թ. փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշումը հաստատում է «բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների բանած գազերում վնասակար նյութերի պարունակության սահմանային թույլատրելի նորմատիվները:

Ծրագրի իրականացման շրջանակներում՝ օդի որակի գնահատումը իրականացվելու է ՀՀ «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության «Մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում 2025-2030 թվականների համալիր միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» N 611-L որոշման պահանջներին համապատասխան:

Մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են 15 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայանում, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետում, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: Անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, փոշու, փոշու մեջ պարունակող մետաղների և գետնամերձ օզոնի

(որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների կիրառմամբ համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թ. փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշման:

Օդի աղտոտվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը բերված է ըստ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կայքում տեղադրված «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները» ժամանակավոր առաջարկություններից, ինչը հրապարակված է (http://meteomonitoring.am/page/1591), ըստ որի օդի որակը բնութագրող որոշ պարամետրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը բերված է հետևյալ աղյուսակում (10.000 հոգուց պակաս բնակչություն ունեցող Նոյեմբերյան քաղաքի համար)՝

- Փոշի՝ 0.071 մգ/մ3;
- Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.006 մգ/մ3;
- Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.023 մգ/մ3;
- Ածխածնի օքսիդ՝ 0.8 մգ/մ3:

Հաշվի առնելով, որ նախատեսված տարածքը հեռու է արդյունաբերական հարթակներից և խոշոր բնակավայրերից, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ դպրոցի կառուցման հետևանքով հնարավոր աղտոտումը գործնականում զրոյական է, օդային ավազանի աղտոտման մակարդակը կարելի է գնահատել որպես ցածր:

Պատկեր 8: ՀՀ մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտացանց

5.6. Աղմուկ և թրթռում

ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 սանիտարական նորմերով:

Աղմուկի առավելագույն թույլատրելի ցուցանիշները ըստ այդ բերված են աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ 10: ՀՀ սահմանված աղմուկի նորմերը

Ընկալիչ	Ժամերը	Աղմուկի առավելագույն թույլատրելի մակարդակը	
		dBL_{AEQ}	dBL_{AMAX}
Բնակելի և հասարակական շենքերի մոտ	07:00-23:00	55	70
	23:00-07:00	45	60

Աղյուսակ 11: Լարվածության եվ ծանրության տարբեր կատեգորիաների աշխատանքային գործունեության աշխատատեղերում ձայնի սահմանային թույլատրելի մակարդակները եվ ձայնի

սահմանային մակարդակները դԲա-ով

Աշխատանքային գործընթացի լարվածության կարգ	Աշխատանքային գործընթացի ծանրության կարգ				
	թեթև ֆիզիկական ծանրաբեռն-վածություն	միջին ֆիզիկական ծանրաբեռն-վածություն	1 աստիճանի ծանր աշխատանքի	2 աստիճանի ծանր աշխատանքի	3 աստիճանի ծանր աշխատանքի
Թեթև աստիճանի լարվածություն	80	80	75	75	75
Միջին աստիճանի լարվածություն	70	70	65	65	65
Աշխատանքի 1 աստիճանի լարվածություն	60	60			
Աշխատանքի 2 աստիճանի լարվածություն	50	50			

Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի և տատանումների աղբյուր կարող են հանդիսանալ ավտոտրանսպորտային միջոցները: Ելակետային իրավիճակում հայցվող տարածքում աղմուկի մակարդակը միջին է, քանի որ տեղանքը բնակեցված է: Գործնականում աղմուկի աղբյուրները մարդածին են:

5.7. Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ կառավարության կողմից “Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին” որոշման (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշում) սահմանված է ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար: Տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ գերազանց (1-ին դաս), լավ (2-րդ դաս), միջակ (3-րդ դաս), անբավարար (4-րդ դաս) և վատ (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով:

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգն իրականացնում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը (հետագայում՝ ՊՈԱԿ):

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է գետերի, ջրամբարների, Որոտան-Արփա, Արփա-Սևան ջրատարների և Սևանա լճի 151 դիտակետ: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական 40-65 ցուցանիշով

(հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ), տարեկան 5-12 անգամ հաճախականությամբ: Ջրի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թ. հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման:

Տարածաշրջանի հիմնական ջրագրական միավորը Սևանա լիճն է, այլ լճեր կամ գետեր տարածքում չկան:

Սևանա լիճ. Սևանա լիճը գտնվում է ծովի մակարդակից մոտ 1900 մետր բարձրության վրա: Այն աշխարհի քաղցրահամ ջուր ունեցող 2-րդ բարձրադիր լիճն է: Հնում հայտնի է եղել Գեղամա ծով, Գեղարքունյաց ծով անուններով: Երկարությունը 70 կմ է, առավելագույն լայնությունը՝ 55 կմ: Հայելու մակերեսը կազմում է 1260 կմ^2, որով ամենախոշորն է Հարավային Կովկասի տարածքում: Միջին խորությունը և Փոքր Սևանի (50.9մ): Սևանա լիճը բաց լիճ է և ունի քաղցրահամ ջուր: Լիճ են թափվում 28 մեծ ու փոքր գետակներ, սակայն սկիզբ է առնում միայն մեկը՝ Հրազդանը: Վերջինիս շնորհիվ ջրերի տարեկան արտահոսքը կազմում է 0.05ից մինչև 1.5 կմ^3: “Սևանա լճի մասին” օրենքը ընդունելուց հետո (2001թ.) լճից տարեկան արտահոսքը չի գերազանցել 0.34 կմ^3: Լճի ծագումնաբանական վարկածներից մեկի համաձայն՝ այն առաջացել է չորրորդական ժամանակաշրջանում: Այն գոյացել է հրաբխային գործունեության հետևանքով՝ միջլեռնային տեկտոնական իջվածքում սառցադաշտային և ձնհալոցքային ջրեր լցվելու արդյունքում: Չորս կողմում առանձնակի շրջապատում են Արեգունու, Սևանի, Վարդենիսի և Գեղամա լեռները: Խորհրդային կառավարման տարիներին լճի մակարդակը զգալիորեն իջել է /18մ/, ինչի հետևանքով տարածաշրջանում առաջացել է էկոլոգիական խնդիր: 1978 թվականին ստեղծվում է «Սևան» ազգային պարկը: Հարկ է նշել, որ նախատեսվող գործունեությունը իր ազդեցության ոլորտով չի կարող որևէ ազդեցություն ունենալ տարածքի ջրագրական ֆոնի վրա: Հատկապես այն դեպքում, որ նախատեսվող գործունեության տարածքին ամենամոտը գտնվում է Սևանա լիճը, որը հեռու է ավելի քան 6.5 կմ:

<u>Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք</u>

Սևանի ՋԿՏ-ը ներառում է Ձկնագետ, Մասրիկ, Սոթք, Գավառագետ գետերի գետավազանները և Վարդենիսի ու Գեղամա լեռներից սկսվող գետերը: Այստեղ ջրային ռեսուրսների աղտոտման աղբյուրներ են հանդիսանում հիմնականում կոմունալկենցաղային, գյուղատնտեսական և արդյունաբերական կեղտաջրերը:

2024 թվականին Սևանի ՋԿՏ-ում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է 16 դիտակետում, որոնցից 12%-ում ջրի որակը գնահատվել է 2-րդ դաս, 50%-ում՝ 3-րդ դաս, 13%-ում՝ 4-րդ դաս և 25%-ում՝ 5-րդ դաս: Նախորդ տարվա

համեմատ 2024 թվականին Ձկնագետ գետի՝ Սեմյոնովկա գյուղից վերև դիտակետում ջրի որակը 2-րդ դասից դարձել է 3-րդ դաս, Մասրիկ գետի գետաբերանում ջրի որակը 5-րդ դասից դարձել է 4-րդ դաս, Սոթք գետի գետաբերանում ջրի որակը 4-րդ դասից դարձել է 5-րդ դաս, Վարդենիս գետի՝ Վարդենիկ գյուղից վերև դիտակետում ջրի որակը 2-րդ դասից դարձել է 3-րդ դաս, Մարտունի գետի՝ Գեղհովիտ գյուղից վերև դիտակետում ջրի որակը 4-րդ դասից դարձել է 3- րդ դաս, Արգիճի գետի՝ Լեռնահովիտ գյուղից վերև և Գավառագետ գետի՝ Ծաղկաշեն գյուղից վերև դիտակետերում ջրի որակը 3-րդ դասից դարձել է 2-րդ դաս, Շողվագ գետի գետաբերանում ջրի որակը 4-րդ դասից դարձել է 3-րդ դաս: Մնացած դիտակետերում դասային փոփոխություն չեն դիտվել:

Ստորերկրյա ջրերի քանակական մոնիթորինգն իրականացվել է 15 դիտակետում, որից 8-ում՝ նաև որակի մոնիթորինգ: 2023 թվականին այս ՋԿՏ-ից ջրօգտագործումը կազմել է 54.35մլն մ3, որից 30.2%-ը բաժին է ընկնում մակերևութային, 69.5%-ը՝ ստորերկրյա ջրերին: Ջրօգտագործումն իրականացվել է հիմնականում ձկնաբուծության (25%), ոռոգման (27.3%), խմելու (45.6%), և արտադրական (1.5%) նպատակներով:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում և դրա հարևանությամբ առկա չեն ջրային ռեսուրսներ, որոնք կարող են ենթարկվել որևէ ազդեցության Ծրագրի իրականացման շրջանակներում:

5.8. Հողային ռեսուրսներ

Տարածաշրջանին առավել բնորոշ են լեռնային սևահողերը: Այստեղ ցածր ջերմաստիճանը և ուժեղ խոնավացումը նպաստել են զաճաճ, ուժեղ ճիմ առաջացնող հացազգի տարախոտային և ընդավոր բուսական խմբավորումների զարգացմանը: Լեռնային սևահողերի մեծ մասի բուսածածկը հիմնականում օգտագործվում է անասնապահության համար՝ որպես արոտավայրեր: Հողերի հումուսի պարունակությունը 13-20% է, ունեն թեթև մեխանիկական կազմ ու փխրուն կառուցվածք, միջինից ցածր կատիոնային փոխանակության ունակություն (15-20 մգ/էկվ) և թթվային ռեակցիա (pH=4,8-5,5), բարենպաստ ջրաֆիզիկական հատկություններ, CO2-ի պարունակությունը կազմում է 2.8%, CaSO4-ի պարունակությունը՝ 0.055%, կլանված հիմքերի գումարը 27.8մգ/էկվ 100 գ հողում: Հողի ստրուկտուրան փոշեհատիկային կամ փառողանման է, ջրակայուն ագրեգատների քանակը չի գերազանցում 22.3%: Առանձին տեղերում հողի խորը շերտերում հաճախ ջրալույծ աղեր են կուտակվում (մինչև 0.5-1%), որոնք գլխավորապես ներկայացված են CaSO4, MgSO4 և այլ աղեր:

Օգտահանված բերրի հողի պահպանման պահանջները հետևյալն են.

ա/ Հողային աշխատանքների կատարման ընթացքում չօգտագործված հողի հանված բերրի շերտն անմիջ ապես պետք է դարսվի լայնակույտերով:

բ/ Լայնակույտերի բարձրությունը և ձևը պետք է բացառի հողատարման գործընթացների զարգացումը:

գ/Եթե հողի հանված բերրի շերտը նախատեսվում է պահել 2 տարին գերազանցող ժամկետով, ապա, ողողումը և հողմատարումը կանխելու համար, լայնակույտերի մակերևույթն ու թեքությունները պետք է ամրացվեն խոտացանքով կամ այլ եղանակներով: Թույլատրվում է լայնակույտի թեքությունների վրա ցանքսը կատարել հիդրոեղանակներով:

դ/ Հողի հանված բերրի շերտը լայնակույտերում կարող է պահվել մինչև 20 տարի:

զ/ Լայնակույտերը տեղադրվում են գյուղատնտեսության համար ոչ պիտանի տեղամասերում կամ ցածր արդյունավետություն ունեցող հանդակներում և պետք է բացառվի լայնակույտերի ջրածածկումը, աղակալումը, արդյունաբերական թափոններով և կոշտ առարկաներով, քարերով, խճով, ճալաքարով ու շինարարական աղբով աղտոտումը:

է/ Հողի բերրի շերտը մինչ օգտահանումը չպետք է աղտոտված և աղբոտված լինի արդյունաբերական և կենցաղային թափոններով, կոշտ առարկաներով, քարերով, խճով ու շինարարական աղբով, ինչպես նաև պետք է համապատասխանի սանիտարահիգիենիկ պահանջներին:

Պատկեր 9. Հողերի էրոզվածությունը

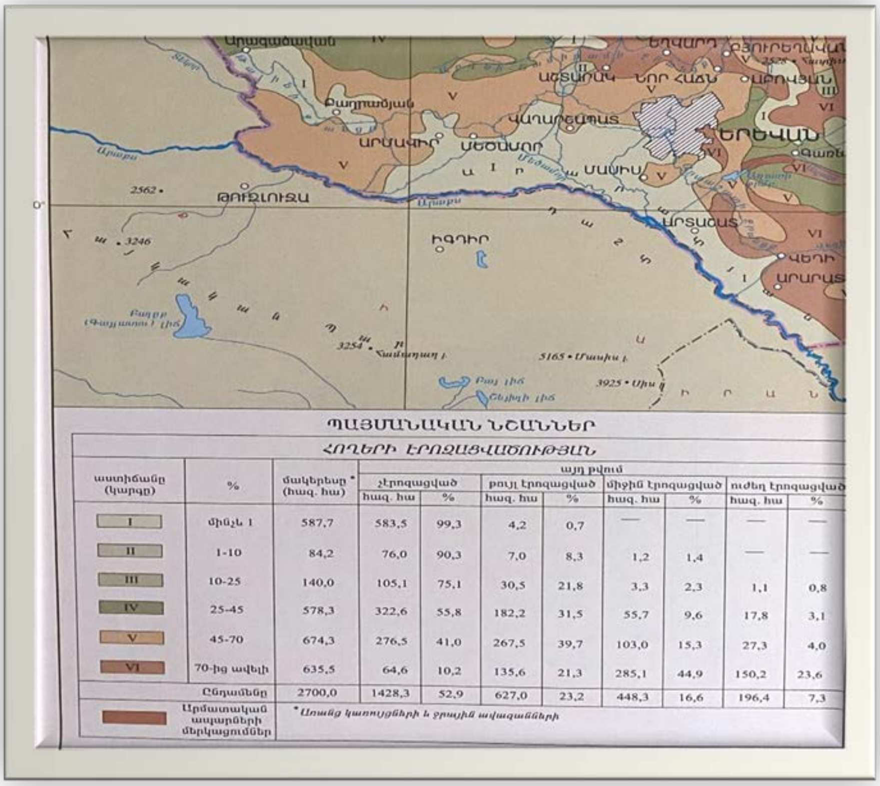

աստիճանը (կարգը)	%	մակերեսը * (հազ. հա)	այդ թվում							
			չէրոզացված		թույլ էրոզացված		միջին էրոզացված		ուժեղ էրոզացված	
			հազ. հա	%	հազ. հա	%	հազ. հա	%	հազ. հա	%
I	մինչև 1	587,7	583,5	99,3	4,2	0,7	—	—	—	—
II	1-10	84,2	76,0	90,3	7,0	8,3	1,2	1,4	—	—
III	10-25	140,0	105,1	75,1	30,5	21,8	3,3	2,3	1,1	0,8
IV	25-45	578,3	322,6	55,8	182,2	31,5	55,7	9,6	17,8	3,1
V	45-70	674,3	276,5	41,0	267,5	39,7	103,0	15,3	27,3	4,0
VI	70-ից ավելի	635,5	64,6	10,2	135,6	21,3	285,1	44,9	150,2	23,6
	Ընդամենը	2700,0	1428,3	52,9	627,0	23,2	448,3	16,6	196,4	7,3
	Արմատական ապարների մերկացումներ	*Առանց կառույցների և ջրային ավազանների								

5.10. Բուսական և կենդանական աշխարհ

5.10.1 Կենսաբազմազանություն

Կենսաբազմազանության նկարագրությունը կատարվել է նախկինում տեղանքում իրականացված ուսումնասիրությունների և գրականության տվյալների:

Գրասենյակային աշխատանքների փուլ

Գրասենյակային եղանակով ուսումնասիրվում են տարածաշրջանի կենսաբազմազանության վերաբերյալ առկա հրատարակված նյութերը, օրենսդրական դաշտը, կազմվում են բնորոշ բուսական և կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների ցուցակները, ճշտվում է նրանց կենսամիջավայրի, կենսակերպի առանձնահատկությունները, ճշտվում է բուսատեսակների և կենդանատեսակների արտաքին նկարագրությունը: Առանձնահատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքում ընդգրկված բուսական և կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներին, բնաշխարհիկ (էնդեմիկ): Ուսումնասիրության համար հարուստ նյութ կարող են տալ քարտեզագրական նյութերը և տիեզերական լուսանկարները:

Հազվագյուտ և անհետացող տեսակների կարգավիճակը ճշտվում է ըստ Հայաստանի բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերի և Բնության և նրա ռեսուրսների պահպանության Միջազգային միության հանձնաժողովի կողմից մշակված

չափանիշների:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների ընթացքում որոշակի բացասական ազդեցության կենթարկվի տեղամասի բուսական ծածկույթը և կենդանական աշխարհը:

Ազդեցությունը իրականում չնչին է լինելու, քանի որ տարածքը շատ փոքր է որպեսզի զգալի ազդեցություն լինի տարածաշրջանի կենդանական աշխարհի վրա: Բուսական աշխարհին հասցվող հավանական վնասը ևս չնչին է լինելու քանզի տարածքը աղքատ է բուսական աշխարհով:

Պայմանավորված կենդանիների շարժունակությամբ, կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչները համեմատաբար պակաս ազդեցության կենթարկվեն:

Ըստ հետազոտությունների, Գագարինի միջնակարգ դպրոցի կառուցման համար նախատեսված տարածքներում չեն հայտնաբերվել ՀՀ Կարմիր Գրքում գրացնված բուսատեսակներ և կենդանատեսակներ:

Ազդեցությունը կանխատեսվում է որպես ոչ էական, քանի որ տարածքը փոքր է որպեսզի զգալի ազդեցություն լինի տարածաշրջանի կենդանական աշխարհի վրա: Բուսական աշխարհին հասցվող հավանական վնասը ևս չնչին է լինելու քանզի տարածքը աղքատ է բուսական աշխարհով: Կարևոր է նաև հաշվի առնել այն հանգամանքը, որ տարածքը երկար տարիների ընթացքում ենթարկվել է մարդածին ազդեցության:

5.11. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Նախատեսվող գործունեության տարածքը չի ընկնում որևէ բնության հատուկ պահպանվող տարածքում, ինչպես նաև տարածքի հարևանությամբ չկան ԲՀՊՏ-ներ: Ներկայացված տարածքին ամենամոտը «Սևան» ազգային պարկն է, որը գտնվում է ավելի քան 6կմ հեռավորության վրա:

Ներկայացված Ծրագրի իրականացման շրջանակներում ազդեցություն որևէ ԲՀՊՏ-ի վրա չի նախատեսվում, քանի որ գործունեության համար ընտրված տարածքը գտնվում է մոտկա ԲՀՊՏ-ից ավելի քան 6կմ հեռավորության վրա:

5.12. Պատմամշակութային հուշարձաններ

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2003թ. հունվարի 9-ի N 80-Ն որոշման՝ «Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակ»-ի, ներկայացված տարածքին ամենամոտ Գագարին բնակավայրում չկան պատմական, մշակութային

հուշարձանները:

Ներկայացված Ծրագրի իրականացման շրջանակներում ազդեցություն որևէ պատմամշակութային օբյեկտի վրա չի նախատեսվում, քանի որ նախատեսվող տարածքում և դրա հարևանությամբ նման օբյեկտներ չկան:

5.13. Բնության հուշարձաններ

Համաձայն կառավարության 2008 թվականի օգոստոսի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշման՝ Գեղարքունիքի մարզում առկա են հետևյալ բնության հուշարձանները.

Աղյուսակ 12: Երևան քաղաքի բնության հուշարձանների ցանկը

Երկրաբանական

Սևկատար» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 20 կմ արլ
«Աժդահակ» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 25 կմ հվ-արմ
«Անանուն» ծալքավորում	Գեղարքունիքի մարզ, Սևանա լճի հս-արլ ափին, երկաթուղուպաստառի հատվածում, Սևան քաղաքի մոտ 45 կմ հեռավորության վրա
Քարե ծով» քարացրոններ (չինգիլներ)	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ դեպի խարամային քարհանք
«Անանուն» հրաբխային արտահայտված շերտավորություն	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ հվ, հրաբխային խարամների գործող քարհանքի մոտ
«Արմաղան» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Մաղինա գյուղից 3.5 կմ արմ
«Հայրավանք» բրածո ֆաունա	Գեղարքունիքի մարզ, Հայրավանք գյուղից 2-3 կմ հս-արլ
«Թառ (Կարմիր Կատար) » հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գեղամա լեռնաշղթայի կենտրոնական-ջրբաժանային հատվածում, Աժդահակ հրաբխից հարավ-արևմուտք, Աժդահակ հրաբխին միանում է Կամուրջ հրաբխով

Ջրաեկրաբանական

«Սարանց» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի Հացառատ թաղամասում, ծ.մ-ից 1937 մ բարձրության վրա
«Խաչերի» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի արմ ծայրամասում
«Արցունք քար» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Ակունք գյուղի տարածքում,ծ.մ-ից 1980 մ բարձրության վրա
«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Լճավան գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 2045 մ բարձրության վրա
«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Կարճաղբյուր գյուղի հվ-արլ եզրին, ծ.մ-ից 1930 մ բարձրության վրա
«Վանքի աղբյուր» աղբյուրների խումբ	Գեղարքունիքի մարզ, Սարուխան գյուղի հվ ծայրամասում, ծ.մ-ից 1977 մ բարձրության վրա
«Սարանց» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի Հացառատ թաղամասում, ծ.մ-ից 1937 մ բարձրության վրա

Ջրագրական

«Ակնա» լիճ	Գեղարքունիքի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից 10 կմ արմ, Ակնասար լեռան լանջին

Բնապատմական

Առկա չեն

Կենսաբանական՝

«Ենթալպյան մարգագետին»	Գեղարքունիքի մարզ, Դրախտիկ գյուղի մոտ

Նշված պատմամշակութային և բնության հուշարձաններից ոչ մեկը չի գտնվում նախատեսվող գործունեության տարածքում և չի կարող ենթարկվել որևէ բացասական ազդեցության ներկայացված Ծրագրի իրականացման շրջանակներում:

5.14. Սոցիալական և մշակութային ռեսուրսներ

Ծրագրի առաջարկվող տարածքը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզում:

Գեղարքունիքի մարզ

Տարածքը՝ 5351 կմ^2;

Համայնքներ՝ 5 (https://armstat.am/file/Map/MARZ_05.pdf):

Բնակչության թվաքանակը 2025թ. տարեսկզբի դրությամբ՝ 215,7 հազ. մարդ:

Գեղարքունիքի մարզը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքի արևելքում՝ շրջապատելով Սևանա լիճը: Այն հյուսիսից սահմանակից է Լոռու և Տավուշի մարզերին, արևելքից պետական սահմանով՝ Ադրբեջանին, հարավ-արևմուտքից՝ Կոտայքի և Արարատի մարզերին, իսկ հարավից՝ Վայոց ձորի մարզին: Տարածքի մակերեսով Գեղարքունիքի մարզը ամենամեծն է ՀՀ-ում: Մարզի ամենաերկար ձգվածությունը հյուսիս-արևմուտքից հարավ-արևելք կազմում է 115 կմ, արևմուտքից արևելք՝ 85 կմ, ամենախոր իջվածքը Գետիկ գետի կիրճն է (1 325 մ), ամենաբարձր կետը՝Աժդահակ լեռան գագաթը (3 598 մ): Մարզի տարածքում է գտնվում <Սևան> ազգային պարկը (կազմավորվել է 1978թ.): Այն զբաղեցնում է Սևանի միջլեռնային գոգավորության հատակը կազմող Սևանա լճի և դրա հատակից ազատված տարածքները: Մակերեսը կազմում է 147.3 հազ. հա, որից 22.6 հազ. հա-ը՝առափնյա ցամաքային տարածքներ են:

2024թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 2.0 %,
- գյուղատնտեսություն 10.7 %,
- շինարարություն 3.9 %,
- մանրածախ առևտուր 2.2 %,
- ծառայություններ 0.9 %:

Մարզի տնտեսության առաջատար ոլորտը գյուղատնտեսությունն է, հատկապես հացահատիկի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի և անասնաբուծական մթերքի արտադրությունները:

Մարզը հանդիսանում է ՀՀ-ում թարմ ձկան հիմնական մատակարարը: Վերջին տարիներին արձանագրվում է լճում ձկնային պաշարների ավելացման միտում ու արժեքավոր ձկնատեսակների պաշարների ավելացում:

Մարզի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը հանքագործական արդյունաբերությունն է: Կարևոր նշանակություն ունի նաև մշակող արդյունաբերությունը, որի մեջ մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդամթերքի արտադրությունը:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով: Մարզի տարածքով անցնում է Երևան-Սևան-Դիլիջան հանրապետական նշանակության մայրուղին:

Մարզկենտրոն Գավառը ((2025թ. տարեսկզբին՝ 18.9 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևանից 92 կմ հեռավորության վրա: Քաղաքի տնտեսության առաջատար ոլորտը և բնակչության հիմնական զբաղվածության ուղղությունը՝ գյուղատնտեսությունն է:

Աղյուսակ 13: Գեղարքունիքի մարզի հիմնական վիճակագրական տվյալները, 2020-2024թթ

	2020	2021	2022	2023	2024
Մարզի մշտական բնակչության թվաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, 1 000 մարդ	227.3	227.8	210.1	213.2	215.7
այդ թվում՝ քաղաքային	66.2	65.9	65.7	67.6	68.7
գյուղական	161.1	161.9	144.4	145.6	147.0
Բնական աճի/նվազման ընդհանուր գործակիցը, 1 000 բնակչի հաշվով	0.6	2.3	4.8	6.3	4.6
Համախառն ներքին արդյունք (շուկայական գներով), մլն. դրամ	200 299.0	231 890.2	240 261.2	236 346.8	…
Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը, մլն. դրամ	69 914.4	59 553.5	72 259.7	58 074.3	61 437.4
Գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքը, ընթացիկ գներով, մլրդ. դրամ	99.4	113.8	119.4	108.8	103.1
Շինարարության ծավալը, ընթացիկ գներով մլն. դրամ	20 596.5	25 821.3	27 472.9	31 312.2	31 563.8
Ավտոմոբիլային տրանսպորտի ներհանրապետական բեռնաշրջանառությունը, մլն. տոննա-կմ	6.8	6.1	5.6	13.6	11.9
Ավտոմոբիլային տրանսպորտի ուղևորաշրջանառությունը, մլն. ուղևոր-կմ	9.8	16.1	20.5	25.7	29.6
Կապի ծառայությունների հասույթը, ընթացիկ գներով, մլն. դրամ	1 454.4	1 215.1	1 442.3	1 487.2	1 792.4
Մանրածախ առևտրի շրջանառությունը, մլն. դրամ	30 028.6	37 224.6	38 841.3	42 173.9	48 392.4
Ծառայությունների ծավալը, մլն. դրամ	13 967.8	17 133.1	23 997.9	27 458.5	33 152.8

Սպառողական գների ինդեքսը նախորդ տարվա նկատմամբ, %	100.6	107.0	108.7	101.4	100.7
Գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրողի իրացման գների ինդեքսները նախորդ տարվա նկատմամբ, %	95.0	109.7	123.5	87.5	92.9
Աշխատանքային ռեսուրսները, 1 000 մարդ	170.2	174.6	170.1	155.2	158.4
որից՝ զբաղվածներ	71.7	77.6	84.5	82.7	81.5
գործազուրկներ	7.7	4.7	6.1	4.8	3.8
Միջին ամսական անվանական աշխատավարձը, դրամ	121 940	125 167	127 949	138 616	144 90
Առևտրային կազմակերպությունների արտադրանքի, ապրանքների, ծառայությունների արտադրության և իրացման վրա կատարված ծախսերը, մլն.դրամ	8 297.1	10 137.8	8 770.3	12 248.1	10 919.9
Առողջության առաջնային պահպանման ծառայություն մատուցող հաստատությունների քանակը	40	40	40	39	39
Գրանցված հանցագործությունների քանակը	1 035	1 250	1 339	1 659	1 398
Կենսաթոշակառուների թվաքանակը տարեվերջին, մարդ	31 150	30 987	30 852	31 184	31 966
Նպաստառու ընտանիքների քանակը, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10 964	10 211	9 129	8 859	8 041
Նախադպրոցական հաստատությունների քանակը	60	70	79	76	119
Հանրակրթական դպրոցների քանակը	124	124	124	124	123
Պետական մասնագիտացված թատրոնների քանակը	1	1	1	1	1
Գործող թանգարանների քանակը	2	2	2	2	2
Գրադարանների քանակը	54	54	54	43	47
Մարզական կազմակերպությունների քանակը	8	8	8	8	9

Սևան համայնք

2021թ. համայնքների խոշորացմամբ պայմանավորված՝ Սևան համայնքը ներառում է Սևան քաղաքը, Գագարին, Վարսեր, Գեղամավան, Ծաղկունք, Դդմաշեն, Զովաբեր, Լճաշեն, Նորաշեն, Չկալովկա, Ծովագյուղ, Սեմյոնովկա գյուղերը:

Սևան բնակավայր

Սևանը քաղաք է Հայաստանի Գեղարքունիքի մարզում: Սևանը հնում անվանել են Գեղամա ծով: 1840-ական թվականներին Սևանի շրջանը սկսեց բնակեցվել ռուսներով: Ցարական կառավարությունը բնակեցնում էր Անդրկովկասը՝ նպատակ ունենալով այդ շրջանում ամրապնդել իր հենարանը: Աղանդավորների հոսքը դեպի Անդրկովկաս սկսվել էր դեռևս 30-ական թվականներին: Այնուհետև աղանդավորները Ելենովկա են գալիս Շամախիից, Թիֆլիսից և Անդրկովկասի այլ վայրերից: 1851 թվականին Ելենովկայում արդեն ապրում էր 108 ընտանիք (505) մարդ: Ելենովկացիների իսկական հայրենիքը, ըստ ցուցակներում պահպանված հավաստի տեղեկությունների, Տամբովի, Պենզայի, Օրենբուրգի, Տավրիայի և ռուսական այլ նահանգներն են, որտեղից նրանք արտաքսվել էին տարբեր ժամանակներում: 1935թ. այն վերանվանվեց Սևան: 1961թ. բնակավայրին շնորհվեց շրջանային ենթակայության քաղաքի կարգավիճակ /մեկ ավանով և տասը գյուղով/, 1967թ. -ին՝ հանրապետական ենթակայության: Հայաստանի վարչատարածքային նոր բաժանմամբ Սևանը դարձավ ինքնուրույն համայնք՝ ներառելով Սևան քաղաքը, Ցամաքաբերդ, Գոմաձոր թաղամասերը, Գագարին գյուղը:

Գագարին բնակավայր

Հիմնադրվել է 1955թվականինորպես Աթարբեկյան ՀԷԿ-ին կից բանվորական ավան, և կոչվել է Գագարինավան: 1990-ական թթ. վերածվել է գյուղի: Գագարինավանը 1961-1995 թթ. համարվել է քաղաքատիպ ավան, իսկ սկսած 1995-ից՝ մտել Գեղարքունիքի մարզի մեջ՝ որպես Սևան համայնքի Գագարին թաղամաս:

6. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ, ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

6.1. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը

Նախատեսվող գործունեությունը վերաբերում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի Պիոներների փողոց թիվ 1 հասցեում Գագարինի միջնակարգ դպրոցի նոր շենքի կառուցմանը: Գործունեությունն իրականացվելու է 1.15 հա մակերեսով հողամասում (կադաստրային ծածկագիր՝ 05-004-0309-0002), որը

գտնվում է բնակավայրերի հասարակական կառուցապատման գոտում և սեփականության իրավունքով պատկանում է «ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Գագարինի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ին: Տարածքը ներկայումս կառուցապատված չէ, ունի աննշան թեքությամբ ռելիեֆ և օգտագործվում է որպես ազատ հողատարածք:

Նախատեսվող գործունեությունը ներառում է դպրոցի շենքի կառուցում՝ համապատասխան քաղաքաշինական, սեյսմակայունության, հրդեհային անվտանգության, սանիտարահիգիենիկ և կրթական նորմերի ու պահանջների պահպանմամբ: Նախագծով նախատեսվում է մինչև 14.0 մ առավելագույն բարձրությամբ շենքի կառուցում, կառուցապատման տոկոսը՝ շուրջ 28 %, կառուցապատման խտությունը՝ 0.4 %, իսկ կանաչապատման բաժինը՝ մոտ 34 %: Շենքի տեղադիրքը և ծավալատարածական լուծումները մշակվում են՝ հաշվի առնելով հողամասի սահմանները, հարակից հողօգտագործումները և բնակավայրային միջավայրի առանձնահատկությունները:

Դպրոցի շենքը նախատեսվում է որպես բազմաֆունկցիոնալ կրթական օբյեկտ և կներառի ուսումնական դասասենյակներ, վարչական և ուսուցչական տարածքներ, մարզական և միջոցառումների համար նախատեսված սրահներ, ճաշարան, տեխնիկական և օժանդակ տարածքներ: Նախագծով նախատեսվում է նաև բակային տարածքների բարեկարգում, կանաչապատում, քայլուղիների, մուտքերի և անվտանգ տեղաշարժ ապահովող տարրերի ձևավորում՝ աշակերտների և աշխատակազմի հարմարավետ և անվտանգ օգտագործման համար:

Ինժեներական ենթակառուցվածքների ապահովումը (ջրամատակարարում, կոյուղի, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում և էլեկտրոնային հաղորդակցություն) նախատեսվում է իրականացնել կից տարածքով անցնող գործող ինժեներական ցանցերից միացման միջոցով: Տրանսպորտային հասանելիությունն ապահովվում է գոյություն ունեցող ճանապարհային ցանցով:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում իրականացվելու են հողային, հիմքերի կառուցման, երկաթբետոնե և մետաղական կոնստրուկցիաների մոնտաժման, պատերի և տանիքի կառուցման, ներքին և արտաքին ինժեներական համակարգերի տեղադրման, ինչպես նաև տարածքի վերջնական բարեկարգման աշխատանքներ: Գործունեության իրականացման ընթացքում հատուկ ուշադրություն է դարձվելու շրջակա միջավայրի և բնակչության վրա հնարավոր ժամանակավոր ազդեցությունների նվազեցմանը, մասնավորապես՝ աղմուկի, փոշու, շինարարական թափոնների կառավարման և շինարարական տեխնիկայի շարժի կազմակերպման հարցերին:

Նախատեսվող գործունեության ավարտից հետո դպրոցը կգործի որպես հանրակրթական հաստատություն՝ ապահովելով Գագարին բնակավայրի երեխաների համար ժամանակակից, անվտանգ և նորմատիվ պահանջներին համապատասխան կրթական միջավայր:

Եռաչափ պատկերներ

6.2. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ

Հողամասի բնութագիր

1. Կառուցապատվող տարածքը գտնվում է բնակավայրերի հասարակական կառուցապատում կառուցապատման գոտում, հողամասի կադաստրային ծածկագիր - 05-004-0309-0002
2. Հողամասի չափեր - 1.15 հա
3. Տեղամասի ռելիեֆ - համեմատաբար հարթ / թեթև թեքությամբ, մինչև 0,6 մ հողմասի հյուսիսային և հարավային կողմերի միջև
4. Հողամասի սահմաններ - դիմացից սահմանակից է՝ Պիոներների փողոցին, աջից՝ Գայի փողոց, հետևի կողմում և ձախից ընդհանուր օգտագործման հողամասեր են
5. Կանաչապատման, բաց տարածքների ընդհանուր մակերես – [3921.0] մ² / 34.0 %
6. Արահետներ և հարթակներ / ոչ ջրաթափանց գոտիների մակերես – 4375,0 մ² / 38.0 %
7. Կառուցապատման մակերես – 2638.9 մ² / 28.0 %
8. Շինհրապարակի սահմանները և ընդհանուր մակերեսը – 12.150քմ

Ճարտարապետական լուծումներ

9. Նախատեսվում է մշակել <ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ԳԱԳԱՐԻՆԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ> ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ

ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ աշխատանքային նախագիծ 05-004-0309-0002 կադաստարյին ծածկագրով, 1.15 հա հողամասի սահմաններում

10. Նախագծվող շինության առավելագույն բարձրությունը - 14.0 մ
11. Կառուցապատման խտությունը - 0,4 %
12. Կառուցապատման տոկոս - 28.0 %
13. Կանաչապատման տոկոս - 34.0 %
14. Նախագծվող շինության տեղակապման համար հիմք է վերցված շինության սեփական հողամասի կամ շրջակայքում առկա շինությունների կամ հողամասի սահմաններ:

<u>Տեղանքի բնութագիր և հարակից շինություններ</u>

Առկա վիճակ՝ գոյություն ունեցող դպրոցի երկու մասնաշենք, կաթսայատուն, նոր կառուցված մարզադահլիճ:

<u>Քանդման ենթակա և պահպանվող շինություններ</u>

Նախատեսվում է դպրոցի երկու մասնաշենքերի ապամոնտաժում, գոյություն ունեցող հին կաթսայատան շենքի ապամոնտաժում, պահպանվում է հին մասնաշնքի տուֆ քարի շարվածքով, կամարներով պատը: Պահպանվում է նոր կառուցված մարզադահլիճը 540,0 քմ մակերեսով:

Քանդման աշխատանքները իրականացվելու են ապամոնտաժման եղանակով: Պայթեցման աշխատանքներ նախատեսված չեն:

<u>Նոր նախագիծը ներառում է՝</u>

- Նոր դպրոցական շենք,
- Գործող մարզադահլիճ, որին միացվում է նախատեսվող դպրոցի մասնաշենքը տաք անցումով,
- Նոր կաթսայատուն:

<u>Գլխավոր հատակագիծ և տեղադրություն</u>

- Շինության տեղադրման սխեմա՝ շենքը տեղադրված է հողամասի կենտրոնական մասում:
- Շինության հեռավորությունները սահմաններից և հարակից տարածքներից ՝ 6 և ավել մետր, ապահովված է հրշեջ մեքենայի անխոչընդոտ անցումը:
- Հիմնական մուտքեր և ելքեր՝ հյուսիս-արևելյան և հարավային կողմից: Տարանցիկ ու հետիոտնային ճանապարհներն ապահոված են

harmarավետ մուտքերով:

- Մարզադաշտի և բակային տարածքների տեղակայությունը հյուսիսային կողմում, մարզադահլիճին մոտ՝ ֆուտբոլի դաշտ, Վոլեյբոլի դաշտ, հեծանվուղիներ, սպորտային այլ գոտիներ:

Շինության բնութագիր

Նախատեսվող շինությյան երեք մասնաշենքերը նախագծվել են հիմք ընդունելով գոյություն ունեցող նոր կառուցված սպոտղահիլճը և պահպանվող կամարներով պատի տեղադիրքը:

Բացատրագիր. Պատի պահպանման հիմնավորում

Նախագծային տարածքում առկա է տուֆ քարով շարված կամարներով պատ, որը ձևավորում է տարածքի բնորոշ ճարտարապետական հորինվածքը և հանդիսանում է արժեքավոր հղում տեղանքի պատմական միջավայրին: Պատի քարե կառուցվածքը՝ ձևավորված տեղական տուֆից, ունի ոչ միայն գեղարվեստական, այլև կոնստրուկտիվ արժեք․ այն գտնվում է կայուն վիճակում, չունի կրիտիկական ճաքեր կամ դեֆորմացիաներ, իսկ դրա հիմքային մասերը պահպանել են կրող հատկությունները:

Նոր նախատեսվող շենքի ծավալը նախագծվել է այնպես, որ վերջինիս ծավալատարածական լուծումներն ու բարձրությունները հարգեն առկա պատի հորիզոնական ընդգծվածությունը և կամարների ռիթմը: Նոր շենքի մի հատվածը կցվում է պահվող պատին՝ առանց վերջինիս կրող դերի խախտման․ նախագծով նախատեսվում են առանձին հիմնային գոտիներ և սեյսմամեկուսացված հանգույցներ՝ կանխելու համար հին և նոր կառույցների փոխազդեցության բացասական հետևանքները:

Պատի պահպանման նպատակն է՝

- ապահովել տարածքի ճարտարապետական ինքնության շարունակականությունը,
- պահպանել տուֆի բնական գույնը և նյութական առանձնահատկությունները,
- ստեղծել հին ու նոր շինարարական շերտերի ներդաշնակ համակցություն,
- և նվազեցնել շինարարական միջամտությունը գործող կայուն կառույցներին:

Գլխավոր հատակագիծ

Գլխավոր հատակագծում նշված է հողամասի եզրագիծը ըստ սեփականության

վկայականի, (ներկայումս փաստացի ցանկապատված) որը հետագայում նախատեսվում է կիրառել և ընդունել հիմք 04.03.2025թ. կադաստրային տեղեկատվությանբ եկած տվյալների համաձայն հողամասի չափերի և սահմանագծի ճշգրտման համար։

- Շենքի հարկայնությունը՝ մեկ ստորգետնյա մասամբ երկու և մասամբ երեք վերգետնյա։
- Հատակագծային լուծումներ՝ դասարաններ, մասնագիտական լաբորատորիաներ, գրադարան, մարզադահլիճի անցում, ճաշարան, վարչական բլոկ։
- Տարածքային բաշխում ըստ մակերեսների աղյուսակի։
- Կառուցվածքային համակարգ – երկաթբետոնե կմախք (կամ այլ՝ ըստ կոնստրուկտորական մասի)։
- Տանիքի լուծում – [A մասնաշենք երկլանջ, B և C մասնաշենքեր՝ հարթ]։ Ներքին հատակների և ավարտման նյութերի տեսակներ – ըստ նորմերի։

<u>Շենքի բնութագիր</u>

Շենքի +0,00 նիշը համապատասխանում է +1185,1 բացարձակ նիշին։

Առանցքային հարաչափեր – 22.2 x 46.2 (A մասնաշենք) / 28.8 x 39.0 (B մասնաշենք) / 23.0 x 11.3 (C մասնաշենք)։

Շենքը նախատեսված է որպես հանրակրթական դպրոց [276] աշակերտի համար։ Շենքը ունի երեք մասնաշենք, կենտրոնական մասնաշենքից կապակցվում է գործող մարզադահլիճին տաք անցումով և ունի առանձին կաթսայատուն։

Հողամասի մոտեցումը նախատեսված է Պիոներների փողոցից՝ 2 մուտքով աշակերտների և աշխատակիցների համար և երեք դարպասով հրշեջ և այլ ծառայողական մեքենաների համար։

Ներսում նախատեսված է ձմեռային այգի, որի կենտրոնում միավորվում են ճաշարանից, տարրական դասարանների մանաշենքից, մյուս երկու մասնաշենքրից և գլխավոր մուտքից եկող ճանապարհները, դառնալով ընդարձակ ռեկրեացիա / ձմեռային այգի, ապակե ծածկով։ Երկրորդ հարկի գրադարանը, միջանցքերը, համակարգչային դասասենյակը վիտրաժներով տեսարան ունեն դեպի ձմեռային այգի։ Առաջին հարկի պահպանվող կամարներով մուտքը նախատեսված է ուսուցչական անձնակազմի համար, որը առաջին հարկով միանում է մյուս երկու մասնաշենքերին, իսկ այդ մասնաշենքի երկրորդ հարկում նախատեսված է միջոցառումների դահլիճը, դրսից էվակուացիոն աստիճաններով ելքով։ Հաշվի առնելով պահպանվող հատվածը,

նոր մասնաշենքերում ևս նախատեսվել են նմանատիպ տարրեր, շենքի ընդհանուր տեսքին համահունչ լինելու համար, մուտքերը ևս շեշտվել են կամարաշարով:

Նախատեսվող մասնաշենքերի արտաքին երեսապատումը նախատեսվում է իրականացնել երկու երանգի ֆիբրոցեմենտով՝ բաց և մուգ մոխրագույն: Դեղին RAL 1021 ֆիբրոցեմենտով: A մասնաշենքի տանիքը նախատեսվում է իրականացնել Համաձայն ՀՀՇՆ 31-04-2022 «ՏԱՆԻՔՆԵՐ ԵՎ ՏԱՆԻՔԱԾԱԾԿԵՐ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐ-ի պահանջների, 10% թեքության դեպքում տանիքի թիթեղի համար ընտրել 13 կետ, աղյուսակ 1 - 3. Մետաղական թիթեղներից / 1) պողպատե ցինկապատ, պոլիմերային պատվածքով, չժանգոտվող պողպատից, պղնձե, ցինկ-տիտանե, ալյումինե տարբերակներ: Տանիքների և հարդարման աշխատանքերի պահանջների մանրամասները ներառված նախագծի ՃՄ .4 բաժնում: B մասնաշեմնքի տանիքը նախատեսվում է հարթ, շահագործվող, ծառայում է որպես տեխնիկական հարկ՝ ինժեներական սարքավորումների տեղադրման համար: C մասնաշենքի տանիքը հարթ է, չշահագործվող:

<u>Նկուղային հարկ 932.0 քմ</u>

- Տեխնիկական և սպասարկման սենյակներ (ինժեներական հանգույցներ, պահեստներ, հրաձգարան, արհետսանոց, պարզագույն թաքստոց, սանհանգույցներ)
- Սանիտարատեխնիկական հանգույցներ
- Օժանդակ տարածքներ

<u>Առաջին հարկ – 2430.0 քմ</u>

- Հիմնական մուտք և ռեկրեացիա
- Դասարաններ (տարրական, լոգոպետ, մանկական հոգեբան, հատուկ մանկավարժ և լաբորատորիաներ, պահեստներ)
- Սննդի բլոկ և ճաշարան՝ օժանդակ տարածքներով
- Բժշկասենյակ և առաջին բուժօգնության կաբինետ
- Սանհանգույցներ աշակերտների և անձնակազմի համար

<u>Երկրորդ հարկ – 2400.0 քմ</u>

- Վարչական բլոկ (տնօրեն, ուսումնական բաժին, ուսուցչանոց)
- Դասարաններ (միջին և ավագ, դասարաններ)
- Համակարգչային դասասենյակ
- Ռեկրեացիա / ինքնկրթության բաժին
- Միջոցառումների դահլիճ, երգի դասասենյակ

- Սանհանգույցներ աշակերտների և անձնակազմի համար
- Ընթերցասրահ, գրադարան

Երրորդ հարկ – 965.35 քմ

- Դասարաններ (միջին և մասնագիտացված դասարաններ)
- Ռազմագիտություն / պահեստ
- Աշխատանքային խմբասենյակներ / տեխնոլոգիա

Ընդհանուր՝ 6727.0 քմ

Տանիք

- Տեխնիկական տանիք
- Տանիքի վրա տեղակայված են օդափոխության և ինժեներական սարքավորումներ

Շենքում առկա է 2 ներքին և 3 արտաքին էվակուացիոն աստիճանավանդակ: Նկուղային հարկի թաքստոցից ելք դեպի դուրս:

Նախատեսված են թեքահարթակներ գլխավոր և երկրորդային մուտքերին կից, հաշմանդամների համար:

Նախատեսվում է վերելակ 4 կանգառով, նկուղից դեպի երրորդ հարկ: Իսկ դահլիճի բեմի աստիճանների վրա նախատեսվում է սայլակի վերհան:

Հենապատերի կառուցում

Նախատեսված է հենապատերի կառուցումը վերաբերվում է աստիճանների և թեքահարթակների կողապատերին և այլ նիշերով իրարից 600-800մմ նիշի տարբերությամբ հարթակների կողապատերին:

Օդափոխության, ջեռուցման և հովացման համակարգ

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք, գյուղ Գագարինի միջնակարգ դպրոցի ջեռուցման, հովացման և օդափոխության նախագիծն իրականացված է համաձայն պատվիրատուի առաջադրանքի, ճարտարապետա-շինարարական գծագրերի և ՀՀ-ում գործող Շին. Նորմերի ու կանոնների:

Ջեռուցման նախագիծն իրականացված է Т/դ ձմ=-25 $^{\circ}$C դրսի օդի հաշվարկային ջերմաստիճանների դեպքում:

Դպրոցի ջեռուցման աղբյուր են հանդիսանում հատակային ջրատաքացուցիչ կաթսաները: Ջերմակիր է հանդիսանում ջուրը՝ ջեռուցման դեպքում t/1=80 $^{\circ}$C, t/2=60° C:

Կաթսայատանը նախատեսված են 2 լրակազմ հատակային ջրատաքացուցիչ կաթսաներ, յուրաքանչյուրը 680 կՎտ հզորությամբ, հիդրավլիկ սլաք՝ համակարգերում ջերմաստիճանի և ճնշման կարգավորման համար, արագային ջերմափոխանակիչներ և ծավալային ջրատաքացուցիչ՝ տաք ջրամատակարարման ստացման համար, շրջանառու պոմպեր՝ աշխատող և պահուստային համակարգերով, ընդարձակման բաքեր, բաշխիչ սանրիկներ և ջրափափկեցման կայանք՝ սարքավորումների երկարակեցության ապահովման համար: Ինչպես նաև նախատեսված է գլիկոլային բաք և մղման պոմպ, ձմռանը խողովակաշարերում գլիկոլ մղելու նպատակով, որպեսզի ջուրը համակարգում չսառի: Կաթսայատան խողովակաշարերը նախատեսվում են մետաղական և պոլիպրոպիլենե, մետաղական խողովակները ներկվում են հակակոռոզիոն ներկով և մեկուսացվում ռետինե մեկուսիչով, պոլիպրոպիլենե խողովակները մեկուսացվում են սպունգե խողովակաձև մե կ�ահիչներով:

Ջեռուցման մագիստրալ մետաղական խողովակները կաթսայատնից յուրաքանչյուր հարկի համար առանձին-առանձին մ�տք են գործում 1-ին հարկից և ապա ճյուղավորվում դեպի հարկեր: Կաթսայատնից խողովակաշարերը մուտք են գործում շենք գրունտի միջով:

Ամբողջ ջեռուցման համակարգ�մ ջերմակրի շրջանառությունն ապահովում է կաթսայատանը տեղակայվագ շրջանառու պոմպերի միջոցով (աշխատանքային և պահ�ստային):

Մասնաշենքերում նախատեսվում է իրականացնել ջեռուցում՝ ալյումինե մարտկոցների միջոցով: Մարտկոցների սեկցիաները 130 Վտ հզորությամբ են: Յուրաքանչյուր մարտկոցի համար նախատեսված են կարգավորող և խցանող փականներ:

Խողովակաշարերը նախատեսված են մետաղական և պոլիպրոպիլենե՝ PN25 ճնշմամբ: Ø32 տրամաչափը գերազանցող խողովակների մոնտաժը նախատեսվում է իրականացնել առաստաղով, իսկ Ø32 և փոքր տրամաչափի խողովակները սենյակների ներսում իջեցվում են հատակի մեջ ապա բաշխվում դեպի մարտկոցներ: Մետաղական խողովակները ներկվում են հակակոռոզիոն ներկով և մեկուսացվում են ինքնակպչուն ռետինե մեկուսիչով, իսկ պոլիպրոպիլենե խողովակները մեկուսացվում են սպունգե խողովակաձև մեկուսիչով:

Մոնտաժման աշխատանքների ավարտից հետո ջեռուցման համակարգը ենթարկվում է հիդրավլիկ փորձարկման և կարգաբերման:

Դպրոցի հովացման համար նախատեսված է VRF համակարգ, յուրաքանչյուր հարկի համար առանձին համակարգով և արտաքին բլոկերով: Ներքին բլոկերը կասետային տեսակի են: Խողովակաշարերը պղնձե են, մեկուսացվում են ռետինե մե կ�ափչներով: Խողովակաշարերի տրամաչափերը կհաշվարկվեն համակարգի արտադրողի ընտրությունից հետո:

Շինությունների կոնստրուկցիաների ջերմափոխանցման գործակիցները հաշվարկված են ըստ շերտերի:

K/պատ = 0.45 Վտ/ մ^{2} ^{O}C , K/առաստաղ = 0.8 Վտ/ մ^{2} ^{O}C ,

K/պատուհան = 2,9 Վտ/ մ^{2} ^{O}C , K/հատակ = 0.8 Վտ/ մ^{2} ^{O}C :

Դպրոցում իրականացված է նաև օդափոխության համակարգ: Օդի ներածումը և արտածումը իրականացվում է ռեկուպերացիոն սարքերի միջոցով, որոնք նախատեսված է տեղակայել տանիք�մ և հարկերի առաստաղի տակ: Իրականացվում է նաև օդի արտածում սանհանգ�ցներից, ճաշարանի խոհանոցից և տեխնիկական սենքերից:

Օդափոխության օդատարները նախատեսված են ցինկապատ թիթեղից՝ 0.5- 0.9 մմ հաստությամբ, կցաշուրթային միացմամբ, մեկուսացվում են ինքնակպչուն պենոֆոլով մեկուսացմամբ՝ 0.5 մմ հաստությամբ:

Համակարգերի թողարկումից հետո, դրանք ենթարկվում են կարգաբերման և փորձարկման:

Կաաթսայատան օդափոխության համար կաթսայատան տանիքին տեղակայվում է դեֆլեկտոր, օդի ներածման համար մուտքի դռան ներքևում տեղակայվում է օդառ ճաղավանդակ:

Դպրոցի նկուղային հարկում և միջանցքներում նախատեսված են ծխահեռացման և կոմպենսացման համակարգեր՝ միջանցքների շատ երկար լինելու պատճառով: Ծխի և կոմպենսացման փականները պատի են, էլեկտրամեխանիկական ներկառուցված շարժաբերով: Օդամուղները տեղակայվում են տանիքում: Ծխահեռացման համակարգի միացման դեպքում բոլոր օդափոխության համակարգերն անջատվում են:

Ծխահեռացման օդատարներն իրականացվում են 1,0 մմ հաստությամբ սև պողպատե թիթեղից, որը ներկվում է հակակոռոզիոն ներկով ներսից և դրսից և մե

կուսացվում իրակայուն մեկուսիչով: Կոմպենսացման օդատարները ցինկապատ թիթեղից են 0,9 մմ հաստությամբ: Հակահրդեհային օդափոխության բոլոր օդատարները կցաշուրթային միացման են:

Պատկեր 10: Հատակագիծ

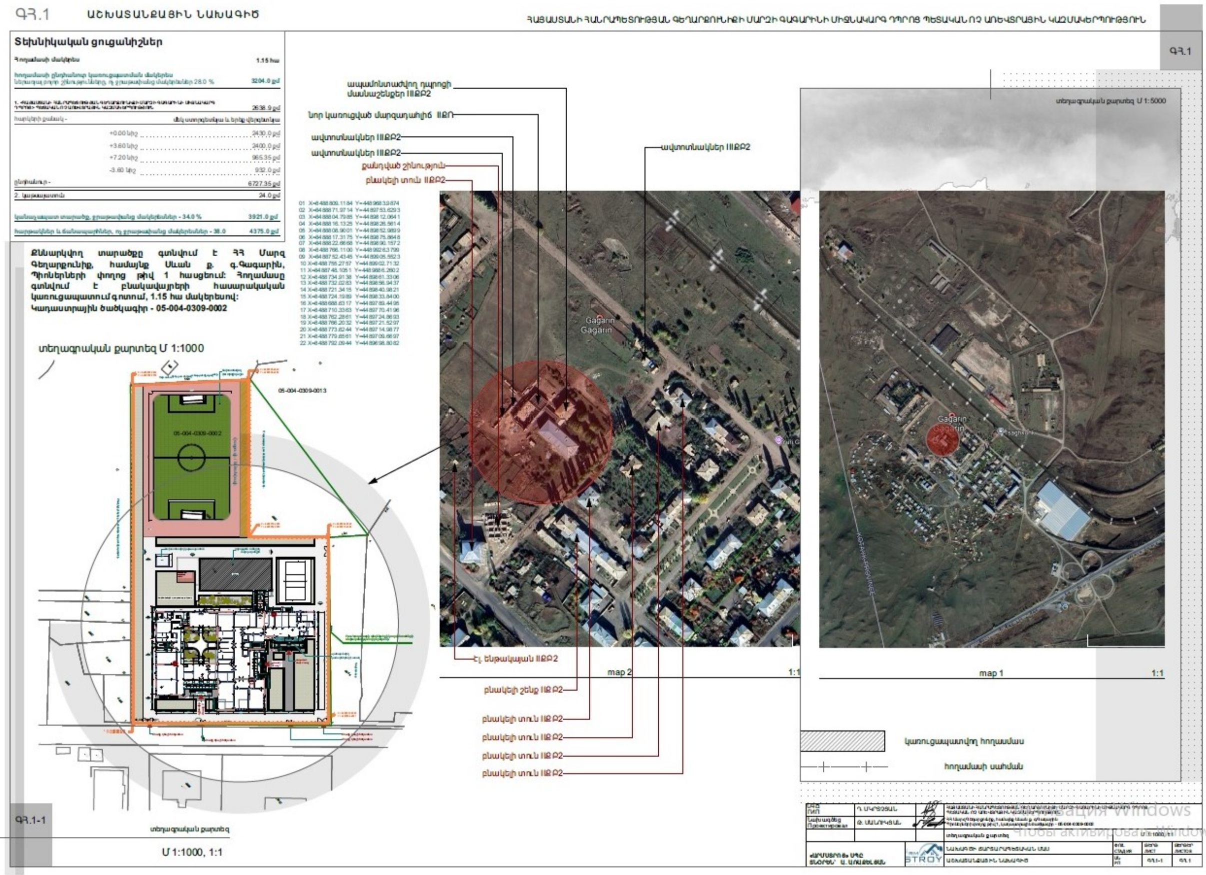

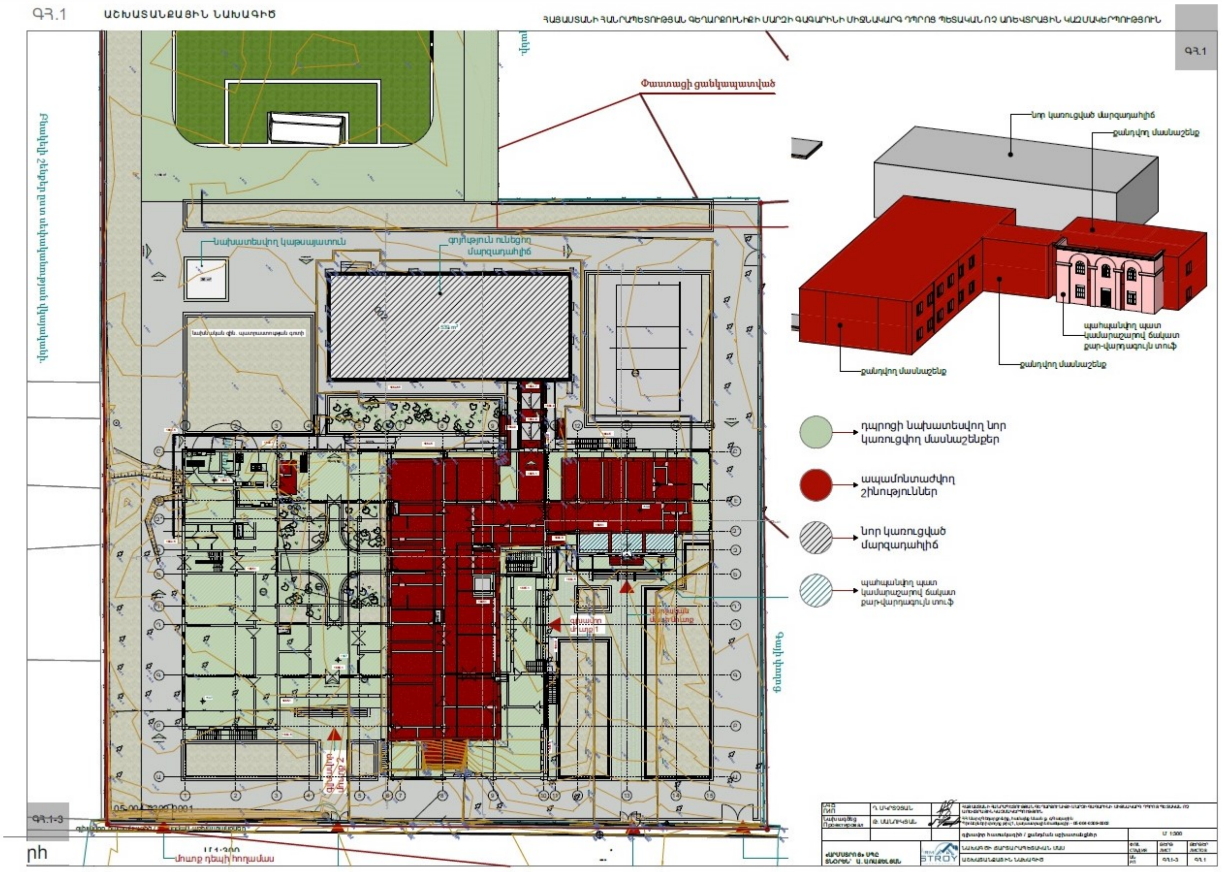

<u>Ծրագրի տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումների այլ մանրամասները ներակայացված են աշխատանքային նախագծի համապատասխան բաժիններում:</u>

6.3. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը

Նախատեսվող Ծրագրի իրականացման (կառուցման) աշխատանքները կտևեն մոտ 2 տարի: Հստակ ժամանակացույցերը ներկայացված են ստորև.

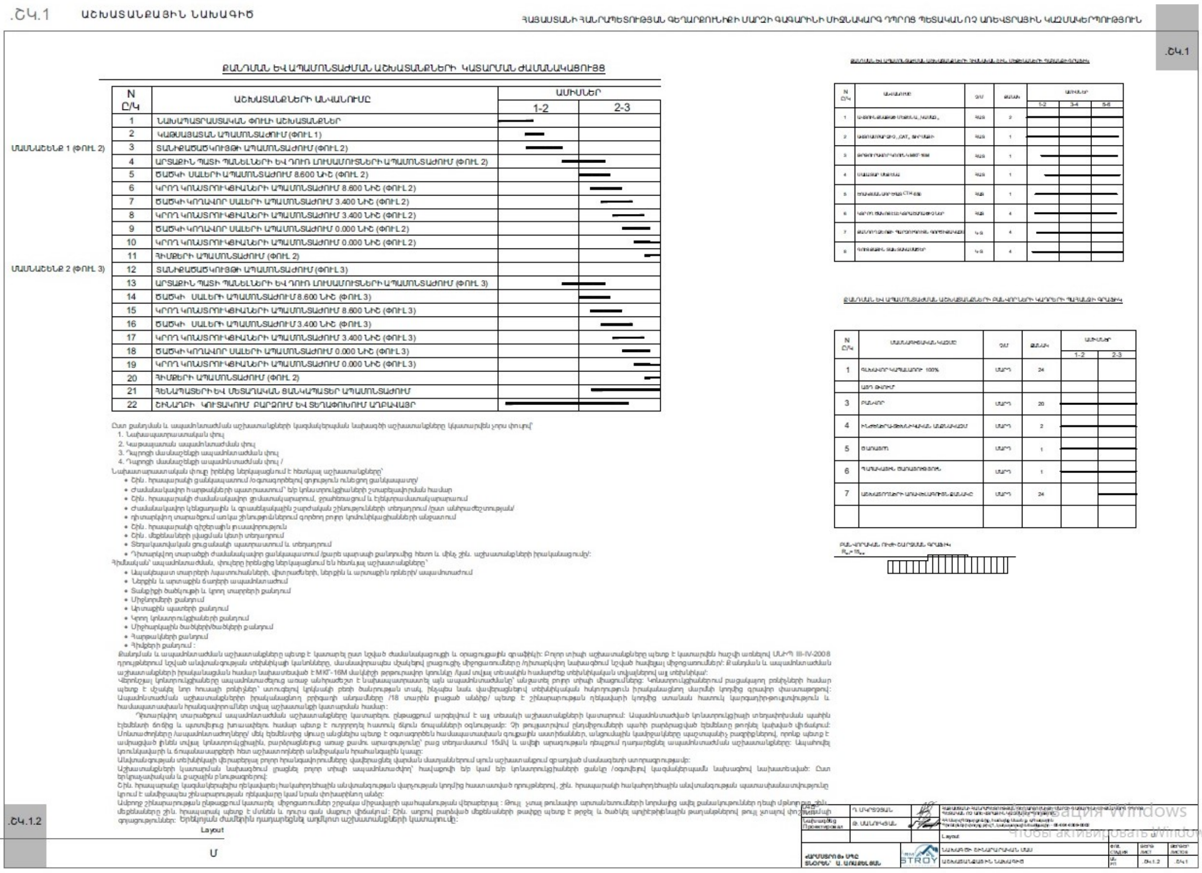
ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԻԾ
Layout

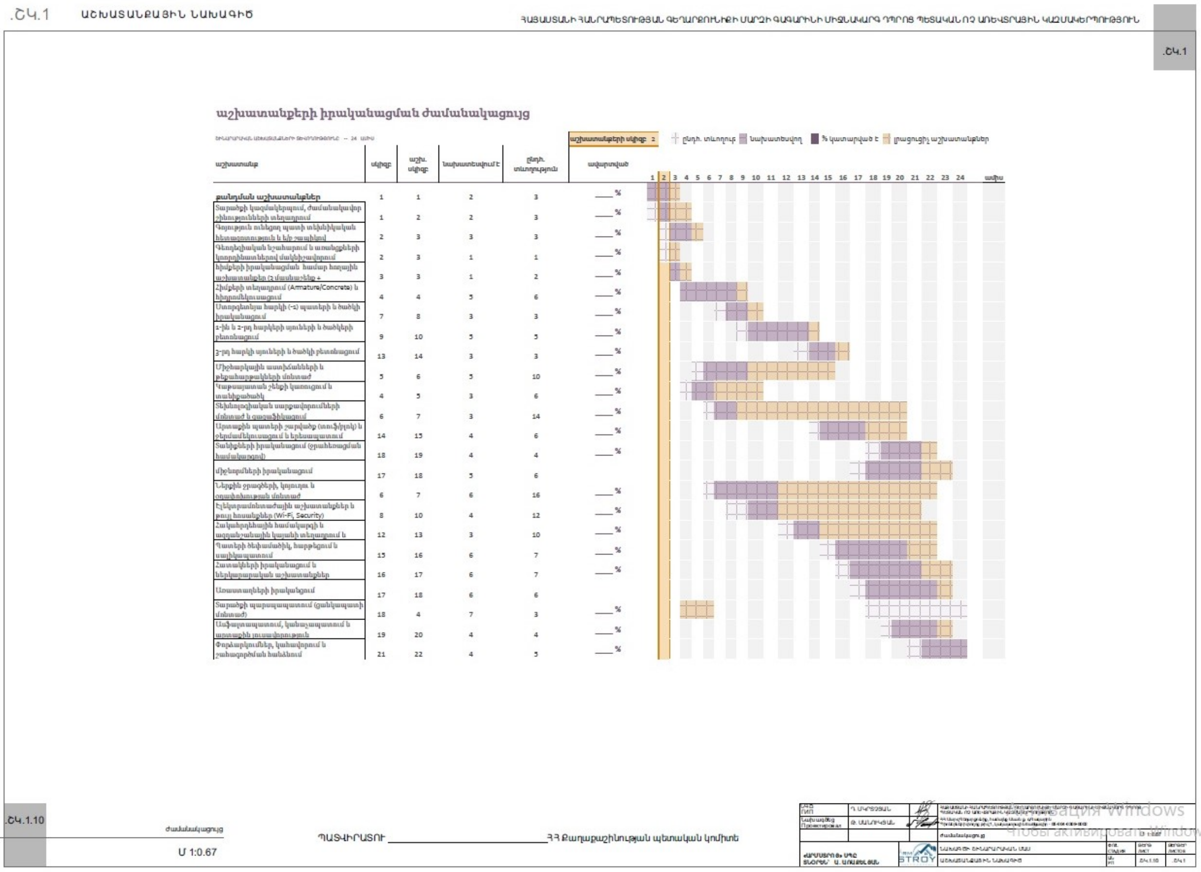
ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԻԾ
աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց
ՊԱՏՎԻՐԱՏՈՒ
ՀՀ Քաղաքաշինության պետական կոմիտե
Մ 1:0.67

7. ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ծրագրի այլընտրանքային տարբերակները դիտարկվում են երկու առումով:

7.1. «Ոչ մի գործողություն» այլընտրանքային տարբերակ

«Ոչ մի գործողություն» այլընտրանքը վերաբերում է այն սցենարին, երբ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի Պիոներների փողոց 1 հասցեում Գագարինի միջնակարգ դպրոցի նոր շենքի կառուցումը չի իրականացվում: Այս սցենարի դեպքում՝

- Տարածքը կշարունակի մնալ չկառուցապատված և չի օգտագործվի իր նպատակային նշանակությամբ՝ որպես ժամանակակից կրթական օբյեկտի տեղակայման հողամաս:
- Կրթական ենթակառուցվածքների զարգացման հնարավորությունը կմնա չիրացված, իսկ գործող պայմանները չեն ապահովի կրթական գործընթացի կազմակերպման ժամանակակից պահանջներին համապատասխան միջավայր:
- Կշարունակվեն կրթական ոլորտում առկա սահմանափակումները՝ կապված տարածքային, տեխնիկական և ֆունկցիոնալ հնարավորությունների հետ:
- Չիրացված կմնան համայնքի սոցիալական զարգացման, կրթական ծառայությունների մատչելիության բարձրացման և երիտասարդ սերնդի համար բարենպաստ ուսումնական պայմանների ստեղծման հնարավորությունները:
- Կկորսվի պետական և համայնքային մակարդակով կարևոր սոցիալական ներդրման և երկարաժամկետ կրթական զարգացման ներուժը:

Ուստի, «ոչ մի գործողություն» այլընտրանքը չի դիտարկվում որպես նպատակահարմար և հիմնավորված տարբերակ, քանի որ այն հակասում է համայնքի կրթական ենթակառուցվածքների զարգացման ռազմավարությանը և սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի առաջնահերթություններին:

7.2. Ծրագրի առավելությունները

Առաջարկվող տարբերակը ենթադրում է Գագարինի միջնակարգ դպրոցի նոր շենքի կառուցում, որն ունի մի շարք առավելություններ ինչպես Գագարին բնակավայրի, այնպես էլ ամբողջ Սևան համայնքի համար: Մասնավորապես՝

- **Կրթական ենթակառուցվածքների արդիականացում՝** Նոր դպրոցը կապահովի ժամանակակից կրթական չափանիշներին համապատասխան

ուսումնական միջավայր՝ բարելավելով դասավանդման և ուսուցման պայմանները:

- **Անվտանգության և առողջության բարձրացում՝** Շենքը նախագծվում է սեյսմակայունության, հրդեհային անվտանգության, սանիտարահիգիենիկ և ներառականության պահանջներին համապատասխան՝ ապահովելով աշակերտների և աշխատակազմի համար անվտանգ և առողջ միջավայր:
- **Սոցիալական նշանակության բարձրացում՝** Դպրոցի կառուցումը կնպաստի կրթական ծառայությունների մատչելիության ընդլայնմանը, համայնքի սոցիալական կայունության ամրապնդմանը և բնակավայրի զարգացմանը:
- **Քաղաքաշինական միջավայրի բարելավում՝** Շենքի կառուցապատումն ու հարակից տարածքների բարեկարգումն ու կանաչապատումը կբարձրացնեն հասարակական գոտու կազմակերպվածության մակարդակը և կնպաստեն տարածքի ընդհանուր տեսքի բարելավմանը:
- **Տնտեսական և սոցիալական ազդեցություն՝** Շինարարական փուլում և հետագա շահագործման ընթացքում կստեղծվեն աշխատատեղեր, իսկ կրթական ենթակառուցվածքի զարգացումը երկարաժամկետ դրական ազդեցություն կունենա համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման վրա:

Բացի այդ, ծրագրի իրականացման ընթացքում կիրականացվեն շրջակա միջավայրի պահպանությանը միտված միջոցառումներ՝ ուղղված շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող աղմուկի, փոշու, թափոնների և ժամանակավոր անհարմարությունների նվազեցմանը: Նախատեսվում է հնարավորինս ներգրավել տեղական աշխատուժ և ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, ինչը կնպաստի համայնքի մասնակցության ապահովմանը և ծրագրի սոցիալական ընդունելիության բարձրացմանը:

Հետևաբար, առաջարկվող տարբերակը գնահատվում է որպես առավել նպատակահարմար և հիմնավորված՝ կրթական, սոցիալական և քաղաքաշինական տեսանկյունից:

8. ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԲՆԱՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ ԵՎ ՆՅՈՒԹԵՐ

8.1. Ջուր.

Տեղում առկա են բոլոր ենթակառուցվածքները, այդ թվում «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ ջրագիծը և կոյուղատարը: Մինչև շինարարական աշխատանքների սկիզբը, «Վեոլիա Ջուր» ընկերության հետ կկնքի պայմանագիր:

Ջրի ծախսը խմելու և տնտեսական կարիքների համար

Ջրի հաշվարկային ծախսերը որոշվում են համաձայն СНиП 2.04.01-25

”Внутренний водопровод и канализация зданий'', նորմերի:

Մեկ բանվորի ջրօգտագործման նորմը՝ - 25 լիտր

Օրական, մեկ վարչական աշխատողին – 16 լիտր

Շինարարական աշխատանքային ռեժիմը – առավելագույնը 36 ամիս, 22 օր/ամիս, օրը 8 ժամ/օր:

Աշխատողների խմելու և կենցաղային պահանջների համար ջրածախսը կազմում է.

$$W_{խ.տ.} = n \times N \times T_1 + n_1 \times N_1 \times T_2,$$ որտեղ

n – Ինժեներատեխնիկական /ԻՏ/ աշխատողների թվաքանակն է՝ 20 մարդ

N– ԻՏ աշխատողների ջրածախսի նորմատիվն է, 0.016 մ³օր/մարդ

T_1 – ԻՏ աշխատողների աշխատանքային օրերի ընդհանուր թիվը- 792,

n_1–բանվորների թվաքանակն է (օրական)- 127 մարդ,

N_1 - բանվորների ջրածախսի նորմատիվն է - 0.025 մ³օր/մարդ,

T_2 - աշխատանքային օրերի թիվն է - 792.

Wխ.տ. = 20 x 0.016 մ³ x 792 + 127 x 0.025 մ³ x 792 = 8237 մ³/շին, 3.5 մ³/օր:

<u>Ջրի ծախսը տրանսպորտային միջոցների անիվների լվացման համար</u>

Շինարարության փուլում մեքենաների լվացումը նախատեսվում է մեկ կամ երկու մեքենա: Տեղադրվելու են 2 հատ լվացման կետ, յուրաքանչյուրի ջրաքանակի նորման ընդունված է 120 լ/հատ:

Q_2 = 120 x 2 x 2 = 480 լ կամ 0.48 մ³/օր

Շին.ընթացքում՝ 0.48 մ³/օր x 792 օր = 380 մ³/շին

<u>Ջրի ծախսը փոշեառաջացման օջախների ջրցանի համար</u>

Այդ ծախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$V_1 = S \times K \times T,$$

Որտեղ՝ S – շինհրապարակի թրջվող մակերեսն է, 2500 մ²,

K - ջրցանման նորման – 0.0015մ³/1մ²

T – ջրցանի /տաք և չոր եղանակի/ օրերը, 170 օր/տարի կամ 510 օր/շին:

Այսպիսով՝

V_1 = 2500 x 0.0015 x 510 = 1912.5 մ³/շին:

Միջին օրեկանը կազմում է 3.75մ³:

Ջրցանը իրականացվելու է ջրցան մեքենայի միջոցով, իսկ հնարավորության դեպքում կտեղադրվեն ջրշաղ սարքեր:

Ընդամենը շինարարության ընթացքում ջրապահանջը կկազմի՝

8237 + 380 + 1912.5 = 10529.5 մ³/շին:

Արտահոսք.

Ջրցանը արդյունքում արտահոսք չի առաջանում:

Անիվների լվացման ընթ ացքում ջրի կորուստը կազմում 10 տոկոս, այստեղից արտահոսքը կկազմի՝ 380 x (1 – 0.1) = 342 մ³/շին:

Կենցաղային ջրօգտագործման կորուստները կազմում են 5 տոկոս, այստեղից՝ 8237 x (1 – 0.05) = 7825 մ³/շին:

Ընդամենը արտահոսքը կկազմի՝ 342 + 7825 = 8167 մ³/շին:

Տարածքի բոլոր կեղտաջրերը կհավաքվեն մեկ ցանցի մեջ և կմիանան գործող կոյուղատարին:

8.2. Հողային աշխատանքներ

Ծրագրի իրականացման շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել հողային աշխատանքներ: Հանված նյութերը կդասակարգվեն և կպահվեն տարածքում նախատեսված համապատասխան վայրերում, իսկ ոչ պիտանի հանույթը կօգտագործվի որպես ետլիցք, իսկ մնացորդը /առկայության դեպքում/ կտեղափոխվի Սևանի համայնքապետարանի կողմից տրամադրված աղբավայր՝ համապատասխան երթուղինրեով:

8.3. Օգտագործվող նյութեր

Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից:

Գործունեության իրականացման ընթացքում օգտագործվելու են հետևյալ նյութերը.

- մալուխ,
- մետաղ՝ ալյումին, պողպատ,
- ներկ,
- մեկուսիչ նյութեր
- բետոն,
- խիճ,
- փայտանյութ:

Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից: Անհրաժեշտ շինանյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ տեսակների և անհրաժեշտության, տեղադրվելու են տակդիրների վրա:

9. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

9.1. Շինարարական փուլի ազդեցությունը և մեղմող միջոցառումները

9.1.1. Օդային ավազան.

Գագարինի միջնակարգ դպրոցի շինարարության ընթացքում կառաջանան մի շարք նյութերի արտանետումներ: Հիմնական արտանետումը՝ փոշին, կառաջանա հողի փորման, բեռնման և տեղափոխման ընթացքում: Շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ կառաջանան նաև դիզվառելիքի այրման արգասիքներ՝ ազոտի, ծծմբի և ածխածնի օքսիդներ, պինդ մասնիկներ:

ա) Շինությունների քանդման աշխատանքների ընթացքում առաջացող փոշի

Շինությունների քանդման աշխատանքների ժամանակ փոշու արտանետումների հաշվարկը կատարվել է ըստ “ВРЕМЕННОЕ МЕТОДИЧЕСКОЕ ПОСОБИЕ ПО РАСЧЕТУ ВЫБРОСОВ ОТ НЕОРГАНИЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ”, Минпромстрой СССР, 1987:

$Q_1 = (P_1 \times P_2 \times P_3 \times P_4 \times P_5 \times G \times 10^6 \times B \times P_6)/3600$ տ/ժամ (բանաձև 1), որտեղ

P_1 - փոշու ֆրակցիայի բաժնեմասն է քանդվածքում, 0.05

P_2 – 0-50 մկմ չափերով մասնիկների բաժնեմասն է տարածվող փոշու աերոզոլում, 0.02

P_3 - գործակից, որը հաշվի է առնում շինարարական տեխնիկայի աշխատանքի զոտում քամու միջին արագությունը, 1.0

P_4 - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոնավությունը, 0.6

P_5 - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոշորությունը, 0.2

P_6 - գործակից, որը հաշվի է առնում տեղանքի պայմանները, 1.0

B - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի բեռնաթափման բարձրությունը, 0.5

G – քանդված զանգվածի քանակը՝ 1538 մ^3, կամ 3076 տ:

Քանդման աշխատանքները իրականացվելու են 2 ամիս, կամ 44 օր:

G = 3076տ : 44 օր : 8 ժամ/օր = 8.7 տ/ժամ:

$Q_1 = (0.05 \times 0.02 \times 1.0 \times 0.6 \times 0.2 \times 8.7 \times 10^6 \times 0.5 \times 1.0)/3\,600 = 0.145$ գ /վրկ:

Արտանետումների քանակը քանդման աշխատանքների արդյունքում կկազմի՝

0.145 գ/վրկ x 44 օր x 8 ժամ x 3600վրկ/ժամ : 1 000 000 գ/տ = 0.18 տ:

Վնասակար նյութերի արտանետումներ են սպասվում նաև շինարարական և տրանսպորտային միջոցների շահագործման ժամանակ, վառելիքի այրման ընթացքում:

բ) Փորման-բեռնման աշխատանքների ժամանակ փոշու արտանետումները

Փորման բեռնման աշխատանքների ժամանակ փոշու արտանետումների հաշվարկը նույնպես կատարվել է ըստ “ВРЕМЕННОЕ МЕТОДИЧЕСКОЕ ПОСОБИЕ ПО РАСЧЕТУ ВЫБРОСОВ ОТ НЕОРГАНИЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ”, Минпромстрой СССР, 1987:

$Q_1 = (P_1 \times P_2 \times P_3 \times P_4 \times P_5 \times G \times 10^6 \times B \times P_6)/3600$ տ/ժամ (բանաձև 1), որտեղ

P_1 - փոշու ֆրակցիայի բաժնեմասն է գրունտերում, 0.05

P_2 – 0-50 մկմ չափերով մասնիկների բաժնեմասն է տարածվող փոշու աերոզոլում, 0.02

P_3 - գործակից, որը հաշվի է առնում շինարարական տեխնիկայի աշխատանքի գոտում քամու միջին արագությունը, 1.0

P_4 - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոնավությունը, 0.4 (հաշվի առնելով նաև ջրցանը)

P_5 - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոշորությունը, 0.4

P_6 - գործակից, որը հաշվի է առնում տեղանքի պայմանները, 1.0

B - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի բեռնաթափման բարձրությունը, 0.5

G – հանվող գրունտի և հողի քանակը՝ 18200 մ^3 ամբողջ շինարակության ընթացքում, կամ 29120 տ:

Շինարարական աշխատանքները իրականացվելու են 2 – 3 տարի, որից հողային աշխատանքները՝ 6 ամիս, կամ 132 օր:

G = 29120 տ : 132 օր : 8 ժամ/օր = 27.5 տ/ժամ:

Q_1 = (0.05 x 0.02 x 1.0 x 0.4 x 0.4 x 27.5 x 10^6 x 0.5 x 1.0)/3600= 0.61 գ /վրկ:

Արտանետումների քանակը շինարարական աշխատանքների արդյունքում կկազմի՝

0.61 գ/վրկ x 132 օր x 8 ժամ x 3600վրկ/ժամ : 1 000 000 գ/տ = 2.3 տ:

Վնասակար նյութերի արտանետումներ են սպասվում նաև շինարարական և տրանսպորտային միջոցների շահագործման ժամանակ, վառելիքի այրման ընթացում:

գ)Վառելանյութի օգտագործումը

Վառելանյութը կարող է օգտագործվել մեքենաների և բեռնատարների շահագործման, ըստ շինարարական գործունեության պահանջի: Հիմնականում օգտագործվելու է դիզելային վառելիք:

Մեքենաների և բեռնատարների վառելիքի ծախսը կարող է տարբերվել, կախված մեքենայի տեսակից, տատանվելով 60 - 70 լ/օր սահմաններում, ամբողջ շինարարության ընթացքում վառելիքի հաշվարկային ծախսը կկազմի 51480 լ կամ 43.8 տ:

Վառելանյութի պահպանման համար պետք է հատկացվի հատուկ տարածք: Տարածքը պետք է ունենա բետոնե հարթակ և արտահոսքերի հավաքման համակարգ:

Դիզելային վառելիքի այրման արգասիքները

Դիզ.վառելիքի հետ կապված արտանետումները հաշվարկվում են «Ավտոտրանսպորտից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակների որոշման» մեթոդական հրահանգի հիման վրա (սույն մեթոդական համակարգը հիմնված է ԵՄ CORINEIR գործակիցների հիման վրա):

Ըստ նշված մեթոդակարգի ծանր ավտոտրանսպորտի և տեխնիկայի

տեսակարար արտանետումները բերված են ստորև աղյուսակ 14-ում:

Աղյուսակ 14: Տեսակարար արտանետումներ (գ/կգ վառելիք)

Վառելիքի տեսակը	Նյութի անվանումը						
	NO_x	CH	ՑՕՄ	CO	N_2O	CO_2	ՊՄ
Դիզելային վառելիք	42.3	0.243	8.16	36.4	0.122	3138	4.3

Վառելիքի այրման ընթացքում առաջացող վնասակար նյութերի արտանետումները բերված են աղյուսակ 15-ում, որում միավորվել են ածխաջրածինները, ազոտի օքսիդները:

Աղյուսակ 15: Ավտոտրանսպորտից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակը

Ավտոմեքենայի կատեգորիան	Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանե-տումները, գ/կգ	Արտանետումները, տ/շին.ժամ
Մեծ բեռնունակության ավտոտրանսպորտ	CO	36.4	1.59
	Ածխաջրածիններ	8.403	0.37
	NO_x	42.422	1.86
	Մուր	4.3	0.19

Ծծմբային անհիդրիդ

Ծծմբային անհիդրիդի (SO2) արտանետումները հաշվարկվում են ելնելով այն մոտեցումից, որ վառելիքում պարունակվող ամբողջ ծծումբը լրիվին վերածվում է SO^2-ի: Այդ դեպքում կիրառվում է CORINAIR գույքագրման համակարգի բանաձևը.

$ESO_2 = 2\Sigma k_s b$, որտեղ՝
ks-ը վառելիքում ծծմբի միջին պարունակությունն է՝ 0.002 տ/տ
b –ն վառելիքի ծախսն է՝43.8 տ/շին.ժամանակ:
$SO_2 = 2 \times 43.8 \times 0.002 = 0.17$ տ:

Ընդամենը շինարարական փուլում առաջացող արտանետումների քանակները բերված են աղյուսակ 16-ում:

Աղյուսակ 16: Շինարարության փուլի արտանետումները

N	Արտանետվող նյութի անվանումը	Արտանետումը, տ/շին.ժամ
1	Անօրգանական փոշի	6.543
2	Ածխածնի օքսիդ	1.59
3	Ածխաջրածաններ	0.37
4	Ազոտի երկօքսիդ	1.86
5	Մուր	0.19
6	Ծծմբային անհիդրիդ	0.17

Հաշվի առնելով նախատեսվող գործունեության բնույթը, օդի աղտոտման

մակարդակը գնահատվում է որպես ցածր: Ազդեցությունը ավելի նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի և հանվող գրունտի ջրցան, շինարարական տեխնիկան և ավտոմեքենաները պարբերաբար կստուգվեն և շարժիչները կկարգաբերվեն:

Բացի փոշու մոնիթորինգից անհրաժեշտ է լինելու նաև իրականցնել փոշեկլանիչ ցանցապատում / թաղանթապատում մինչև 4մ բարձրությամբ հատկապես տարածքի այն մասում, որտեղ անմիջական հարևանությամբ առկա են շենք-շինություններ՝ օգտոտգործվող հասարակական նպատակներով («Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջներին համապատասխան): Անհրաժեշտության դեպքում փոշեկլանիչ ցանցապատման / թաղանթապատման բարձրությունը կարող է փոփոխվել՝ ըստ պահանջի: Մանրամասները ներկայացված են ԲԿՊ-ում:

Ի լրումն վերոնշյալի, ստորև ներկայացված են ՀՀ «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքով սահմանված այն պահանջները, որոնք պետք է պահպանվեն շինարարական աշխատանքների ընթացքում: Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կառուցվող (վերակառուցվող, քանդվող) օբյեկտների շինարարության ընթացքում փոշու արտանետումների՝ շինարարական հրապարակից դուրս տարածվելը կանխարգելելու նպատակով շինարարություն, ինչպես նաև փոշու արտանետման հետ կապված աշխատանքներ իրականացնող կազմակերպությունները և քաղաքացիները դրանք իրականացնելու ընթացքում պարտավոր են՝

ա) պարսպապատել շինարարական հրապարակները, իսկ ներքուստ և արտաքուստ վերանորոգվող շենքերը և շինությունները ծածկել շինարարությանը համապատասխան բարձրության անթափանց թաղանթով,

բ) շինարարական հրապարակից դուրս եկող ավտոմեքենաների անվադողերը լվանալ,

գ) ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, սորուն նյութերը և շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներ ունեցող մեքենաներով,

դ) օդի դրական ջերմաստիճանի դեպքում շինարարական հրապարակը, բացառությամբ վերանորոգվող և վերակառուցվող փողոցների, օրվա ընթացքում պարբերաբար ջրել՝ բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը շինարարական հրապարակի սահմաններից դուրս,

ե) հղկման աշխատանքներ իրականացնելիս օգտագործել փոշու արտանետումը բացառող սարքեր և տեխնոլոգիաներ,

զ) սորուն նյութերը (ավազ, գաջ, ցեմենտ) պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով,

է) շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով:

Արգելվում է այրել խոզանները, բուսական մնացորդներով ու չորացած բուսականությամբ տարածքները, արոտավայրերի ու խոտհարքների բուսականությունը գյուղատնտեսական, անտառամերձ, անտառային ու բնության հատուկ պահպանվող տարածքների հողերում:

Արգելվում է կենցաղային և արտադրական աղբը, ինչպես նաև տերևաթափից առաջացած թափոններն այրել բնական միջավայրում, բնակավայրերում, նրանց շրջակայքում ու դրանց այրման համար չնախատեսված կաթսայատներում, վառարաններում և այլ սարքերում:

Արգելվում է կենցաղային և արտադրական աղբը, ինչպես նաև տերևաթափից առաջացած թափոններն այրել բնական միջավայրում, բնակավայրերում, նրանց շրջակայքում ու դրանց այրման համար չնախատեսված կաթսայատներում, վառարաններում և այլ սարքերում:

Ծրագրի իրականացման շրջանակներում կազմակերպվելու են փոշենստեցման և փոշեճնշման միջոցառումներ համաձայն «ՀՀՇՆ 13-05-2026 «Շինարարական արտադրության կազմակերպում» Հայաստանի Հանրապետության շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքաշինության նախարարի 2008 թվականի հունվարի 14-ի N 11-Ն ու Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքաշինության նախարարի 2008 թվականի հունվարի 14-ի N 07-Ն հրամաններն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ Քաղքաշինության Կոմիտեի նախագահի 15 հունվարի 2026թ.-ի հրամանի:

9.1.2. Ջրային ավազան

Մինչև շինարարության սկիզբը կվերականգնվի միացումը ջրատարին և կոյուղու համակարգին և կեղտաջրերը կլցվեն կոյուղու ցանց:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում և դրա հարևանությամբ առկա չեն ջրային ռեսուրսներ, որոնք կարող են ենթարկվել որևէ ազդեցության Ծրագրի իրականացման շրջանակներում:

Այլ ազդեցություններ ջրային ռեսուրսների վրա շինարարության ընթացքում չի նախատեսվում:

9.1.3. Թափոնների կառավարում

Նախատեսվող շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում,

տարածքում առաջացող երեք տեսակի թափոնները կարող են բացասաբար անդրադառնալ շրջակա միջավայրի վրա:

Շինարարական աշխատանքերի ընթացքում, առաջացող թափոնատեսակներն են՝ «Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի), ծածկագիրը՝ 9120040001004/՝ 1826 մ^3, որը կհավաքվի աղբամաններում և պարբերաբար կտեղափողվի Սևանի համայնքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր:

««Շենքերի քանդումից առաջացած շինարարական աղբ» /ծածկագիրը՝ 9120060101004/՝ 9862 մ^3, ըստ առաջացման կտեղափոխվի Սևանի համայնքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր:

«Հողային հանվածքներ», ծածկագիրը՝ 3140110101005, ընդհանուր ծավալը՝ 4015 մ^3, կօգտագործվի որպես ետլիծք, մնացորդը՝ տարածքների հարթեցման համար:

Շինարարական տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտի բոլոր սպասարկման աշխատանքները, քսայուղերով և վառելիքով լիցքավորումը կիրականացվի մասնագիտացված կայաններում, ինչը թույլ կտա բացառել վտանգավոր թափոնների առաջացումը:

Քանի որ, շինարարական տեխնիկան և ավտոտրանսպորտը կսպասարկվեն ավտոսպասարկման կայաններում, այլ թափոնատեսակներ տարածքում չեն առաջանա:

9.1.4. Հողային ռեսուրսներ

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում հանվելու է հողային զանգված՝ 4015 մ^3, որը կօգտագործվի որպես ետլիցք, մնացորդը՝ տարածքների հարթեցման համար: Տեղանքի երկար ժամանակ օգտագործվել է մարդածին ազդեցության և հաշվի առնելով նաև տարածքի երկրաբնական կառուցվածքը, մեծ քանակությամբ հողի բերրի շերտ չի հանվելու: Ստացված փոքր քանակությունը /եթե այդպիսին լինի/ օգտագրծվելու է տարածքի բարեկարգման նպատակով:

9.1.5. Կենսաբազմազանություն

Ազդեցությունը իրականում չնչին է լինելու, քանի որ տարածքը փոքր է որպեսզի զգալի ազդեցություն լինի տարածաշրջանի կենդանական աշխարհի վրա: Բուսական աշխարհին հասցվող հավանական վնասը ևս չնչին է լինելու քանզի տարածքում չկան վայրի բուսատեսակներ:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների

ընթացքում բացասական ազդեցության կենսաբազմազանության վրա չի նախատեսվում, քանի որ տարածքը երկար ժամանակ ենթարկվել է մարդածին ազդեցության և այնտեղ կենսաբազմազանությունը գործնականում բացակայում է: Տեղամասի առկա վնասված և չորացած ծառերը կհատվեն և Ծրագրի իրականացման շրջանակներում կիրականացվի կանաչապատում, ինչը դիտարկվում է նշված և հարակից տարածքների համար որպես դրական ազդեցություն:

Ըստ հետազոտությունների, ներկայացված գործունեության իրականացման համար նախատեսված տարածքում չեն հայտնաբերվել ՀՀ Կարմիր Գրքում գրանցված կենդանատեսակներ և բուսատեսակներ: Կարևոր է նաև հաշվի առնել այն հանգամանքը, որ ներկայացվող տարածքը երկար տարիներ ենթարկվել է մարդածին ազդեցության:

Կենսաբազմազանության վրա հնարավոր ազդեցությունները նվազեցնելու նպատակով հաշվետվության կառավարման պլանով նախատեսվում են համապատասխան միջոցառումներ:

9.1.6. Պատմամշակութային հուշարձաններ

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Ներկայացված գործունեությունը չի կարող որևէ բացասական ազդեցություն ունենալ պատմամշակութային արժեք ներկայացնող օբյեկտի վրա, քանի որ տարածքում և դրա հարևանությամբ նմանատիպ օբյեկտներ չկան:

9.1.7. Էկոլոգիապես զգայուն տարածքներ

Գործունեության վայրը չի առնչվում վայրի բնության կամ այլ արգելոցի, ազգային պարկի, զբոսայգու կամ միջազգային նշանակության այլ տարածքների հետ, ուստի, թե՛ շինարարության և թե՛ շահագործման փուլում որևէ ազդեցություն չի կանխատեսվում:

9.1.8. Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված.

- բնական աղետների (երկրաշարժ, սողանք, ջրհեղեղ և այլն) և անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների փոփոխության (քամու ուժեղացում, փոթորիկ),
- հրդեհների առաջացման,

- հեղուկ նյութերի արտահոսքի,
- աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Ազդեցության ենթակա տարածքում ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներն՝ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, տվյալ տարածքում բացակայում են:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների բնույթը և նախատեսված մեղմացնող միջոցառումները, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր: Արտակարգ իրավիճակների ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում են համապատասխան միջոցառումներ:

9.1.9. Աղմուկ և թրթռում

Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի և տատանումների մակարդակը հիմնականում ցածր է, սակայն քանի որ տեղանքը գտնվում է բնակելի մարդաշատ տեղամասում և ճանապարհի հարևանությամբ, այդ հատվածում աղմուկի մակարդակը գնահատվում է որպես միջին-բարձր (հիմնականում՝ ավտոտրանսպորտային միջոցներ):

ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 Սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» Շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 Հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամանների պահանջներին համապատասխան:

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Ավտոմեքենաների և սարքավորումների աշխատատեղերում աղմուկի մակարդակը 80 դԲ (A) գերազանցելու դեպքում աշխատողները պետք է օգտագործեն անհատական պաշտպանական միջոցներ (գլխարկներ, ականջակալներ և այլն):

Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 55 դԲ (A):

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների բնույթը, աշխատակիցների և

բնակիչների վրա աղմուկի ազդեցությունը կրելու է ժամանակավոր բնույթ:

Նախատեսվող գործունեության տարածքին մոտ կան մի քանի բնակելի և հասարակական շենք-շինություններ, որոնց վրա բացասական ազդեցությունները կանխելու նպատակով պետք է իրականացվեն աղմուկի նվազեցմանն ուղղված մեղամացնող միջոցառումներ: Մանրամասները ներկայացված են ԲԿՊ-ում:

9.1.10. Սոցիալական ազդեցությունների մեղմացումը շինարարության փուլում

Շրջակա տարածքների և գործունեության ազդեցության ենթակա մոտակա հանրային միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունները հիմնականում պայմանավորված են շինարարական աշխատանքների իրականացմամբ, կրում են ժամանակավոր բնույթ և ունեն կարճատև ազդեցություններ: Այդ ազդեցությունները կարող են կանխվել կամ նվազեցվել բնապահպանական կառավարման պլանով (ԲԿՊ) նախատեսված՝ սոցիալական ազդեցությունները մեղմացնող միջոցառումների և բնապահպանական միջոցառումների արդյունավետ իրականացման արդյունքում, որին պարտավոր են հետևել՝ շինարարը, հսկող և վերահսկող մարմինները:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում շրջակա տարածքների և սոցիալական միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությանների կանխման կամ մեղմացման միջոցառումներն ըստ ազդեցության ուղղությունների ներկայացվում են ստորև:

Սոցիալական միջոցառումներ

Շինարարության փուլում հնարավոր սոցիալական ազդեցություններից խուսափելու նպատակով նախատեսվում է ՝

- թույլ չտալ շինարարական աշխատանքների կատարումը սահմանված ժամերից դուրս,
- վտանգավոր տեղամասերում տեղադրել նախազգուշացնող նշաններ,
- որակավորված աշխատակիցների միջոցով իրականացնել սարքավորումների պարբերական զննումներ շինարարների համար՝ անվտանգության աուղիտների, առաջին օգնության և անվտանգության դասընթացների պարբերաբար կազմակերպելում և իրականացում:

9.1.11. Աշխատանքի անվտանգություն և առողջություն

Առողջության և աշխատանքային անվտանգության միջոցառումները ներառում են.

- Աշխատանքային անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների համար նշանակել պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շինհրապարակում:

- Անհրաժեշտ է ձեռնարկել միջոցառումներ կողմնակի անձանց մուտքը շինհրապարակ արգելելու համար՝ ցանկապատում, պահակակետեր, ցուցանակներ, արգելող պաստառներ այլ:
- Ապահովել շինհրապարակում աշխատողների համար հանգստի պայմաններ և կենցաղային պայմաններ /լվացարան, զուգարան/:
- Անհրաժեշտ է ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակի բոլոր մեքենաներում և հատվածներում:
- Անհրաժեշտ է ապահովել առաջին բուժօգնության դեղատուփի առկայությունը և հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում:
- Անձնակազմը պետք է ապահովվի համապատասխան արտահագուստով և անհատական պաշտպանական միջոցներով:
- Աշխատողներին անհրաժեշտ է տրամադրել կոնկրետ աշխատանքի անվտանգության հրահանգավորում՝ աշխատանքը սկսելուց առաջ: Աշխատանքային անվտանգության և առողջության հետ կապված միջադեպերը պետք է գրանցել գրանցամատյանում:
- Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ)
- Խստագույնս պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը շխատանքներն իրականացնել այնպես, որ նվազագույնի հասցվի ազդեցությունը հարևան հանգստացողների և շրջակա տարածքների վրա:
- Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները, համայնքը և բնակիչները պետք է նախազգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ:

Առողջության և աշխատանքային անվտանգության միջոցառումները շինարարության փուլում կիրականացվեն կապալառուի կողմից՝ համաձայն ԲԿՊ-ում նկարագրված միջոցառումների:

9.1.12. Հակահրդեհային միջոցառումներ

Շինարարական աշխատանքների ժամանակ անհրաժեշտ է՝

- մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,
- հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների

փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,
- շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կարևորվում է ղեկավարվել ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների և առողջապահական ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

9.1.13. Սանիտարահիգենիկ և սանիտարահամաճարակային նորմեր

Գործունեության իրականցման շրջանակներում պարտադիր է պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված, բայց դրանով չսահմանափակված բոլոր նորմերը՝ սանիտարահիգենիկ բարձր մակարդակ ապահովելու նպատակով: Այդ պահանջը բավարարելու համար անհրաժեշտ է՝

- պետական մարմիններից ստանալ տեղեկություններ սանիտարահամաճարակային իրադրության շրջակա միջավայրի, բնակչության առողջական վիճակի և սանիտարական կանոնների մասին,
- մասնակցել բնակչության սանիտարահամաճարակային անվտանգության ապահովման վերաբերյալ պետական մարմինների որոշումների և ծրագրերի մշակմանը, քննարկմանն ու ընդունմանը,
- կատարել Հայաստանի Հանրապետության սանիտարական օրենսդրության պահանջները և արտադրական վերահսկողություն իրականացնել դրա նկատմամբ
- ըստ անհրաժեշտության մշակել ու իրականացնել սանիտարահիգիենիկ և հակահամաճարակային միջոցառումներ շրջակա միջավայրի աղտոտման վերացման և կանխման, բնակչության աշխատանքի, կենցաղի, կրթության և հանգստի պայմանների բարելավման, ինչպես նաև հիվանդությունների առաջացման և տարածման կանխարգելման ուղղությամբ,
- տեղեկացնել Հայաստանի Հանրապետության պետական հիգիենիկ և հակահամաճարակային ծառայությանը, ինչպես նաև տեղական իշխանություններին վթարային իրավիճակների, արտադրության տեխնոլոգիական այն պրոցեսների մասին, որոնք կարող են հանգեցնել կամ հանգեցրել են սանիտարական կանոնների խախտման,

- կատարել սանիտարահամաճարակային անվտանգության ապահովման վերաբերյալ պետական իրավասու մարմինների և պաշտոնատար անձանց որոշումները և կարգադրությունները,
- կազմակերպել իրենց աշխատողների սանիտարական կուլտուրայի բարձրացմանը նպաստող հիգիենիկ ուսուցում և դաստիարակություն:

9.1.14. Բարեկարգում և կանաչապատում

Տարածքում առկա են պտղատու և դեկորատիվ ծառեր՝

- Պահպանվող ծառերի քանակ - 10 հատ
- Հատվող ծառերի քանակ – 45-50 հատ
- Նախատեսվող ծառերի ընդհանուր քանակ – 160-180 հատ

Ըստ 108-Ն որոշման, Գազարինը դասվում է լեռնային գոտուն (1500-2000 մ և ավելի): Այստեղ ընտրվում են բացառապես ցրտադիմացկուն և ուժեղ քամիներին հարմարված տեսակներ: Տեսակներ՝

- Փշատրև ծառեր (Մշտադալար)
  - Սոճի կովկասյան (Pinus kochiana) – լավագույնս դիմակայում է լեռնային քամիներին:
  - Եղևնի կովկասյան (Picea orientalis) – ապահովում է կանչապատ գոտի տարվա բոլոր եղանակներին:
- Տերևաթափ ծառեր
  - Կեչի տափաստանային (Betula procumbens) – բնորոշ է բարձրալեռնային գոտուն, դեկորատիվ է:
  - Թխկի բարձրալեռնային (Acer trautvetteri) – դիմացկուն է ցածր ջերմաստիճաններին:
  - Բարդի սովորական (Populus tremula) – արագաճ տեսակ է:
- Թփեր (Շենքի պատերից 1.5մ հեռավորության վրա)
  - Ծորենի սոովորական (Berberis vulgaris) – շատ դիմացկուն է, ունի գեղեցիկ աշնանային գունավորում:
  - Գիհի սողացող (Juniperus sabina) – մշտադալար ցածրաճ թուփ, հարմար է զառիթափերի և մուտքերի համար:
  - Ոլորտուտ (Spiraea) – Դիմացկուն թուփ է, որն ապահովում է խիտ ծաղկում:

<u>*Տեխնիկական չափորոշիչներ՝*</u>

- Ծառի բնից մինչև շենքի պատը – 5մ:
- Թփի բնից մինչև շենքի պատը – 1.5մ:
- Ծառերի միջև հեռավորությունը – 4-5մ:

Մանրամասները ներկայացված են ստորև՝ պատկերում և աշխատանքային նախագծում:

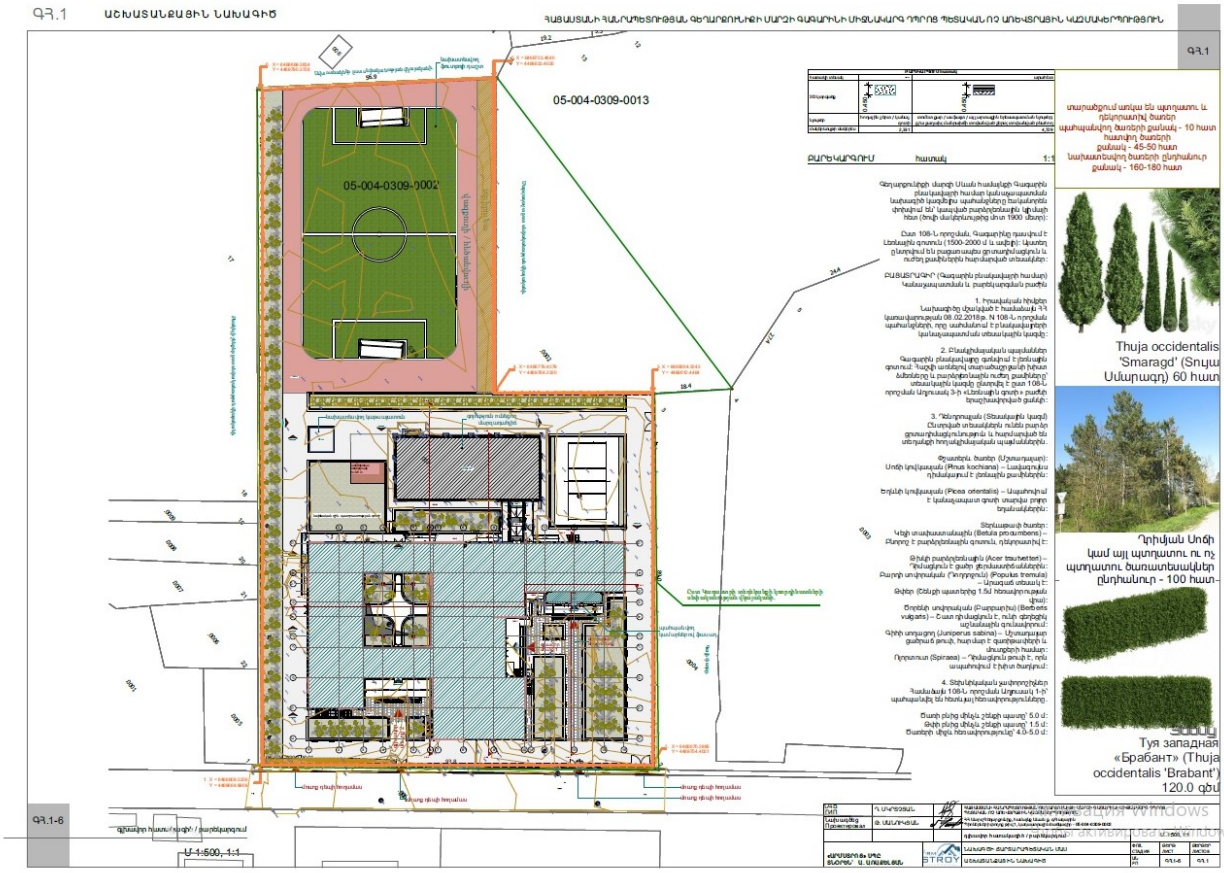

9.2. Սոցիալական ծրագիր

Շինարարության փուլում գործունեության իրականացումն նաև ունենալու է համայնքի բնակիչների համար դրական սոցիալ-տնտեսական ազդեցություն՝ մասնավորապես, բացվելու են նոր աշխատատեղեր և առաջնահերթություն է տրվելու թե՛ շինարարության և թե՛ սպասարկման ընթացքում ներգրավել մասնագիտական և ոչ մասնագիտական աշխատուժ հարակից համայնքներից/բնակավայրերից:

10. ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ ԵՎ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ

Ռիսկերի նվազեցումը կարելի է ապահովել իրականացնելով մի շարք բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ամփոփվել են բնապահպանական կառավարման պլանում և կազմակերպել է իրականացվող աշխատանքների

մոնիթորինգ:

ԲԿՊ-ն իրենից ներկայացնում է շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության ու շինարարների անվտանգության վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների նկարագրությունը, որոնք հնարավոր են ծրագրի իրականացման նախագծման, շինարարության և շահագործման փուլերում և դրանք կանխող, մեղմացնող միջոցառումների ցանկը:

ԲԿՊ պարունակում է նախատեսվող գործունեության բոլոր փուլերի ընթացքում (նախագծում, շինարարություն, շահագործում) կանխատեսված հնարավոր անցանկալի բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումները, ինչպես նաև մոնիթորինգի գործողություններ՝ ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը պլանավորված մեղմացնող միջոցառումներին: Հիմնական կապալառուն պատասխանատու է լինելու ԲԿՊ-ում ներառված միջոցառումների իրականացման համար:

ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարումը և դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով Պատվիրատուի կողմից կիրականացվի կանոնավոր մոնիթորինգ, որի շրջանակներում կիրականացվեն մշտադիտարկումների միջոցառումներ և ստուգայցեր՝ երկու շաբաթը մեկ անգամ (մեկ անգամ մեկ ամսվա ընթացքում): ԲԿՊ-ն ներկայացված է Հավելված 1-ում:

11.ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՐՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ, ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ 1-ին փուլի հանրային լսումը կազմակերպվել և իրականացվել է 2025թ-ի հոկտեմբերի 17-ին ժամը 12:00-ին՝ ՀՀ կառավարության 19.11.2014թ-ի N 1325-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան, ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Գագարին բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում:

Հանրային քննարկումների մասին պատշաճ կերպով ծանուցվել է հանրությունը (հանրային ծանուցծման և քննարկումների մասին հայտարարությունը հրապարակվել է օրաթերթում) և համայնքին (պաշտոնապես՝ էլ-փոստի գրությամբ):

Հանրային ծանուցման և քննարկումների վերաբերյալ կազմվել է համապատասխան արձանագրություն և համայնքի կողմից տրամադրվել է գործունեության վերաբերյալ նախնական համաձայնության մասին համայնքի ավագանու որոշումը:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1՝ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ. ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Հնարավոր բացասական ազդեցություն	Մեղմացնող միջոցառումներ	Պատասխանատու կազմակերպություն	Մեղմացնող միջոցառումների ժամանակը	Վերահսկող կազմակերպություն/պատասխանատու	Մեղմացնող միջոցառումների ծախսերը
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒԼ					
Օդային ավազան	- պարսպապատել շինարարական հրապարակները, իսկ ներքուստ և արտաքուստ վերանորոգվող շենքերը և շինությունները ծածկել շինարարությանը համապատասխան բարձրության անթափանց թաղանթով - շինարարական հրապարակից դուրս եկող տրանսպորտային միջոցների անվադողերը լվանալ - պահել մեքենաները և սարքավորումները համապատասխան տեխնիկական վիճակում՝ ավելորդ արտանետումներից խուսափելու համար. - խուսափել շարժիչների անգործությունից. - միշտ ծածկել շինարարական նյութերով և աղբով բեռնված բեռնատարները. - կատարվել զրունտի խոնավեցում, ճանապարհի ջրցան՝ ըստ անհրաժեշտության. - ջրցանը կատարել ջրցան մեքենայով՝ չոր և շոգ եղանակներին - հղկման աշխատանքներ կատարելիս օգտագործել փոշու արտանետումը բացառող սարքեր և տեխնոլոգիաներ	Կապալառու	Շին.աշխատանքների ժամանակ ըստ անհրաժեշտության և կիրառելիության	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	ընթացիկ ծախսեր

	- շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով - արգելել այրել խոզանները, բուսական մնացորդներով ու չորացած բուսականությամբ տարածքները, արոտավայրերի ու խոտհարքների բուսականությունը գյուղատնտեսական, անտառամերձ, անտառային ու բնության հատուկ պահպանվող տարածքների հողերում - արգելել կենցաղային և արտադրական աղբի այրումը, ինչպես նաև տերևաթափից առաջացած թափոններն այրել բնական միջավայրում, բնակավայրերում, նրանց շրջակայքում ու դրանց այրման համար չնախատեսված կաթսայատներում, վառարաններում և այլ սարքերում - Մշակել փոշձնշիչ մեթոդների հաշվետվությունը և գրաֆիկը և կազմակերպել միջոցառումների իրականացումը, այդ թվում՝ ջրի ցողում, ջրային մառախուղի սարքավորումների կիրառում և փոշեորսիչ ու փոշեճնշիչ սարքավորումների կիրառում՝ ըստ անհրաժեշտության				
Ջրային ռեսուրսներ	- գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար մատակարարել խմելու որակի ջուր՝ բերովի (շշերով), - հրդեհաշիջման նպատակով տեղադրել ջրի բաքեր - շինհրապարակում տեղադրել 3 տոննա տարողության պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով, - ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար օգտագործել է տեխնիկական որակի	Կապալառու	Շին.աշխատանքներ ի ժամանակ՝ ըստ պահանջարկի	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	ընթացիկ ծախսեր

	ջուր, որը բերվելու է ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով (Պայմանագիր կկնքվի միայն համապատասխան լիցենզավորված ընկերության հետ), - ջրցանն իրականացնել տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության - շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համապատասխան մասնագիտացված կետերում - շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների մեքենաներով՝ ըստ պահանջի։ **Կեղտաջրեր** - Մինչև շինարարության սկիզբը իրականացնել միացումը քաղաքային կոյուղու համակարգին։				
Հողային ռեսուրսներ	- գործունեության տարածքում յուղի, վառելիքի կամ այլ վտանգավոր հեղուկների պահման տեղամասեր նախատեսել միայն խիստ անհրաժեշտության դեպքում, իսկ անհրաժեշտության դեպքում իրականացնել վտանգավոր նյութերի պահեստավորումը՝ ՀՀ օրենսդրության պահանջներին համապատասխան, -շինարարական նյութերը տեղադրել հատուկ տակդիրների վրա, -ավելցուկային գրունտ չի առաջանա, - հանված հողային զանգվածը օգտագործել հետլիցքի և տարածքի բարեկարգման համար	Կապալառու	Աշխատանքները սկսելուն պես հողային աշխա-տանքների ընթացքում	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	ընթացիկ ծախսեր
Ազդեցությունը ենթակառուցվածքների վրա	- զգայուն գոտիներում կիրառել ձեռքով հողային աշխատանքներ,	Կապալառու	Աշխատանքները սկսելուն պես և	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	ընթացիկ ծախսեր

	- օգտագործել պաշտպանիչ մեխանիզմներ՝ խողովակների և մալուխների վնասումը բացառելու համար, - սահմանել անվտանգության գոտիներ գործող ենթակառուցվածքների շուրջ, - նախապես տեղեկացնել բնակչությանը և շահագրգիռ կողմերին պլանավորված ընդհատումների մասին /եթե նմանատիպ աշխատանքներ նախատեսված են/ - շին. աշխատանքները պլանավորել ցերեկային ժամերին - կազմակերպել երթևեկության կառավարում՝ անհրաժեշտության դեպքում, - ապահովել աշխատողների և բնակչության անվտանգ տեղաշարժը, - վնասման դեպքում անմիջապես դադարեցնել աշխատանքները և անմիջապես տեղեկացնել համապատասխան ծառայություններին, - կատարել պարբերական ստուգումներ ենթակառուցվածքների վիճակի վերաբերյալ՝ ըստ անհրաժեշտության, - մաքրել շինարարական տարածքը և հեռացնել ժամանակավոր կառույցները, - նախապես և ընթացիկ կերպով տեղեկացնել համայնքին աշխատանքների մասին, - ապահովել շահագրգիռ կողմերի հետ շարունակական հաղորդակցություն:		հողային աշխա-տանքների ընթացքում		
Ազդեցություն կենսաբազմազանության	- գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր	Կապալառու	Աշխատանքները սկսելուն պես և	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	ընթացիկ ծախսեր

վրա	պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցնել շինարարական աշխատանքները - պահպանության միջոցառումներն իրականացնել 31 հուլիսի 2014 թվականի N 781-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան - շինարարական աշխատանքներն իրականացնել ցերեկային ժամերին:		հողային աշխա-տանքների ընթացքում		
Թափոնների առաջացում և կառավարում	- շինհրապարակում առաջացող թափոնները ժամանակավոր կուտակել անմիջապես հողային աշխատանքների տեղամասում և հեռացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ըստ կուտակման տեղափոխել Երևանի քաղաքապետարանի կողմից տրամադրված համապատասխան աղբավայր - կենցաղային թափոնների և շինարարական աղբի տեղադրում աղբավայրերում՝ վարչական շրջանի ղեկավարի հետ համաձայնեցված - արգելել ցանկացած տեսակի թափոնների բացօդյա այրումը - շինանյութերը ձեռք բերել լիցենզավորված մատակարարներից	Կապալառու	Շին.աշխատան քների ընթացքում, հեռացնել կուտակումից հետո 3-5 օրվա ընթացքում	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	ընթացիկ ծախսեր
Աղմուկ և թրթռում	Շինարարության և սարքավորումների աշխատանքի հետևանքով առաջացող աղմուկի ազդեցությունը մեղմելու նպատակով հարկավոր է. - աղմկոտ աշխատանքներն իրականացնել ցերեկվա ժամերին, - մեքենաների շարժիչները պարբերաբար ստուգել և անհրաժեշտության դեպքում կարգաբերել	Կապալառու	Շին. աշխատանքներ ի մեկնարկին զուգընթաց և աշխատանքների ընթացքում	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	ընթացիկ ծախսեր

Պատմամշակութային գտածոների հայտնաբերում	- գտածոներ հայտնաբերելու դեպքում դադարեցնել աշխատանքները և այդ մասին հայտնել համապատասխան մարմիններին	Կապալառու	-	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	-
Առողջական խնդիրներ, պատահարներ շինարարական հրապարակում	- աշխատանքի անվտանգության ռիսկերը նվազեցնելու կամ դրանցից խուսափելու համար, կկիրառվեն հետևյալ մեղմացնող միջոցառումները. - ապահովել, որ բանվորները և տեղանքի ցանկացած այցելու ապահոված լինի և օգտագործի անձնական պաշտպանիչ արտահագուստ, - ապահովել, որ բանվորները անվտանգության վերապատրաստում անցնեն - ապահովել, որ շինարարական սարքավորումները ստուգված և լիցենզավորված լինեն, - ապահովել, որ շինարարական տեխնիկան օգտագործվի խստորեն հետևելով շահագործման հրահանգներին, - ունենալ առաջին օգնության բժշկական փաթեթներ և հակահրդեհային սարքավորումներ, - աշխատանքային ժամերից դուրս արգելել գործունեությունը տեղանքում, - Վերապատրաստել էլեկտրական աշխատանքներ իրականացնող անձնաազմը - Աշխատողների ցանիտարահիգենիկ և սանիտարակենցաղային պայմանները (լվացարան, հանդերձարան, ճաշարան) ապահովված են լինելոի շին. հրապարակի տարածքում	Կապալառու	-	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	-

Արտակարգ իրավիճակներ	Գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է. - պահպանել հակահրդեհային նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովվել հրդեհաշիջման վահանակով, հակահրդեհային կրակմարիչներով, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են, - շինարարակիան նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա` հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:	Կապալառու	Գործունեության ընթացքում	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	-
Սոցիալական	Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր	Կապալառու	Գործունեության ընթացքում	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	-
Բարեկարգում և կանաչապատում	շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը մաքրել ավելորդ թափոններից և բերել հնարավորինս պատշաճ տեսքի: -շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժել և հեռացնել տարածքից, -կատարել գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ: - տարածքի կանաչապատումը իրականացնել ՀՀ օրենսդրական պահանջներին համապատասխան և ապահովվել ոռոգման համակարգ	Կապալառու	Գործունեության ընթացքում	«Արմստրոյ» ՍՊԸ	
ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ՓՈՒԼ					

Օդային ավազան	Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա ազդեցություններ չեն նախատեսվում:	-	-	-	-
Ջրային ռեսուրսներ	Շահագործման փուլում հասանելի կլինի աշխատող ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգ:	-	-	-	-
Թափոնների կառավարում	-դպրոցի շահագործման ընթացքում թափոնների կառավարումը վերահսկելու է դպրոցի տնօրինությունը:	-	-	-	-
Արտակարգ Իրավիճակներ	-կառույցները ապահովված են լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ազդանշանային համակարգերով - տեխնածին վթարների, աղետների առաջացման դեպքում կիրառել միջոցառումներ՝ ուղղված մարդու առողջության և անվտանգության պահպանմանը, վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարհանմանը: - տարերային աղետների (քամու ուժգնացում, փոթորիկ, մրրիկ, երկրաշարժ, սողանք) և վթարների դեպքում անջատել էլեկտրասնուցման, էլեկտրահաղորդակցության սարքերը, ապահովել վտանգավոր տարածքից մարդկանց տարհանումը:	-	-	-	-
Աղմուկ և թրթռում	Շահագործման փուլում աղմուկի մակարդակի զգալի փոփոխություն չի նախատեսվում:	-	-	-	-
Բարեկարգում և կանաչապատում	-բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները, -հնարավորինս պահպանել ռելիեֆի բնական ձևերը, բնահողի բնական վիճակի պահպանման պահանջները, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, կանաչ տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված	-	-	-	-

	գործողությունները, -գործունեության տարածքը մաքրել թափոններից, վերականգնել լանդշաֆտը,				

Մշտադիտարկման միջոցառումներ						
Որ պարամետրը պետք է մոնիթորինգի ենթարկվի	*Ինչու պետք է այդ պարամետրը մոնիթորինգի ենթարկվի*	*Որտեղ պետք է պարամետրը մոնիթորինգի ենթարկվի*	*Երբ կամ ինչ հաճախականու-թյամբ պարամետրը պետք է մոնիթորինգի ենթարկվի*	*Ինչպես պետք է պարամետրը մոնիթորինգի ենթարկվի*	*Մոնիթո-րինգի արժեքը*	*Ով է պատասխանատու մոնիթորինգի համար*
Պատմական և մշակութային արժեքներ	Պատմական և մշակութային հուշարձաններին վնաս հասցնելուց խուսափելու համար	Գործունեության տարածք	Նախքան շինարարական աշխատանքները	Գրառումների ուսումնասիրում	Ներառված է նախագծման գնի մեջ	ԿԿ, ԻԳ, Խորհրդատու,
Շինարարական նյութերի որակը	Հավաստիանալ շինարական նյութերի հուսալիության և մարդկանց առողջության համար դրանց անվտանգ լինելու մեջ	Մատակարարի գրասենյակում կամ պահեստում	Մատակարարման պայմանագրի ուսումնասիրման ընթացքում	Փաստաթղթերի ստուգում	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ

Շինարարական նյութերի և թափոնների տեղափոխում	- Սահմանափակել արտանետումներից հողի և օդի աղտոտումը, - Սահմանափակել վիբրացիայի և աղմուկի հետևանքով հանրությանը հասցվող անհանգստությունը, - Նվազենել երթևեկության խափանումը Կանխել հողի, մակերևութային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտումը Խուսափել շինհրապարակում աղբի և շինարարական նյութերի մնացորդների հետևանքով հնարավոր պատահարներից Շինհրապարակում և դրա շրջակայքում էսթետիկական տեսքի պահպանման համար	-Շինհրապարակ - Շինարարական նյութերի և թափոնների տեղափոխման ճանապարհները	Չնախատեսված ստուգումներ աշխատանքային ժամերին եւ դրանից դուրս	Շարժման ուղղությամբ շինարարական օբյեկտի հարևան ճանապարհների զննում	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ
Շինտեխնիկայի տեղաշարժ	- Խուսափել սարքավորումների շահագործման ընթացքում յուղերով հողի և ջրի աղտոտումից	Շինարարական ճամբար և ժամանակավոր հրապարակներ	Սարքավորումների շահագործման ընթացքում	Գործունեության ստուգում	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ

Հողի էրոզիա	Էրոզիայի երևույթները կանխելու նպատակով	Ջրային հոսքորի ափամերձ տարածքներ և նյութերի պահեստավորման տեղամաս	Ամեն շաբաթ, շինարարական աշխատանքների ընթացքում	Էրոզիայի կանխման միջոցառումների և դրանց արդյունավետության ուսումնասիրություն	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ
Հողի աղտոտում	Հողի աղտոտումը նվազեցնելու նպատակով	Բոլոր շինհրապարակ-ներում, ներառյալ շինճամբարը, մոտեցման ճանապարհները,	Ամեն շաբաթ, շինարարական աշխատանքների ընթացքում	Վիզուալ ուսում-նասիրություն	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ
	Հողի աղտոտումը նվազեցնելու նպատակով	Ավտոկայանա-տեղեր, մոտեցման ճանապարհներ,	Ամսեկան, շահագործման ընթացքում	Վիզուալ ուսում-նասիրություն	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ
Օդի որակ՝ փոշի	Օդի աղտոտումը նվազեցնելու նպատակով	Բոլոր շինհրա-պարակներում, ներառյալ մոտեցման ճանապարհները,	Ամեն օր, շինարարական աշխատանքների ընթացքում	Վիզուալ ուսում-նասիրություն	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ
Աղմուկ	Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու նպատակով	Բոլոր շինհրա-պարակներում, ներառյալ շին-ճամբարը, մոտեցման ճանապարհները,	Ամեն շաբաթ, շինարարական աշխատանքների ընթացքում	Վիզուալ ուսում-նասիրություն	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ
	Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու նպատակով	Ավտոկայանատ-եղեր, մոտեցման ճանապարհներ,	Շաբաթական	Վիզուալ ուսում-նասիրություն	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՍԿ

Երթևեկության անվտանգու-թյուն	Երթևեկության անվտանգությունն ապահովելու համար	ՇԿ կողմից օգտագործվող բոլոր ընդհանուր ճանապարհները	Ամեն օր, շինարարական աշխատանքների ընթացքում	Վիզուալ ուսումնասիրու-թյուն	Ներառված է շինարարությ ան գնի մեջ	ՇԿ
Կենցաղային աղբի առաջացում	Կանխել հողի, մակերևութային և ստորգետնյա ջրերի աղտոտումը	Գործունեության տեղամաս	Պարբերաբար, շահագործման ընթացքում	Վիզուալ ուսումնասիրու-թյուն	Ներառված է շինարարությ ան գնի մեջ	ՍԿ
Կենսաբազմազ անություն	31 հուլիսի 2014 թվականի N 781-Ն որոշման պահանջների պահպանում	Գործունեության տեղամաս, հարակից տարածքներ	Ամեն շաբաթ, շինարարական աշխատանքների ընթացքում	Վիզուալ ուսումնասիրու-թյուն	Ներառված է շինարարությ ան գնի մեջ	ՇԿ
Շինհրապա-րակի ռեկուլտիվա-ցիա եւ կանա-չապատում	Շինարարության հետևանքով հողածածկի որակի և լանդշաֆտի էսթետիկ տեսքի կորստի նվազեցման նպատակով	Բոլոր շինհրապա-րակներում, ներառյալ շին-ճամբարը, մոտեցման ճանապարհները,	Շինարարության ավարտական ժամանակահատվածո ւմ	Վիզուալ ստուգում	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ, ԻԳ, Խորհրդատու,
Աշխատողների առողջություն և անվտան-գություն	Վնասվածքների եւ վթարների հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով	Բոլոր շինհրապարակ-ներում	Շինարարական աշխատանքների ամբողջ ընթցքում	Գործունեության զննում, արձանա-գրությունների և հաշվետվություն-ների ստուգում	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ, ԻԳ, Խորհրդատու
		Գործունեության տեղամաս	Շահագործման ամբողջ ընթցքում	Տեխնոլոգիական մատյանների ստուգում	Ներառված է շահագործ-ման գնի մեջ	ՍԿ, ԻԳ, Խորհրդատու

Պատրաստվա-ծությունը արտակարգ իրավիճակ-ներին	- Նվազեցնել շինարարության ընթացքում աշխատողների անվտանգության ռիսկերը	Բոլոր շինհրապա-րակներում	Շինարարության ամբողջ ընթացքում	Պարբերական ստուգումներ	Ներառված է շինարարու-թյան գնի մեջ	ՇԿ, ԻԳ

Հասարակու-թյան իրազեկվածու-թյուն	Նվազեցնել շինհրապարակին մոտ գտնվող բնակավայրերի վրա ազդեցության	Տեղական համայնքների գրասենյակներ	Նախքան շինարարական աշխատանքները	Ծանուցման փաստաթղթերի ստուգում Հարցազրույցներ շինհրապարակի մոտ գտնվող բնակավայրերի բնակիչների հետ	Ներառված է շահագործման գնի մեջ	ՆԿ, Խորհրդատու
Հանրային առողջություն եւ անվտան-գություն	Ապահովել բնակիչների համապատասխան նախազգուշացումը	Հիմնական ճանապարհների տեսանելի մասերում, բնակավայրերին մոտ գտնվող տեղամասերի մոտ	Ամսեկան	Նախազգուշական նշանների ստուգում	Ներառված է շինարարության գնի մեջ	ՇԿ, ԻԳ, Խորհրդատու
Տեղական բնակչության զբաղվածու-թյուն	- Մշակել և իրականացնել աշխատողների ընդունման և աշխատավարձերի վճարման անխտրական քաղաքականություն - Շինարարական աշխատանքների համար աշխատողներ ընդունելիս առաջնահերթությունը պետք է տրվի տեղի բնակչությանը	- Տեղական համայնքներ	Պարբերաբար, շինարարության ընթացքում	Հարցազրույցներ	Ներառված է շինարարության գնի մեջ	ՇԿ, Խորհրդատու

Գենդերային ասպեկտներ	Ապահովել աշխատան-քային վայրում/ աշխատողների ճամբարում սեռական ոտնձգությունների բացարձակ անհանդուր-ժողականություն Ուժեղացնել տարածքային իշխանությունների ներգրավվածությունը գենդերային խնդիրների հարցում (օր.՝ ստանալ բողոքներ կանանց կոմից)	- Բոլոր շինհրպարակները - Տեղական համայնքներ	Ամեն ամիս, շինարարության փուլի ընթացքում Եռամսյակային, շահագործման փուլի ընթացքում	Հարցազրույցներ կանանց հետ -Բողոքների ստուգում	Ներառված է շինարարու-թյան և շահագործ-ման գնի մեջ	ՇԿ, ՍԿ, Խորհրդատու, ԻԳ
Բողոքների լուծման մեխանիզմ	Ապահովել բողոքների լուծման մեխանիզմի իրականացումը և դրա արդյունավետությունը	- Տեղական համայնքներ	Ամսական	- Բողոքների ստուգում - Հարցազրույց աշխատողների հետ - Հարցազրույցներ համայնքների ղեկավարների և բնակիչների հետ	Ներառված է շինարարու-թյան և շահագործման գնի մեջ	ՇԿ, ՍԿ, Խորհրդատու, ԻԳ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2՝ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է «19» Մարտի 2015 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ (ՆԵՐ)

<<ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ԳԱԳԱՐԻՆԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ> ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Գեղարքունիք, համայնք Սևան ք. գ.Գագարին, Պիոներների փողոց թիվ 1

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Ոչ բնակելի տարածքի անհատույց օգտագործման պայմանագիր թիվ 88/0013 10.07.2013թ. ս/մ 5584

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 05-004-0309-0002

Մակերեսի չափը (հա)՝ 1.15

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Վկայական N 19032015-05-0002, գաղտնաբառ՝ SM6C1VL3BJSG **էջ 1**

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

1) Նպատակային նշանակությունը՝ Հասարակական

2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/հ	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը
1	**05-004-0309-0002-040**	**Հին մասնաշենք**	**356.44 ք.մ.**	**ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ**
2	**05-004-0110-0007-042**	**Նոր մասնաշենք**	**1243.56 ք.մ.**	**ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ**
3	**05-004-0110-0007-043**	**Մարզադահիճ**	**420 ք.մ.**	**ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ**
4	**05-004-0110-0007-044-000**	**Կաթսայատուն**	**10.73 ք.մ.**	**ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ**

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Խաչատուր Դադոյան

զբաղեցրած պաշտոնը՝ Գեղարքունիքի մարզային ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

Կ.Տ.

Վկայական N 19032015-05-0002, գաղտնաբառ՝ SM6C1VL3BJSG **էջ 2**

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3՝ ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿՈՂՄԻՑ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ

Ձև N 1-2

PMD7-A32F-A7C7-85EE

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ
ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ
ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ)

N ՆԹ-1122-26 05.02.2026թ.

Օբյեկտ **Կառուցում, ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի «Գագարինի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ,**

(օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում վերականգնում, գործառնական նշանակության փոփոխություն)

Կառուցապատման մակերես ներառյալ բոլոր շինությունները՝ 3204.0 քմ

(հակիրճ բնութագիր, հզորությունը)

Նախագծման փուլերը՝ աշխատանքային նախագիծ, ռիսկայնության աստիճանը՝ IV նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար։

(ռիսկայնության աստիճանը (կատեգորիան) նախագծման փուլերը և այլն)

Գտնվելու վայրը **Մարզ՝ Գեղարքունիք, համայնք՝ Սևան գյուղ Գագարին Պիոներների փողոց 1 մասնաշենք, 05-004-0309-0002**

(մարզի, համայնքի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)

Կառուցապատող **ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ / 02528489 /**

(կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)

Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը՝ **ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ 1000122**

(կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)

Առաջադրանքի գործողության ժամկետը **մինչև 05.02.2029թ.**

(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

Ն Ա Խ Ա Գ Ծ Վ Ո Ղ   Հ Ո Ղ Ա Մ Ա Ս Ի   Բ Ն Ո Ւ Թ Ա Գ Ի Ր Ը

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է — Հասարակական կառուցապատման բնակավայրերի

(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակային և գործառնական նշանակությունը)

2. (*) Հողամասի չափսերը — 1.15

(հողամասի սահմանները՝ կոորդինատային նշահարմամբ, մակերեսը(հա))

3. Հողամասի առկա վիճակը — Կառուցապատված տարածք

(ռելիեֆի բնութագիրը, շենքերի (այդ թվում՝ քանդման ենթակա) առկայությունը, (օգտագործումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական նյութերը և այլն), կանաչապատումը, բարեկարգումը և այլն)

4. (*) Տրանսպորտային պայմանները — գյուղ Գագարին, Պիոներների փողոց

(ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)

5. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր) — Կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքներ

(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)

6. (*) Կից հողամասեր — Համայնքային և մասնավոր սեփականություն

	(կից հողօգտագործումների անվանումը և դրանց սահմանները՝ համաձայն ներկայացված սխեմայի)
7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ)	Չկա (հուշարձանի անվանումը)
8. (*) Հատակագծային սահմանափակումներ	Չկա (տեղանքում գործող արտադրական, պաշտպանվող օբյեկտների, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

Ն Ա Խ Ա Գ Ծ Ա Յ Ի Ն   Պ Ա Հ Ա Ն Ջ Ն Ե Ր Ը

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի «Գագարինի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի կառուցում (ելնելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներից, առկա քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներից կամ դրանց բացակայության դեպքում՝ կազմակերպված (կազմակերպվող) քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններից, առաջարկություններ ճակատների ձևավորման, տանիքների, արտաքին դռների, պատուհանների համամասնությունների և գունային լուծումների վերաբերյալ)
9.1.(*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր)	Համաձայն սխեմայի
9.2.(*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր)	Համաձայն սխեմայի
9.3.(*) թույլատրելի բարձրությունը (մետր)	Համաձայն գլխավոր հատակագծի սահմանային հարկայնության բարձրությունը գերազանցող շենքերի և շինությունների նախագծման դեպքում ՀՀՇՆ II-6.02-2006 «Սեյսմակայուն շինարարություն. Նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերով սահմանված պահանջների ապահովման (հատուկ հաշվարկային մեթոդներ, սեյսմակայունության բարձրացման միջոցառումներ և այլն)
9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառույցի, (կառույցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)	Համաձայն գլխավոր հատակագծի
9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի տարածքին՝ տոկոսներով) (%)	Համաձայն գլխավոր հատակագծի
9.6 կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով՝ (%))	Համաձայն գլխավոր հատակագծի
9.7 այլ պահանջներ	Չկա
10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը	Համաձայն աշխատանքային նախագծի
11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները	Համաձայն աշխատանքային նախագծի
12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ	
12.1 (*) ջրամատակարարում կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում	Համաձայն տեխնիկական պայմանի (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.2 (*) Էլեկտրամատակարարում	Համաձայն տեխնիկական պայմանի (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.3. (*) գազամատակարարում	Համաձայն տեխնիկական պայմանի (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.4. (*) Էլեկտրոնային հաղորդակցություն մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրքը	Չկա (համաձայն N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված եզակետային տվյալների)
12.5. թույլ հոսանքներ	Չկա
12.6. աղբահանություն	Համաձայն պայմանագրի
13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում	Նախագծային լուծումներով (տեղանքի կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)
14. Բարեկարգում	Չկա (լանդշաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փոքր ձևեր, ցանկապատում, ցուցանակ և այլն)
15. Շինարարական նյութեր	Շինարարական ստանդ. համապատասխան (շինարարական նյութերի օգտագործման առաջարկությունները տանիքների, ճակատների լուծումների, արտաքին դռների, պատուհանների վերաբերյալ)
16. Պաշտպանական կառույցներ	Համաձայն գործող նորմերի (արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)
17. Հակահրդեհային պահանջներներ	Համաձայն՝ ՀՀՇՆ 21-01-2014 (հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)
18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ	Համաձայն՝ ՀՀՇՆ 4-11.07.01-2006/ՄՍՆ3'02-05-2003
19. Շրջակա միջավայրի պահպանում	Համաձայն գործող նորմերի (շրջակա միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունից բացառելու միջոցառումները)
20. Շինարարության կազմակերպում	Սահմանազատել շին.հրապարակի տարածք (առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քաղաքային տնտեսության և տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)
21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը	մինչև 05.02.2029թ., նախագծման փուլերը՝ աշխատանքային նախագիծ, (նշվում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

Լ Ր Ա Ց Ո Ւ Ց Ի Չ   Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ն Ե Ր Ը

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ	Պետական համալիր փորձաքննություն (Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծողի երաշխավորագիրը՝ հղում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)
23. Միջանկյալ համաձայնեցում	Սևանի համայնքապետարան (իրավասու մարմին կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ էսքիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջադրանքի փոփոխման հնարավորությունը՝ N 1 հավելվածի 87-րդ կետով նախատեսված դեպքում)
24. Հասարակական քննարկումներ	Չկա (Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքում և կարգով)
25. Համաձայնեցումների կամ Մասնագիտական եզրակացությունների ստացում	Չկա (նշվում են տվյալ օբյեկտի համաձայնեցման օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)
26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում	Չկա (նշվում են տվյալ օբյեկտի համաձայնեցման օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)
27. Քաղաքաշինական կանոնադրությամբ ամրագրված լրացուցիչ պայմաններ	Չկա

28. Այլ պայմաններ — Չկա

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ ՍԱՐԳԻՍ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

(ստորագրությունը, անունը, ազգանունը)

05.02.2026
ՀԱՎԱՍՏՎԱԾ Է
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ